

II

**USTAŠKO - DOMOBRANSKI
I NJEMAČKI DOKUMENTI**

BR. 139

IZVJEŠTAJ GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 1
PROSINCA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO
HRVATSKE NA GALGOVO, NIJEMCE, GLINU I PELJEŠAC¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 335

(po podacima primljenim 1.XII. 1943 godine do 9 sati)

*

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagreba: 29. XI. napali su partizani nasu posadu u s. Galgovo (19 km j.z. od Zagreba). Posada se pred nadmoćnijim neprijateljem povukla u Rakov Potok (16 km j.z. od Zagreba). Vlastiti gubitci: 1 mrtav i 4 ranjena.

Podr. Čazme: 28. XI. poduzeti pothvat za odterećenje Čazme² nije uspio uslijed jačeg neprijateljskog otpora kod Narte* (10 km j.z. od Bjelovara) i kod Dapci (6 km j.z. od Čazme). Vlastiti gubitci:

a) Nijemaca: 3 mrtva i 7 ranjenih (oružnika),

b) Naši: posada Čazme brojčano slaba — 1/5. gorske pukovnije većinom poginula, a mah se dio probio preko potoka Česme, u kojem se nepoznati broj utopio.

U ponovnom poduzetom podhvat 29. i 30. XI. prema Čazmi dostigla je naša kolona s. Šušnjari

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4/23—24.

² O napadu na Čazmu vidi dok. br. 1, 12 i 24.

³ Vidi dok. br. 6.

(8 km j.z. od Čazme), a Nijemci poslije teške borbe s. Graberje (11 km j.z. od Čazme).

1. XII. u jutro, uslijed nadmoćnosti neprijateljskih snaga, Nijemci su prekinuli podhvat za oslobodenje Čazme.

Podr. Siska: U toku noći 26/27. XI. tuklo je naše topništvo sa 20 granata po nalogu Nijemaca s. Cepeliš (4 km. j. od Petrinje).

Podr. Daruvara: U toku noći 29/30. XI. odbijen je napad na Vel. Zdence (12 km s.z. od Daruvara). Vlastiti gubitci: 1 ranjen. Neprijateljski nepoznati.

Podr. Podrav.
Slatine: Podhvat kod Podravske Slatine⁴ doveo je do punog uspjeha. Češći neprijateljski jači odpori u ogorčenim borbama svladani i Podravska Slatina dostignuta. Vlastiti gubitci: 3 mrtva i 3 ranjena. Neprijateljski gubitci: 251 mrtav (brojano), 43 zarobljena. Plien: 23 konja, 3 teške i 3 lake strojnice, 59 pušaka, 12 sanduka streljiva i 4 kola sa opremom.

Podr. Našica: Nijemci su poduzeli podhvat u predjelu Orahovice⁵ (24 km j.izt. od Podravske Slatine). Dosađan j i naši gubitci: oko 60 mrtvih, dok neprijateljski kod s. Čačinaca (22 km s.z. od Našica) iznose preko 100. Neprijatelj se povlači prema Jelas Sumi (28 km s.z. od Našica). Dalji podhvat obustavljen uslijed nadmoćnosti neprijatelja.

Podr. Virovitice: Po dobivenim obavijestima (28. XI.) neprijatelj se prikuplja jačim snagama u predjelu Spišić Bukovice (7 km z. od Virovitice) sa namjerom da izvrši prepad na želj. prugu Virovitica — Barč.

Podr. Vinkovaca: 26. XI. partizani (200) izvršili prepad na s. Nijemce (24 km j.izt. od Vinkovaca). Obćina i oruž. postaja zapaljene, a selo dielom opljačkano.

Podr. Broda: 30. XI. poduzet je podhvat čišćenja predjela sa obje strane ceste: Gromačnik — Sibini (6 i 10 km z.s.z. od Broda).⁶ Posijedci još nepoznati.

* i ⁵ Detaljnije o borbama oko Podravske Slatine i Orahovice vidi tom V, knj. 21, dok. br. 169 i 209, te dok. br. 13/1—18, k. 55, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

* Na ovoj cesti dejstvovao je Diljski NOP odred, vidi dok. br. 39.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Glina —

Petrinja: Ponovno dobiveno izvješće da su partizani prilikom napada na Glinu⁷ imali oko 2000 mrtvih i ranjenih. Gubitci Nijemaca oko 20.

Podr. Biokova: Čišćenje Biokova i Biokovskog primorja produžava se. Partizani Biokova velikim dielom već pobjegli na otoke.⁸

Podr. Zadra: 28. XI. prokrštareno je na Dugom Otoku područje od Luke (19 km j.z. od Zadra) do Brbinja⁰ (20 km z.j.z. od Zadra).
Dielovi sa o. Sestrinja (21 km z.s.z. od Zadra) izkrcali su se na Dugom Otoku kod mjesta Božava¹⁰ (26 km z. od Zadra).

28. XI. prilikom zračnog razviđanja primorja potopljeno je 4, a oštećen 1 neprijateljski jedrenjak.¹¹

28. XI. zaplijenjena su 4 neprijateljska motorna jedrenjaka na Dugom Otoku kod mesta Sali (20 km j.z. od Zadra).¹²

Podr. Pelješca: 28. XI. Pelješac je tučen topničkom i bacačkom vatrom od strane neprijatelja.

Djelatnost vlastitog

zrakoplovstva: 30. XI. zrakoplovstvo 1. zrakoplovne luke iz Zagreba nije radilo zbog lošeg vremena.

Djelatnost neprijateljskog

zrakoplovstva: 27. XI. prilikom zračnog napadaja na Šibenik¹³ nastale su veće štete na zgradama, bolnica skoro podpuno uništena. Ima žrtava među građanskim stanovništvom.

28. XI. parobrod »Sibeniko« i 2 motorna čamca pogodena od neprijateljskih zrakoplova kod Zadra, potonuli su.¹⁴ Prilikom zračnog napadaja na Zadar naknadno se javlja da je nanieta veća šteta na zgradama, industrijskim poduzećima i pristaništu. Ima žrtava među građanstvom.

Naknadno se saznaje da je prilikom zračnog napada na Dubrovnik (Gruž luku, Lapad, ušće

⁷ O napadu na Glinu vidi dok. br. 14 i 53.

⁸ Vidi dok. br. 134, objašnjenje pod 98.

⁹ i ¹⁰ Vidi tom V, knj. 21, dok. br. 144.

¹¹ i ¹² O gubicima mornarice toga dana vidi dok. br. 3—2, k. M. II—6/1891, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

¹² Napad je izvršilo savezničko vazduhoplovstvo sa baza iz Južne Italije.

¹⁴ Vidi objašnjenje pod 11 i 12.

Omble i Babin luka) 28. XI. bilo veće štete na zgradama, pristaništu, 2 jedrenjaka potopljena, a parobrod »Cavtat« oštećen. Ima žrtava.

(M.P.)¹⁵

Po nalogu
Glavara glavnostožernog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni potpukovnik
(Helbich)
Helbich

BR. 140

ZAPOVIJEST KOMANDE PETNAESTOG BRDSKOG ARMIJ-
SKOG KORPUSA OD 1 PROSINCA 1943 GOD. POTCINJE-
NIM JEDINICAMA ZA OPERACIJU »PANTER«¹

Komanda 15. brd. arm. korpusa
I a pov. op. broj 984/43

Sedište, 1. 12. 1943

Operacijska zapovest za akciju »Panther«

Umnoženo u 9 primeraka

Četvrti primerak

1) **Neprijatelj:**

Komunističke bande između Une i Korane (oko 7—8.000 ljudi, delimič. sa zaplenjenim ital. oružjem) svojim delovima napadaju zasad Glinu i stalno ometaju saobraćaj na želez. linijama Zagreb — Sunja i Sunja — Bihać.² One se pritom oslanjaju na mnoga svoja slagališta za snabdevanje i skrovišta, prvenstveno u Šamarici i na području Petrove Gore.

- 2) 15 brd. arm. korpus razbija ove bande i uništava njihovu bazu za snabdevanje. Akcija nosi šifrovani naziv »Panther«.

¹⁶ Okrugli pečat: Nezavisna Država Hrvatska, Glavni stožer domobranstva, Operativni odjel. Ovakav pečat se nalazi na svim dokumentima Zapovjedništva Glavnog stožera domobranstva.

¹ Izvod iz originala, u njemačkoj arhivi Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 42/6—a, k. 8.

* Odnosi se na jedinice Četvrtog korpusa NOV Jugoslavije, koje su napadale na Glinu (vidi dok. br. 14 i 17 i Drugi diverzantski bataljon (vidi dok. br. 8).

3) **Trupe:**

371 pešad. div. od dva ojačana pešad. puka, sa improvizovanim motorizovanim prednjim odredima.³

1. koz. div. sa tri konjička divizionu za napad, a sa ostalim snagama za zadatke zaprečavanja.

373 peš. div. sa najmanje dva i po ojačana bataljona i sa hrvatskim trupama.⁴

. . . i(9. strana originala)

5) **Vođenje borbe:**

6) Celokupno za vojnu službu sposobno muško stanovništvo od 15—55 god. staro na pročešljanom području treba evakuisati i predati u logor u Sisku.⁵

7) **Obezbeđenje zaliha:**

Zatečene zalihe hrane na operacis. području moraju se što više sačuvati za sopstvene potrebe. Za tu svrhu treba pripremiti potrebna kolonska vozila za prevoz. A samo one zalihe koje se ne mogu evakuisati i ukoliko nisu potrebne za minimalnu ishranu preostalog stanovništva treba uništiti.

Ona naseljena mesta pak koja se prostiru u blizini sopstvenih stalnih kantonmana treba, u sopstvenom interesu, osloboditi od ove mere.

(10. strana originala)

Prilozi: 1 karta

1 bilten o neprijatelju

1 oleata sa ucrtanom neprijat. situacijom.

Potpis:

Dostavljeno:

Odeljenjima I a, I c i qu,

i angažovanim divizijama, i to:

371 div: 1 primerak operacis. zapovesti sa priložima:

1 karta, 10 biltena o neprijat. i 1 oleata sa ucrtanom neprijatelj, situacijom.

³ O pravcima dejstva pojedinih pukova vidi dok. br. 28. Ova divizija je poslije borbi na Kordunu, Baniji i Turopolju napustila naše ratište i pošla za Francusku. Vidi dok. br. 4/2, strana 16, k. 119/1, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

⁴ U operacija »Panter« učestvuju jedinice Drugog sektora iz Karlovca i muslimanska milicija Huske Miljkovića, vidi dok. br. 90 i 125.

⁵ Druga oklopna armija je 16 prosinca 1943 god. naredila da se izvrši evakuacija onog muškog stanovništva koje se nade bez domovnice dotičnog mjesta, sumnjive i uhvaćene van naseljenih mjesta. Sem u Sisak, ovo stanovništvo je trebalo biti smješteno i u logor u Karlovcu. Detaljnije o ovom vidi u dok. br. 46/6 a, k. 8, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

I kožač. div.: dva primerka operacis. zapo vesti sa prilozima:
1 karta, 10 biltena o neprijat. i 1 oleata.
373. div: tri primerka operacis. zapovesti sa prilozima: 1 karta,
5 biltena o neprijat. i 1 oleata.
I a : 4 primerka operac. zapovesti sa prilozima: 1 karta, 1 bil-
ten o neprijat. i 1 oleata.
I c: 5 primeraka operac. zapovesti sa prilozima: 1 karta, 1
bilten o neprijat. i 1 oleata.
Qu : 6 primeraka operac. zapovesti bez priloga.
Rezerva: 7., 8. i 9. primerak operac. zapovesti. bez priloga.

BR. 141

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVE ORUZNICKE PU-
KOVNIJE OD 1 PROSINCA 1943 GOD. GLAVNOM ZAPO-
VJEDNIŠTVU ORUŽNIŠTVA O RASPOREDU PRVE KO-
NJIČKE DIVIZIJE¹

ZAPOVJEDNICTVO
1. ORUZNICKE PUKOVNIJE

J.S.Br. 1501/Taj.

U Sisku, dne 1. prosinca 1943.

Predmet: Izvješće o rasporedu
1. konjaničke kozačke
divizije predlaže.

GLAVNOM ZAPOVJEDNICTVU ORUŽNIŠTVA SIG. ODJEL

Zagreb

Primljeni su podatci o rasporedu 1. konjaničke kozačke
divizije i to:

Sisak: Stožer divizije (zapovjednik Generalmajor von

Panvitz).

Glavar stožera (Ia Oberstleutnant Joachim v.
Schultz).

“ Izostavljeni dio dokumenta govori o pripremama za operaciju
»Panter«, koje datiraju od 27 studenog 1943 god., te ih je Redakcija
izostavila.

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u arhivi Vojnog
istoriskog instituta pod reg. br. 46/6—1, k. 150.

1. ZAPOVJEDNICTVO
1. ORUŽNIČKE PUKOVNIJE

J. S. B. 1501/Taj.

U Sisku, dne 1. prosinca 1943.

Prédmet: Ispješće o rasporedu
1. konjaničke kosačke
divizije predlaže.

GLAVNOM ZAPOVJEDNICTVU ORUŽNIČTVA SIG. ODJEL
ZAGREB.

Prilježeni su počeci o rasporedu 1. konjaničke kosačke divi-
zije i to:

BISAK: Stožer divizije/zapovjednik Generalmajor von Penitz/
Glavar stožera/1a oberleutnant Joachim v. Schultz/

GALDOVO: Nachrichtenabteilung/zapovjednik Hauptman Schneider/

FRACNO-MOSČENICA-NOVO BELO: Divisionsnachschubtrupp/zapovjed-

Rittmeister Brocken/

PETRIŃJA: Pionierbattalion/zapovjednik Hauptman Jians/

GLINA: Reiterregiment 2/zapovjednik Oberleutnant von Nol-

cken/

2. Abteilung Reg. 2/zapovjednik Rittmeister Schreiber/

1. Batterie.

GORA: 1. Abteilung Reg. 2/zapovjednik Rittmeister Bahm/

FRUŠKANI: 9 km. j. od Sunja/Stab Reiterregiment 4/zapovjednik

Oberstleutnant Freiherr von Volt/

3. Kampfgruppe "

1. Batterie

HRV. KOSTAJNICA: 1. Kampfgruppe Reg. 4

DOBELEŽIJE: 2. Kampfgruppe Reg. 4

HRV. DUBICA: Stab Reiterregiment 1.

1. Abteilung "

SUNJA: Stab 1. brigade.

2. Abteilung Reg. 1

1. Artillerieabteilung/Stab - Batterie/.

ZA POGlavNIKA I ZA DOM SPREMNI!

Zapovjednik pukovnik:
Krešimir Pavelić

Pavelić

Galdovo: Nachrichtenabteilung² (zapovjednik Hauptman Schneider).

Pračno—Mošćenica—Novo Selo: Divizionsnachsehtrupp³ (zapovjed. Rittmeister Brocken).

Petrinja: Pionierbattalion (zapovjednik Hauptman Jians).

Glina: Reiterregiment 2 (zapovjednik Oberstleutnant von Nolcken).

2. Abteilung⁴ Reg. 2 (zapovjednik Rittmeister Schreiber).

1. Batterie.

Gore: 1. Abteilung Reg. 2 (zapovjednik Rittmeister Behm).

Stubljani: (9 km. j. od Sunje) Stab Reiterregiment 4 (zapovjednik Oberstleutnant Freiher von Volt).

3. Kampfgrupe⁵ „

1. Batterie

Hrv. Kostajnica: 1. Kampfgrupe Reg. 4

Dobrljin: 2. Kampfgrupe Reg. 4

Hrv. Dubica: Stab Reiterregiment 1

1. Abteilung „

Sunja: Stab 1. brigade.

2. Abteilung Reg. 1

1. Artillerieabteilung" (Stab — Batterie)-

ZA POGLAVNIKA I ZA DOM SPREMNI!

Zapovjednik pukovnik:
Krešimir Pavelić
Pavelić pk

² Bataljon za vezu

³ Divizijska četa za dotur

⁴ Konjički divizion

⁵ Borbena grupa

⁶ Artiljerijski divizion

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 2 PROSINCA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA VEL. GORICU, ČAZMU I VRBOVSKO¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 336

(po podatcima primljenim 2. XII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagreba: Noću 1/2. XII. odbijen napad jače skupine part na Vel. Goricu² (12 km j. od Zagreba), uz vlastita 2 mrtva i 3 ranjena.

Podr. Siska: Noću 29/30. XI. napad na s. Sela (5,5 km s.z. od Siska) odbijen bez vlastitih gubitaka.

Podr. Okučani —

Nova Gridaška: 29. XI. vođena je borba sa jačom part. skupinom³ (2000) u području s. Gređani — Covac — Vrbovljani (5,4 i 3 km j.z. od Okučana).

29. XI. kod s. Brđani (8 km izt. od Nove Gradiške) dodir sa jačim neprijateljem.

Podr. Čazme: U junačkim borbama I. bojne 5. gor. pukovnije sa višestruko nadmoćnijim neprijateljem, jedinice u borbama u i oko Čazme,⁴ prema dosada prikupljenim podatcima imale su sljedeće gubitke: 5 častnika poginulo, veliki broj poginule momčadi (broj još neutvrđen), zapovjednik bojne, 40 dočastnika i momčadi ranjeno. Prikupljaju se naše i savezničke raspoložive snage radi konačnog razčišćavanja stanja kod Čazme.

Podr. Varaždina:

Jače prikupljanje neprijatelja oko Varaždina.®

Podr. Požege: 30. XI. prigodom čišćenja s. Kaptola (12 km s.s. izt. od Požege) neprijatelj je imao 6 mrtvih, 1 za-

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4/28—29.

² Napad je izveo Zumberačko-pokupski NOP odred, vidi dok. br. 137.

³ Odnosi se na jedinice Posavskog NOP odreda, vidi dok. br. 11.

* Vidi dok. br. 1, 12, 24 i 139.

⁴ Tu se nalazio Kalnički NOP odred, vidi dok. br. 127 ove knjige i dok. br. 39/7, k. 1472 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

robljen. Plien: 4 kola sa obskrbom, 2 puške, 1 stroj-samokres.

Poč.Lr. Osijeka: 29. XI. odbijen je slabiji neprijateljski napad na s. Satnica (15 km z.s.z. od Osijeka).

— O —

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

podr. Glina —

Petrinja: 29. XI. nasilnim razviđanjem odbačen je neprijatelj iz svojih postava 2 km izt. od Gline.⁶ Neprijateljski gubitci: 25 mrtvih (brojano), 16 bunkera je razoreno.

1. XII. povraćeno je s. Hrastovica (5 km j. od Petrinje).⁷

Podr. Karlovac:

30. XI. jače part. snage, koje se dielom prebacuju preko r. Kupe u Sloveniju, napale su naše osiguranje za odkup žita kod s. Žakanje (21 km s.z. od Karlovca). Vlastiti gubitci: 1 ustaša i 1 činovnik ranjen.⁸

Podr. Ogulina: Noću 30. XI. topničkom vatrom je tučen Ogulin.

Vlastiti gubitci: 3 ranjena.

30. XI. kroz cieli dan napadano je s. Vrbovsko (16 km s.z. od Ogulina). 1. XII. odpočeo je podhvat za odterećenje Vrbovskog.⁹

Podr. Sinja: Sinj i nadalje ugrožen.¹⁰

Podr. Makarske:

29. XI. u području Gradca (32 km j. izt. od Makarske) neprijatelj je imao 8 mrtvih, a 5 je pobjeglo.

Podr. Zadra: 29. XI. završeno je čišćenje Dugog Otoka i Kornata.¹¹

Podr. Dubrovnika:

1. XII. (0320 sati) neprijateljski brodovi otvorili vatru na Dubrovnik i Mlini (8 km j. izt. od Dubrovnika). Većina granata pala u more.

* Vidi dok. br. 17.

⁷ Hrastovicu su bile oslobodile jedinice Osme divizije NOV Jugoslavije, vidi dok. br. 14.

⁸ Napad su izvršile jedinice Karlovačkog NOP odreda, vidi dok. br. 80.

⁹ O borbama za Vrbovsko vidi dok. br. 40, 129, 163, 166, 168, 170 i 171.

¹⁰ Sinj su ugrožavale snage Dvadesete divizije, vidi dok. br. 30 i 134 ove knjige i tom V, knj. 21, dok. br. 126, 162 i 205.

¹¹ Vidi dok. br. 139.

***Djelatnost vlastitog
zrakoplovstva:***

1. XII. zrakoplovstvo 1. zrakoplovne luke Zagreb vršilo je bojne zadaće i obskrbu.

Događaji na prugama:

Pruga Zagreb — Sisak:

Noću 1/2. XII. između ž. p. Velika Gorica i Bračin partizani su oštetili želj. prugu u dužini 1 km.

Pruga Zagreb —

Dugo Selo — Novska:

1. XII. između ž.p. Zagreb i Sesvete naletio je putnički vlak na minu. 7 kola izkliznulo. Pruga prekinuta u dužini od 20 metara. Ima 2 mrtva i 2 ranjena.

Noću 1/2. XII. između želj. postaje Moslavina, Popovača i Kutina naletio je oklopni vlak na teretni. 5 kola je izkliznulo. Žrtava nema.

Pruga Varaždin — Krapina:

Noću 30. XI./1. XII. partizani su porušili 200 metara pruge kod ž.p. Varaždinske Toplice prema Sv. Iliji. Djelovanjem oklopnog vlaka dalje rušenje je spriječeno.

Po nalogu
Glavara glavnostožernog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Helbich)
Helbich

(M. P.)

BR. 143

RADIOGRAM KOMANDE DRUGE TENKOVSKJE ARMIIJE
OD 2 PROSINCA 1943 GOD. KOMANDI PETNAESTOG
BRDSKOG KORPUSA ZA OPERACIJU »PANTER«¹

Centar veze
3. brd. čete 415
bataljona za vezu

Radiogram br. 97/1331

Komande 2. tenk. armije (poslat 2. 12. u 21 čas.).

15. brd. arm. Korpusu. I a (primljen 3. 12. u 7,27 čas).

- 1) 15. brd. arm. korpus izvešće — počev od oko 6. 12 — akciju u cilju razbijanja bandi oko Gline i uništenja neprijat. baza za snabdevanje u Petrovoj Gori i Samarici.² Ovim treba da se postigne to da se bandama oduzme mogućnost snabdevanja njihovih jačih snaga i da se poveća bezbednost pruge Zagreb — Sisak. Akcija nosi šifrovan naziv »Panther«.³

(Izvod sa 5. i 6. strane originala).

Čišćenje će se izvršiti na taj način što će I kozač. div., delovi 373 geš. div. i delovi 2. hrv. lov. brigade obrazovati zaprečnu liniju u vidu kordona,⁴ prema kojoj će 371 pešad. div. sa linije Karlovac — Ogulin prodirati pravcem na istok. Akcija će trajati do oko 23. 12. 43. Pošto je područje koje će se čistiti uvek služilo bandama kao oslonac to postoji namera da se sve muško, za vojnu službu sposobno, stanovništvo evakuiše.⁵

2. **U potpunoj tajnosti prema Hrvat, vlastima** izvršite pripreme za evakuaciju i dostavite komandi 2. tenk. arm. što skorije predlog za njeno izvršenje. Smatram da će biti celishodno da se evakuisano stanovništvo transportuje u Nemačku i upotrebi za radove.

Za tačnost:
Urban.

Komanda 2. tenk. arm.
I a pov. op. br. 783/43

¹ Izvod iz originala, nalazi se u arhivi Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 45/6—a, k. 8.

² i ⁸ O izvršenju ovog zadatka vidi dok. br. 90, 122, 123 i 125.

* Ove snage sem zaprečavanja, učestvuju u napadu, vidi dok. br. 122, 123, 140 i 150.

⁵ Vidi o tome dok. br. 140.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 3 PROSINCA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA POPOVEC, BOKŠIČ, GLINU, VRBOVSKO I VRLIKU¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 337
(po podacima primljenim 3. XII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagreba: 2. XII. skupina partizana opljačkala je tvornicu octa u Popovecu (3 km s. izt. od Se-sveta).

Podr. Čazme: O podhvat u naših i njemačkih četa u smjeru Čazme nema novih viesti.²

Podr. Bjelovara: 2. XII. razpršen je 1 part. stožer kod s. Laminac³ (13 km j.z. od Bjelovara). Plien: krugovalna postaja, 20 pušaka, 6 konja, 1 ve-lika i 1 mala ljekarna, 20 kgr. ekrazita, 1000 naboja i mnogo gunjeva i kabanica. Vlastiti gubitci:

a) Naši: 8 mrtvih, 18 ranjenih, 7 nestalih.

b) Njemaca: 4 mrtva (1 častnik), 20 ra-njenih, 3 nestala.

c) Gubitci neprijatelja: osjetni.

Podr. Okučana: U borbama kod s. Gredani — Čovac — Vrbovljani (5 i 4 km j.z. od Okučana) (Dnevno izvješće br. 336) partizani su imali oko 80 mrtvih.⁴

Podr. Našica: Od 1. XII. vode se borbe kod s. Bokšića (12 km s.s.z. od Našica). Upućena su pojačanja iz Čačinaca i Đurđenovca (20 km z.s.z. i 8 km s.z. od Našica).

Podr. Broda: 30. XI. prilikom pretrage s. Gromačnik (5 km s.z. od Broda) raztjerani su partizani koji su vršili napad. Vlastiti gubitci: 1 ranjen.

— O — — —

* Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4/31—32.

^s Vidi dok. br. 27, 139 i 142.

* O borbama oko Laminca, vidi dok. br. 6 i 27.

* Vidi dok. br. 142.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

**Podr. Glina —
Petrinja:**

30. XI. partizani su odbačeni sa visova zapadno od Gline.⁵ Vatreni prepad iz topova i bacača na Glinu bez učinka.

Podr. Gor. Kotara: 1. XII. partizanska skupina od 32 sva je izginula u borbi u okolini Mrzle Vodice — Jelenje⁶ (10 km j.z. i 27 km z. od Delnica).

Opkoljena posada Vrbovskog (16 km s.z. od Ogulina) odtarećena je.⁷ Vlastiti gubitci: 3 mrtva i 9 ranjenih. Neprijateljski gubitci u mrtvima i ranjenima osjetni, 8 zarobljenih.

Podr. Sinja: 30. XI. napadaj partizana na sjevernu ivicu grada Sinja odbijen.⁸

Podr. Knina: 30. XI. partizanski napad na Vrliku⁹ (21 km j. izt. od Knina) odbijen uz neprijateljskih 13 mrtvih i 2 zarobljena.

Podr. Zadra: 30. XI. završeno je čišćenje svih otoka između Zadra i Primoštena¹⁰ (17 km j.j. izt. od Šibenika).

**Djelatnost vlastitog
zrakoplovstva:**

2. XII. zrakoplovstvo iz 1. zrakoplovne luke Zagreb nije radilo zbog lošeg vremena.

**Djelatnost neprijateljskog
zrakoplovstva:**

Naknadno se saznaje da je prilikom zračnog napadaja na Zaton (7 km s.z. od Dubrovnik) potopljen 1 brod u luci, 1 neprijateljski zrakoplov srušen, a vjerojatno i drugi. Ljudskih žrtava malo.

Dubrovnik je prilikom napadaja iz zraka 28. XI. imao sljedeće žrtve: 2 mrtva, 17 ranjenih (od vojske), a građanstvo: 15 mrtvih i 53 ranjena. Angloamerikanski gangsteri bacili su nalivpera i igračke, koje su eksplodirale u rukama djece.

Osobitosti: Pojačani promet neprijateljskih brodova između o. Šolte i o. Brača (16 km j.z. i jugoizточно od Splita).

* Vidi dok. br. 17, 23, 143 i 145.

¹ Odnosi se na dijelove Desete NO brigade Osamnaeste (slovenačke) divizije NOV Jugoslavije, vidi dnevni izvještaj ove divizije od 3. prosinca 1943. god. u Muzeju NOB u Ljubljani.

² Vidi dok. br. 40.

³ i * Vidi dok. br. 134, dio o Dvadesetoj diviziji.

¹¹¹ Vidi operativni dnevnik Trećeg POS, dok. br. 3—2, k. M—II, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

Navodno su na o. Lošinju (45 km z. od Karlobaga) izkrncani engleski i kanadski častnici i mornari sa krugovalnom postajom. Isti su poslie jednog dana boravka na otoku internirani od pobunjenika, a po dolazku Njemaca zarobljeni.¹¹

Događaji na prugama:

Pruga Novska — Brod:

1. XII. između ž. p. Nova Gradiška i Staro Petrovo Selo naišao je vlak na minu. Stroj je oštećen, a 1 štitni vagon prevrnut.¹²

Istog dana naišao je na drugom kolosjeku oklopni vlak na oštećenu prugu. 2 vagona su izkliznula.

2. XII. pruga je popravljena i uzpostavljen je promet.

Pruga Zagreb — Sisak:

2. XII. između ž.p. Lekenik i Peščenica naletio je putnički vlak na minu.¹³ 1 vagon je izkliznuo, a oštećena je pruga u dužini jedne tračnice. Žrtava nema.

Pruga Vinkovci — Sid:

Noću 2/3. XII. između ž.p. Đeletovci i Iloka teretni vlak je naišao na minu. Stroj i 2 vagona su izkliznula i zakrčila oba kolosjeka.

(M.P.)

Po nalogu
Glavara glavnostožernog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Helbich)
Helbich

¹¹ Saveznička komanda iz Južne Italije uputila je 7 studenog 1943 god. grupu obavještajnih oficira i vojnika na Lošinju, sa zadatkom da prikupljaju podatke na terenu Kvarnera i Sjeverne Italije. Na Lošinju su ostali do 21 studenog 1943, kada su bili zarobljeni od Nijemaca svi sem jednog člana koji se tada nalazio u Senju. Detaljnije o tome vidi u dok. br. 1—1, k. 119/1, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.
Vidi dok. br. 39.

¹⁵ Prugu je porušio Drugi diverzantski bataljon, vidi dok. br. 2—4, k. 121, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

BR. 145

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 4 PROSINCA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA LUG, RAKITNO I O BORBAMA KOD TOPUSKOG I GOSPIĆA¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 338

(po podacima primljenim 4. XII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagreba: 3. XII. partizanski napad na s. Lug (3 km s. od Samobora) u toku je.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

**Podr. Glina —
Petrinja:**

Partizani su se povukli iz s. Cepeliš (4 km j. od Petrinje) u šumsko područje južno od s. Cepeliša, a odatle u s. Donja Bačuga (8 km j. od Petrinje).²

1. XII. zauzeti su sa naše strane visovi južno od Gline i uređeni za odbranu.

3. XII. kozačke postrojbe zauzele Topusko. Plien: 4 part. borna kola.

Podr. Gospića: Noću 2/3. XII. topnička vatra sa naše postave na r. Lici bez učinka.

Podr. Knina: 1. XII. partizani odbačeni iz područja Vrlike (21 km j. izt. od Knina) prema iztoku. 11 mrtvih i 2 zarobljena partizana.³

Podr. Imotskog: 2. XII. partizani su zauzeli s. Rakitno i Sutina (19 km s. izt. od Imotskog).⁴

Podr. Splita: Pojačan neprijateljski brodski promet između o. Hvara i o. Brača (južno od Splita) i između o. Brača i o. Šolte.

**Djelatnost vlastitog
zrakoplovstva:**

3. XII. zrakoplovstvo iz 1. zrakoplovne luke Zagreb nije radilo zbog lošeg vremena.

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4/34—35

* Vidi dok. br. 17 i 23.

³ i * Vidi dok. br. 134, dio o Dvadesetoj, odnosno Devetoj diviziji.

Djelatnost neprijateljskog

zrakoplovstva:

2. XII. (u 1800 i 2300 sati) neprijateljski zrakoplovi napali Split. Bombe su pale u središte grada (oko pošte, bolnice, biskupije i na posebničke zgrade). Žrtava ima mnogo. Narod* ogorčen, napad ima izključivo teroristički značaj.

Događaji na prugama:

Pruga Dugo Selo

— **Novska:**

3. XII. između ž. p. Prečec i Ivanić Grad naletio je putnički vlak na minu.⁵ Stroj, 2 štitna i 1 službena kola izkliznula. Ranjena 3 domobrana.

Pruga Brod — Vinkovci:

3. XII. između ž. p. Garčin i Andrijevci naišao je brzi vlak na minu. 2 štitna kola su izkliznula.® Promet uzpostavljen.

Pruga Križevci — Bjelovar:

4. XII. partizani su oštetili želj. prugu kod želj. postaje Brezovljani.

Pruga Bjelovar —

Garešnica:

3. XII. između ž. p. Garešnica i Bjelovar part. oštetili želj. prugu kod želj. postaje Kokinac.

Pruga Zagreb —

Sisak:

3. XII. popravljena je pruga između ž. p. Peščenica i Lekenik.

(M.P.)

Po nalogu
Glavara glavnostožemog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Helbich)
Helbich

* Vidi dok. br. 52.

* Vidi dok. br. 97.

BR. 146

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 4 PROSINCA 1943 GOD. O BORBAMA SA JEDINICAMA NOV I PO HRVATSKE OKO ČAZME, BOMBARDOVANJU SPLITA I PLJAČCI NIJEMACA U OKOLICI PETRINJE¹

DNEVNO IZVJEŠĆE

GLAVNOSTOZERNOG UREDA MINISTARSTVA ORUŽANIH SNAGA

za 4. XII. 1943 godine

- Podr. Čazme:** Podhvat u smjeru Čazme² prekinut je 1. XII. Dosadnji gubitci iznose:
- a) Njemaca: 12 mrtvih, 37 ranjenih.
  - b) Naši: 9 mrtvih, 13 ranjenih, 10 nestalih.
  - c) Neprijateljski: 75 mrtvih (brojano) i veći broj mrtvih i ranjenih odvučen.
- Podr. Splita:** Pojačan neprijateljski brodski promet između O. Hvara i O. Brača i između O. Brača i O. Šolte (južno od Splita).
- Djelatnost neprijateljskog zrakoplovstva:** 2. XII. (u 1800 i 2330 sati) neprijateljski zrakoplovi napali Split. Bombe su pale u središte grada (oko pošte, bolnice, biskupije i na posebničke zgrade). Žrtava ima mnogo. Narod ogorčen, napad ima izključivo teroristički značaj.
- Osobitosti:** Na poluotoku Pelješcu uništeno je više sela. Velik dio stanovništva izseljen i odveden od partizana na O. Korčulu.
- Njem. SS. postrojbe su prilikom ulaza u s. Taborište (5 km j. izt. od Petrinje) i Cepeliš (4,5 km južno od Petrinje) vršili pljačku, naročito stoke koju su sobom odveli. Selo Taborište i Cepeliš zapalili. U selima: Strašnik, Cepeliš, Graberje, Zupić, Mala Gorica i Brest; 5 km z., 3 i 2,5 km s.z. od Petrinje) zatvarane su žene i djeca i vršena nasilja. Ako se ovo ne

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4/36.

* O borbama za i oko Čazme vidi dok. br. 1, 24, 27, 139, 141, 142 i 144.

zapriječi prijeti opasnost da će pučanstvo u masama prelaziti na stranu partizana (interveniрано је).

2. XII. jedan častnik i 24 domobrana 1. zračnog područja, koji su bez odobrenja i naloga sjekli kolje za žičnu prepreku, zarobljeni su od strane partizana kod s. Buševca (20 km j.z. izt. od Zagreba).

Podr. Gline:

3. XII. kozačke postrojbe zauzele Topusko.
Plien: 4 part. borna kola.

Po nalogu
Ministra i zapovjed. oruž. snaga
Glavara glavnostožemog ureda
general (Dragojlov)
Dragojlov

RAZASLATO:

Zupanstvu pri Poglavniku
Voj. uredu Poglavnika,
Min. i zapov. oruž. snaga
Sastavak.

(M.P.)

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 5 PROSINCA 1943 GOD. O BORBAMA SA JEDINICAMA NOV I PO HRVATSKE KOD OBOROVA, LUGA, VEL. GORICE, IVANECA, VRBOVSKOG I KISTANJA¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 339

(po podatcima primljenim 5. XII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagreba: 28. XI. postrojbe P.T.S. i P.S.U.V. zauzele su s. Oborovo (13 km j. izt od Dugog Sela). Neprijateljski gubitci: 25 mrtvih i mnogo ranjenih. Plien: 5 pušaka, 1 lovačka puška, i samokres, 1 teretni samovoz, a 2 prevozna čamca uništena. Vlastiti gubitci: 3 mrtva.

Partizani su u borbi kod napadaja na s. Lug² (3 km s.z. od Samobora) odbijeni uz 3 mrtva i 1 teško ranjenog. Vlastiti gubitci: 7 mrtvih, 8 ranjenih (dnevno izv. br. 338).

Prilikom odbijanja napadaja na Vel. Goricu³ (uzletište Kurilovec) vlastiti gubitci: 5 mrtvih (1 častnik), 5 ranjenih (Dnevno izvješće br. 336). Neprijateljski gubitci osjetljivi.

Podr. Jastrebarskog: Noću 3/4. XII. srušen je most na r. Kupi kod Pokupja (8 km s.z. od Karlovca). 19 domobrana je zarobljeno, 7 se spasio.⁴

Razviđanjem 3. XII. u smjeru Piščetki (12 km s.z. od Karlovca), s. Lipnika (17 km s. z. od Karlovca) i kod s. Blatnica (14 km izt. od Karlovca) partizani su imali 8 mrtvih (među njima 1 zapovjednik — Slovenac), 1 zarobljen sa oružjem.⁵ Plien: 1 samokres.

Podr. Varaždina: Pri ponovnom zauzeću Ivaneca (19 km j. z. od Varaždina) po P.T.S. i P.S.U.V. partizani⁶ su dosada imali utvrđenih 64 mrtva. Plien: 18 pušaka.

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u ipikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4/37—38.

² i ³ Napad na Lug i Kurilovec izvele su jedinice Zumberačko-posavskog sektora, vidi dok. br. 137 i 145.

* Detaljnije o tome vidi dok. br. 25 i 80.

⁵ Vidi dok. br. 80.

* Odnosi se na jedinice Zagorskog NOP odreda, vidi dok. br. 1 i 13.

U borbi P.S.U.V. sa partizanima kod s. Jesenje⁷ (35 km j.z. od Varaždina) neprijatelj je imao 24 mrtva. Plien: 11 pušaka i veća količina streljiva. Vlastiti gubitci: 2 lakše ranjena.

Podr. Križevaca: 2. XII. zarobljena je ustaška obhodnja kod s. Majurec (3 km s.s. izt. od Križevaca).

Podr. Nove Gradiške:

2. XII. partizani su odbijeni u napadaju na bunkere sjeveroistočno od Nove Gradiške.

Podr. Vinkovaca:

Zadnjih dana življa part. djelatnost u predjelu s. Nijemci — Dugo Novo Selo — Podgrađe — Ilinci (26, 24, 28 i 34 km izt. j. izt. od Vinkovaca). Partizani ugrožavaju njemačko stanovništvo pljačkom i paležom.

----- O -----

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Petrinja — Glina:

2. XII. u predjelu Petrinja — Gore (7 km j. z. od Petrinje) — Glina oslabljena je neprijateljska djelatnost.

Podr. Ogulina:

U podhvatu za odterecenje Vrbovskog⁸ (16 km s. z. od Ogulina) partizani su imali 11 mrtvih (brojano), 4 zarobljena sa oružjem, 7 pobjegla. Plien: 5 pušaka, 1 samokres (Dnevno izvješće br. 337).

Noću 3/4. XII. Vrbovsko ponovno teško napadnuto. Borba u toku.

Podr. Gospića:

4. XII. napad partizana na uporište Medak⁹ (19 km j. izt. od Gospića) odbijen uz 3 mrtva, 5 zarobljenih partizana. Plien: 1 strojopuška, 10 pušaka i 3 sanduka dinamita.

Podr. Kostajnice:

2. XII. prepad partizana na njemačko skladište 8 km s. izt. od Kostajnice odbijen sa 10 mrtvih partizana.

Podr. Knina:

2. XII. usljed porušenih mostova, zapreka na putu i jakog neprijateljskog otpora zaustavljen je dalji podhvat u predjelu Kistanja¹¹ (20 km j. z. od Knina).

⁷ Vidi dok.br. 42 i 156.

* Vidi dok.br. 40.

* Vidi dok.br. 15 i 31.

¹⁰ Vidi dok.br. 49 i 135.

Djelatnost vlastitog

zrakoplovstva:

4. XII. zrakoplovstvo iz 1. zrakoplovne luke Zagreb vršilo je prenos hrane i tvoriva. Borbene zadaće nisu vršene usljed lošeg vremena.

Djelatnost neprijateljskog

zrakoplovstva:

2. XII. izvršen je zračni napadaj na Orebić i Ston (na poluotoku Pelješcu — 37 km j. izt. od Makarske i 24 km j. j. izt. od Metkovića) i Omiš (22 km izt. j. izt. od Splita). Jedan neprijateljski zrakoplov srušen. Žrtve malene.

Naknadno se saznaje da je Split tokom noći 3/4. XII. bio 3 puta napadnut bombama. Dosada utvrđeni gubitci iznose: 6 mrtvih. Ulica je koristila priliku i počela pljačkati, što je spriječeno intervencijom vlasti (Dnevno izvješće br. 338).

Noću 2/3. XII. engleski zrakoplovi bacali su letke nad Srp. Moravicama (24 km s. z. od Ogulina).

Prilikom zračnog napadaja na Gruž (Dubrovnik) dosada utvrđeno 20 mrtvih i 58 ranjenih, nestalih veći broj (Dnevno izvješće br. 335).

Događaji na prugama:

Pruga Varaždin —

Koprivnica:

2. XII. porušena je pruga između ž. p. Zbelava — Jalžabet.

Pruga Banova Jaruga

— Novska:

4. XII. između ž. p. Lipovljani i Novska naletila su pružna kolica na minu. Ima 4 mrtva i 4 teško ranjena radnika.¹¹

Pruga Nova Kapela-

Batrina — Slavonska

Požega:

4. XII. demolirah su partizani b.b. uređaje na želj. postaji Ratkovac. Odveli prometno osoblje. Prugu nisu oštetili.

(M.P.)

Po nalogu
Glavara glavnostožernog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Helbich)
Helbich

¹¹ Vidi dok. br. 39

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 6 PROSINCA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA BREGANU, NOVSKU, VRBOVSKO I GLINU¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 340

(po podatcima primljenim 6. XII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

- Podr. Zagreba:** 3. XII. partizani su napali njemačku **strazhu** u s. Laduč² (10 km s. od Samobora) uz **vlastita** 2 mrtva. Napadaj odbijen.
Noću 3/4. XII. partizani su upali u občinu i poštu u s. Bregana³ (5 km s. s. z. od Samobora), uništili b. b. uređaje i odnijeli novac.
- Podr. Karlovca:** 3. XII. partizani⁴ su u sukobu kod s. Rečice (9 km izt. od Karlovca) imali 3 mrtva, bez vlastitih gubitaka.
- Podr. Čazme:** Partizani se u predjelu Čazme i s. Dapci (7 km j. z. od Čazme) utvrđuju, a prikupljaju⁵ se sa namjerom napadaja na Ivanić Grad, Novoselec-Križ i Popovaču (17, 12 km j. z. i 20 km j. od Čazme).
- Podr. Kutine:** 4. XII. u poduzetom razviđanju njemačkog redarstva iz Kutine u smjeru Repušnice (3 km s. z. od Kutine) slab dodir sa neprijateljem.
Vlastiti gubitci: 1 ranjen.
- Podr. Novske:** 4. XII. napadaj partizana na Novsku odbijen bez vlastitih gubitaka.⁶
- Podr. Nove Gradiške:** 4. XII. razviđački dielovi naišli su na minsko polje. Vlastiti gubitci do sada nepoznati.
- Podr. Pakraca:** Prikupljanje partizana za napadaj na Pakrac i Lipik.

----- O -----

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4/40—41.

² i ¹ Napad je izvela Omladinska NO brigada »Jože Vlahović« i Zumberačko-pokupski NOP odred, vidi dok. br. 137.

* Odnosi se na jedinice Karlovačkog NOP odreda. Vidi dok. br. 80.

⁵ Radi se o pripremama Dvadeset osme divizije NOV za marš u Turopolje, o čemu vidi dok. br. 15.

⁶ Vidi dok. br. 39.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Ogulina: Partizani, koji su napadali Vrbovsko⁷ (16 km. s. z. od Ogulina) naglo su se pred mrak 4. XII. povukli u j. i. smjeru.

Podr. Gline: Prema konačnim podacima Glinu je napadala snaga od preko 10.000 partizana sa dosta topova i 3 borna kola, dok su naše i njemačke snage u Glini bile jake svega 540 ljudi.⁸

Zahvaljujući junač. i požrtvovanom držanju posade, svi su neprijateljski napadaji odbijeni te je neprijatelj imao preko 2.000 mrtvih i ranjenih, dok naši gubitci iznose: a) Njemački: 20 mrtvih i 23 ranjena, b) Naši: 2 mrtva i 8 ranjenih. Građanstvo: 3 mrtva i 1 ranjen.

Podr. Sunje: 3. XII. odbijen je part. napadaj na razviđačke dielove u predjelu 16 km z. j. z. od Sunje,⁹ uz 40 mrtvih partizana.

Podr. Knina: 3. XII. zauzeto je s. Kistanje¹⁰ (20 km j. z. od Knina). Neprijateljski gubitci: 9 mrtvih, 9 zarobljenih, 2 pobjegla.

Djelatnost vlastitog

zrakoplovstva: 5. XII. zrakoplovstvo 1. zrakoplovne luke iz Zagreba nije radilo zbog lošeg vremena.

Djelatnost neprijateljskog

zrakoplovstva: 3. XII. 12 neprijateljskih zrakoplova napali su između Zadra i Trogira našu brodogradnju u visini O. M. Drvenik (17 km j. z. od Trogira). Potopljena 2 broda, a od ljudskih žrtava: 15 mrtvih i 40 ranjenih.¹¹

3. XII. napad neprijateljskih zrakoplova na Šibenik. Veće pustošenje u predjelu koldvora i arsenala. Potopljeno: 1 brzi čamac, 1 brod za ulje, 1 predstražni čamac i 1 izviđni brod. Obala kod arsenala i pomorski kabl razoreni.

Osobitosti: Četnici zloglasnog Branka Kovačevića, koje navodno Niemci toleriraju, ubili su 10 Hrvata (katolika i 1 njemačkog dočasnika) kod s. Svilaja (19 km i. j. i. od Broda).

Otok Krk zaposjednut od naših oružnika i redara.

O napadu na Vrbovsko vididok. br. 40, 129, 163, 166 i 171.

Detaljnije o napadu na Glinu vidi dok. br.14.

Vidi dok. br. 128.

^o Vidi dok. br. 59.

¹ Vidi dok. br. 76 i 134.

Zapaljena su sela: G. Pištana, **Kokočak** Slat. Drenovac i Rijenci (10 km j. j. z., 9 km j. z. i 15 km z. j. z. od Čačinaca i 10 km j. od Podravske Slatine) radi odpora,¹² koji je **bio** istavljen njemačkim četama.

Nadsatnik Štimec, koji je prebjegao **partizanima** kod s. Vrbovec (16 km s. i. od **Dugog Sela**), uhvaćen je od Niemaca kod s. **Gradec** (22 km s. i. od Dugog Sela) i predan našim vojnim vlastima u Bjelovaru.

DOGADAJI NA PRUGAMA:

Pruga Zagreb —

Sisak — Novska:

5. XII. između ž. p. Caprag i Blinjski **Kut** izkliznuo oklopni vlak.¹³

4. XII. u blizini ž. p. Sunja minirana 1 stražara.

Pruga Zagreb —

Karlovac —

Ogulin:

5. XII. između ž. p. Draganići i Karlovac naletila njemač. voj. preselica na minu. Uništena 2 kola. Poginulo: vlakovođa, 3 njemačka vojnika, a 3 su ranjena.

(M.P.)

Po nalogu
Glavara glavnostožemog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Helbich)
Helbich

¹² Odnosi se na otpor jedinica Dvanaeste divizije NOV Jugoslavije, vidi dok. br. 7.

¹³ Vidi dok. br. 2—4. k. 121, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 7. PROSINCA 1943. GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA G. JESENJE, GRADIŠTE I O BORBAMA OKO VRLIKE, BOS. GRAHOVA I OMIŠA¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 341

(po podatcima primljenim 7. XII. 1943. godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Krapine: Noću 30. XI./I. XII. jedna postrojba prom. zdrugeva ust. voj. na hodu iz Krapine u Lepoglavu bila je napadnuta u klancu pod selom G. Jesenje² (4 km. s. od Krapine) od jedne skupine jačine oko 100 partizana, koji su zaklonjeni u kućama i bunkerima na obroncima sela otvorili vatru.

U borbi, koja je trajala do 4 sata u jutro, poginulo je 22 partizana, dok su se ostali razbježali. 3 vojničara su ranjena. Od bacača mina upaljeno je nekoliko kuća u selu. Kod poginulih partizana nađene su izprave prema kojima isti pripadaju t.zv. »Zagorskoj brigadi«.

Podr. Bjelovara: Poduzetim razviđanjem raztjerani partizani kod s. Dubrave i Koritne (25 i 27 km z. j. z. od Bjelovara) imali su 12 mrtvih (brojano). Plien: 1 samokres, 5 gunjeva i 1 lovačka puška.

Podr. Kutine: 3. XII. zauzeta su pod borbom jedne gorske bojne sela: Bršljanica i Rogoža³ (5 i 7 km j.z. od Garešnice) bez vlastitih gubitaka. Neprijateljski gubiteci nepoznati.

Podr. Pakraca: Noću 5/6. XII. prilikom pretresa s. Bujavica, Korita i Lovske (11 km z., 8 i 11 km j. z. od Pakraca) uhvaćen partizanski vođa Pu-

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog historiskog instituta pod reg. br. 4/42—43.

² Napad je izveo Prvi bataljon Zagorskog NOP odreda, vidi dok. br. 13, 42 i 156.

³ Na ovoj prostoriji nalazio se Moslavački NOP odred, vidi dok. br. 127.

škarić Mate (biv. jug. nared.), a 1 ubijen. Plien: 2 puške.

Podr. Daruvara: 5. XII. prigodom čišćenja predjela s. Podbor. Batinjani (4 km s. i. od Daruvara) uhvaćeno 9 komunista i 36 sumnjivih osoba.⁴

Podr. Vinkovaca: 5. XII. partizani izvršili prepad na mješoviti vlak kod ž. p. Gradište (15 km j. z. od Vinkovaca). 25 domobrana i 4 Njemca putnika odvedeni. Vlak najvećim dielom izgorio.⁶

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Petrinje: 3. XII. obhodnja upućena u s. Hrastovica (5 km j. od Petrinje) napadnuta vatrom iz s. Cepeliša.⁸ Plien: 1 tovarna kuhinja i 1 puška.

Podr. Gospića: 5. XII. partizani su topovima tukli naše postave Bilaj i Medak (5 i 15 km j. i. od Gospića) bez učinka.

Partizanska skupina iz Ličkog Osika odstupila je u smjeru jugoistoka.

Podr. Karlovca: 5. XII. razrušen je minom most 8 km s. z. od Karlovca.⁷ Gubitci: 19 domobrana mrtvih.

Podr. Knina: 4. XII. zauzeto je Bos. Grahovo⁸ (22 km s. i. od Knina) pod slabijim odporom, dok se u predjelu 3 km s. i 6 km s. s. i. naišlo na jak odpor.

5. XII. u borbama u predjelu 8 km j. i. od Vrlike⁹ (22 km j. i. od Knina) partizani su imali 44 mrtva, 23 zarobljena i 1 pobjeglog.

Podr. Omiša: 4. XII. podhvatom iz Zadvarja¹⁰ (16 km i. od Omiša) dostignuto je razkršće Trilj (20 km s. s. i. od Omiša). Neprijateljski gubitci: 91 mrtav. Vlastiti gubitci neznatni.

Podr. Sinja: 5. XII. prikupljanje jače skupine part. u predjelu Sinja.

Podr. Imotskog: Posljedak poduzetog podhvata u području Imotskog:¹¹ 4. XII. dostignut predjel Posušja (10 km s. i. od Imotskog), partizani odbačeni od Aržana (23 km s. z. od Imotskog) i u daljem

* i⁵ Vidi dok. br. 39.

* Napad su izvršile jedinice Banijskog NOP odreda. Vidi dok. br. 128.

⁷ Vidi dok. br. 25.

⁸ Detaljnije o ulasku neprijatelja u Bos. Grahovo vidi u dok.

br. 18, 134 i 135.

* i¹¹ Vidi dok. br. 18, napomenu 2.

*' Vidi dok. br. 134.

prodiranju dostignuta Bukova Gora (24 km s. z. od Imotskog), a prema Livnu područje Studena Vrela (17 km j. od Duvna).

Djelatnost vlastitog

zrakoplovstva: 6. XII. zrakoplovstvo iz 1. zrakoplovne luke Zagreb nije radilo zbog lošeg vremena.

Djelatnost neprijateljskog

zrakoplovstva: 5. XII. u 1500 sati ponovo težak zračni napadaj na Split. Velika šteta i ima žrtava među pučanstvom (dosada utvrđeno 8 mrtvih).

Osobitosti: 4. XII. naš zrakoplov kod Našica pretrpio udes prilikom upletanja. Posada lakše povređena.

Događaji na prugama:

Pruga Zagreb —

Sisak:

6. XII. između ž. p. Greda i Sisak put. vlak naišao na minu. 1 kola izkliznula.¹² 1 mrtav i 31 ranjen.

Pruga Zagreb —

Karlovac:

6. XII. kod s. Draganića vlak naišao na minu. 3 njem. voj. i 2 želj. služ. mrtva.

(M.P.)

Po nalogu
Glavara glavnostožemog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Helbich)
Helbich

¹² Miniranje je izvršio Prvi diverzantski bataljon, vidi dok. br. 2—4, k. 121, u arhivi Vojnog historiskog instituta.

BR. 150

ZAPOVIJEST ŠTABA 373 (HRVATSKE) PJEŠADISKE DIVIZIJE OD 7 PROSINCA 1943 GOD. PODREĐENIM JEDINICAMA ZA OPERACIJU »PANTER«¹

Poverljivo

373. (Hrvat.) pešad. diviz.²

Ia „

Br. 197/43.— Pov.

3 priloga

Div. k-dno mesto, 7. 12. 43.

***Diviziska zapovest
za poduhvat »Panter«***

(Karta 1 : 100.000)

1) ***Neprijatelj:*** Komunističke bande između Une i Korane (7—800 ljudi, delimično sa zaplenjenim italijanskim oružjem) sada svojim delovima napadaju Glinu i stalno uznemiravaju železničku prugu Zagreb — Sunja i Sunja — Bihać. Njihov oslonac sa mnogim skladištima za snabdevanje i skrovištima nalazi se pre svega u Sv. Margareta do 20 km zap. Kostajnice) i u oblasti Petrova Gora (10 km ist. V. Kladuše).³

Poblži podaci se nalaze u priloženom listu podataka o neprijatelju br. 7.⁴

Prilikom napada nemačkih nadmoćnih snaga treba računati sa sledećim mogućnostima:

a) Povlačenjem neprijatelja pre svega ka jugu i jugoistoku u velike pošumljene oblasti zap. Bihaća ili prema sev.-ist. — između Save i Kostajnice.

b) Privremeno raspuštan je bandi i iščeznuće pojedinaca među stanovništvom ili skrivanjem u šumskim skrovištima.

c) Pokušaj nasilnog proboja celih bandi masovnim napadima, naročito noću.

2) ***371. pešad. div.***⁵ Sa po jednom pukovskom grupom nastupa prema priloženoj skici iz prostora Oštarije i Karlovac, čisti Petrovu Goru i odatle do zapadnog dela Šamarice.

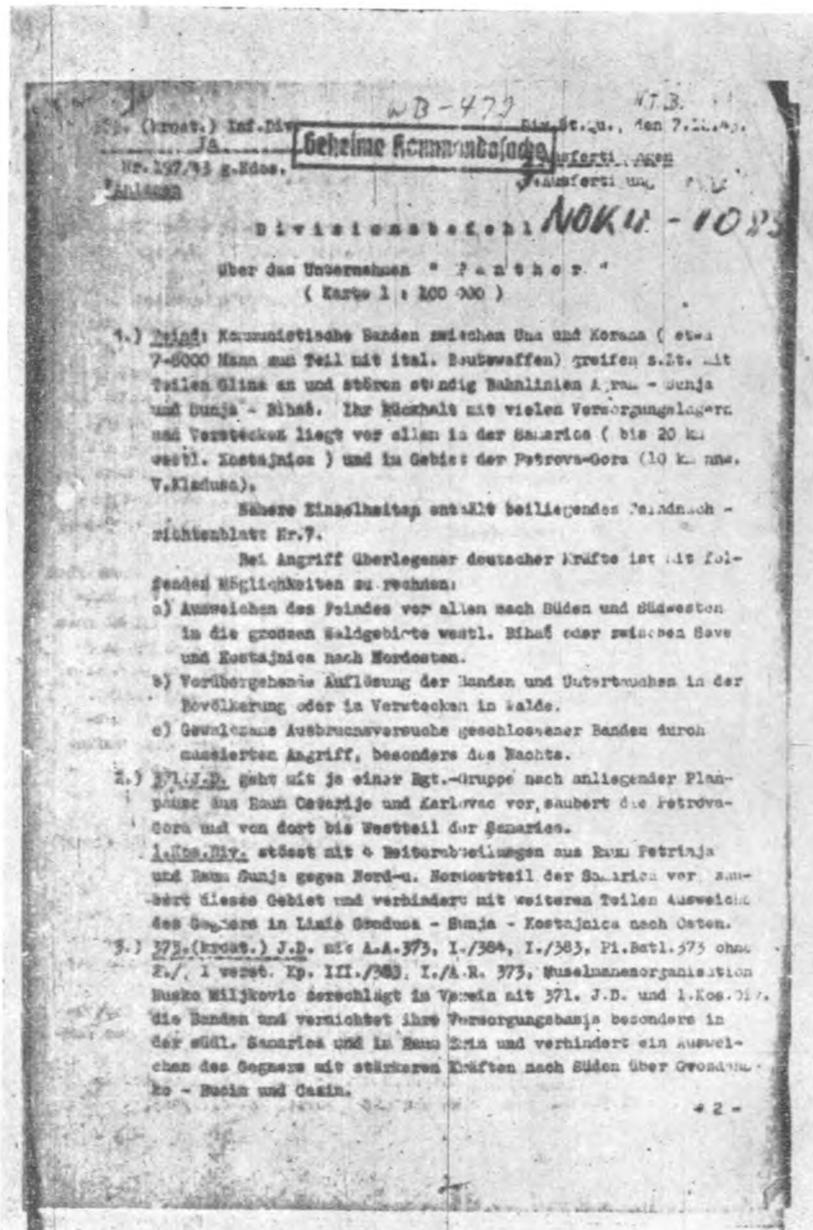
¹ Mikrofilm originala na njemačkom jeziku nalazi se u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. Minhen—N6.697—701.

² Sem ovog imena Divizija se nazivala legionarska »Tigar«

³ Odnosi se na snage Sedme udarne i Osme divizije NOV Jugoslavije te na Cazinski, Banijski, Plaščanski i Kordunaški NOP odred.

* Redakcija ne raspolaže sa tim prilogom.

⁵ Ova divizija je došla u novembru iz Francuske preko Italije na prostoriju Karlovac, Oštarije, Ogulin i po završetku operacije »Panter« i »Božić Bata« napušta naše ratište. Vidi dok. br. 140.

Fotokopija prve stranice dokumenta br. 150

I. koz. diviz. nadire sa 4 konjič. odeljenja iz prostora Petrinje i Sun je prema severu i severo istočnom delu Šamarice, čisti ovu oblast i ostalim delovima na liniji Gradusa — Sunja — Kostajnica sprečava povlačenje neprijatelja ka istoku.

3) **373 (Hrvat.) pešad. div.** sa izviđačkim odeljenjem 373, I./384, I./383, Pion. batalj. 373 bez 2. čete, 1 ojač. četom III./383, I./373. art. puka, muslimanskom organizacijom Huske Miljkovića u sadejstvu sa 371. peš. div. i 1. koz. div. razbija bande i uništava njihove baze za snabdevanje naročito u juž. delu Šamarice i u prostoru Zrin i sprečava povlačenje jačih neprijateljskih snaga preko Gvozdanskog — Bužima i Cazina ka jugu.“

Poduhvat nosi kamuflažni naziv »Panter«.⁷

4) Za ovo se angažuju:

A) **Borbena grupa Bos. Novi** (pod neposrednom komandom divizije) (Izviđač, odeljenje 373, I./384, I./383 bez 1 ojačane čete, I./373 art. puka bez 1. bater.) iz prostora Bos. Novi.

a) Izviđač, odelj. 373 ojačana 1 bater. I diviz. 373 art. puka nastupajući po naređenju iz Bos. Novog zauzima 12. 12. **Gvozdansko** i sprečava otstupanje neprijatelja ka jugu preko linije Medumajdan — Gvozdansko — Majdan, zatim, shodno priloženoj skici, naslanjajući se na I./384. 14.12. nastupa širokim frontom prema severu, čisti južni deo Šamarice (sev. Gvozdanskog) i uspostavlja vezu sa Grupom Ristov, koja od 12.12. vrši izviđanje od Bužima prema istoku, i sa delovima 371. pešad. div., koji otprilike 14.12. nastupaju prema juž. delu Šamarice.

b) I./384 posle nastupa Izviđ. odelj. 373 (12.12.) sprečava izvlačenje neprijatelja ka jugozapadu preko Žir ovca do ušća r. Stupnice, 14.12. nastupajući shodno naređenju prikazanom u priloženoj skici, levo sa naslonom na Izviđ. odelj. 373 pročešljava i čisti oblast r. Javornice kao i jug.-ist. deo Šamarice (oblast zap. Zrina).

Uspostaviti vezu sa delovima 1. kozač. div. koja oko 14.12. dostiže ist. i juž. deo Šamarice, držati čvrstu vezu sa I./383, koji 14.12. nastupa iz prostora s. Divuša i sa Izviđ. odeljenjem 373 koji 12.12. nastupa duž r. Stupnice ka severu.

I./384 se upućuje na saradnju sa I. divizionom 373. artilj. puka (Dvor).

c) I./383 — bez jedne ojač. čete — od 11.12. sprečava izvlačenje neprijatelja prema istoku preko linije Kuljani —

⁷ Neprijatelj nije uspio uništiti naše snage na prostoru Šamarice, jer su štabovi Četvrtog korpusa i Sedme udarne divizije NOVJ na vrijeme uočili namjere neprijatelja i izvukli snage ispod udara. Vidi dok. br. 122 i 125.

⁸ Razvoj operacije »Panter« vidi u dok. br. 122 i 125.

Dvor, prema naređenju, shodno priloženoj skici, 14.12. nastupa od Divuše i po uspostavljanju veze sa I./384 pročešljava **južni** deo Samarice (prostor Zrin).

Uхватiti vezu sa delovima **1.** kozačke div. koja **14.12.** nastupa iz prostora Mečenčani i Kostajnice ka jugu i **jugo-**zapadu.

B) **Borbena grupa Ristov** sa 373. pion. batalj. (bez 2. **čete**) i 1 ojač. četa I./383 iz prostora Otoke, sa 1 ojač. četom **III./383** i sa muslimanskom organizacijom Huske Miljkovića (300 ljudi) iz prostora Cazina.

a) Ojačani 373. pion. batalj. prema naređenju 11.12. **nastupa** od Otoke, još istoga dana zauzima Bužim i odavde do 15.12. (zaključno) održava živo i energično izviđanje ka istoku, sev. istoku i severu do linije: Gvozdansko — Zirovac — **Vra-**nograč.

Važno je znati:

Da li u prostoru sev.-ist. i sev. Bužima ima jačih **nepri-**jateljskih snaga? — Eventualni nazivi jedinica? — Koji su **im** pravci kretanja? — Da li se mogu ustanoviti namere **nepri-**jatelja?

Odmah izvestiti o pojedinostima.

Naročitu pažnju obratiti na predeo sev. ist. Bužima, da bi se blagovremeno moglo da spreči izvlačenje neprijatelja preko linije Gvozdansko — Bužim.

Starati se da se uhvati veza sa Izviđ. odeljenjem **373** i južnom Pukovskom grupom 371. pešad. div.

b) Ojačana četa III./383, koja ima da protka muslimansku organizaciju Huske Miljkovića, od 10.—14. 12. izviđa od Cazina i sev. Cazina do linije Veliča Glava — V. Kladaša.

Važno je znati:

Da li se na rejonu izviđanja nalaze jače nepr. snage? — Koji su im pravci kretanja? — Njihova jačina (naziv jedinica)? — Da li se mogu ustanoviti kakve namere neprijatelja? —

O pojedinostima odmah izvestiti.

Da bi se izbegli nesrećni slučajevi koji bi mogli da se dogode usled neobaveštenosti 371. peš. div. o pokretu Huske Miljkovića, ne prelaziti liniju Veliča Glava — V. Kladaša prema severu, četa ima dobro da protka muslimansku organizaciju Huske Miljkovića, četu snabdeti velikim brojem signalnih pištolja.

Ustanovljeni su ugovoreni znaci sa 371. div.

Belo — ovde smo

Crveno = napadnuti smo

5) I./373. art. puka bez 1. bater. potpomaže — sa izuzetkom delova koji se nalaze pod komandom Izviđ. odelj. 373 — prvenstveno nastupanje I./384 sa mogućnošću dejstva do **sev.**

Zrina. Obezbediti upućivanje istaknutih osmatrača I./384 i I./383 kao i brzo dostavljanje izveštaja istaknutih osmatrača diviziji.

6) Vodenje borbe:

Poduhvat ima za cilj:

a) Uništenje bandi

b) Plansko pročešljavanje zemljišta u cilju pronalazanja i uništenja i poslednjeg skladišta i zaliha svih vrsta i hvatanja svih muških stanovnika sposobnih za vojnu službu. Stoga jedinice treba da budu vodene energično i okretno. Puteve naznačene u skici shvatiti samo kao opšte smernice. Shodno situaciji i uz izveštaj diviziji može se od istih otstupiti. Glavna je stvar blagovremeno i na odgovarajući način postići postavljeni cilj (pročešljavanje, izvidanje, napad).

Radi uništenja pojedinih bandi, a u cilju brzog prikupljanja što je moguće jačih snaga za izvršenje koncentričnog napada, mora se uvek dostaviti diviziji izveštaj sa procenom situacije. Brzo dostavljati izveštaje o neprijatelju, često održavati vezu između borbenih grupa.

Banditi koji ne pobjegnu blagovremeno, u najviše slučajeva se povlače u šume ili beže u skrivališta. Zabačena naselja i kuće često služe kao skloništa i oslonci bandi. Stoga je potrebno da se i izvan puteva mesta i zemljište vrlo pažljivo pretraže.

Pripreme izvršiti tako, da plan ne bude pre početka izvođenja otkriven. Stoga poslednjih dana izvidanja i akcije vršiti u drugom pravcu. Prikupljanje tek u poslednjem minutu.

7) Iz pročešljanih oblasti uzeti samo ljude sposobne za vojnu službu stare 15—55 god. i to:

a) Sumnjive i one koji u mestu nisu zavičajni,

b) Uhvaćene izvan naselja.

Diviziji je dodeljena 1 grupa Službe bezbednosti koja će vršiti hvatanja u naseljenim mestima. Isti će se kretati iza I./384.

8) Obezbeđenje zaliha:

Pronađene zalihe moraju da budu dobro osigurane za našu upotrebu. Upotrebiti kolonsku komoru. Ista će biti pripremljena od strane odeljenja Ib. Uništiti samo one zalihe koje se ne mogu otpremiti i ukoliko ne predstavljaju najnužniju potrebu stanovništva. Ona naselja koja leže u blizini naših stalnih mesta smeštaja, u sopstvenom interesu ne obuhvatiti ovom merom. Zaplenjeno oružje i municija u svakom slučaju mora da se obezbedi.

9) Veze:

Odelj. za vezu 373. uspostavlja i drži vezu:

A) **Telefonska veza**

- a) sa Izvid. odelj. 373,
- b) sa desnom grupom Ristov,
- c) sa Cazinom.

I./383. priključuje se na postojeću vezu.

B) **Radioveza:**

- a) sa Izvid. odelj. 373,
- b) sa I./373,
- c) sa desnom grupom Ristov

i stara se o vezi između leve i desne grupe Ristov.

10) Diviz. k-dno mesto ostaje u Bos. Novom.

11) Poduhvat počinje 7.12. Završetak će narediti divizija.

Odmah i stalno izveštavati o svim događajima, situaciji kod neprijatelja i naročitim događajima.

Osim ovoga dostaviti do 9,00 čas. kratke međuizveštaje.

Večernji izveštaj do 18,00 čas.

Dostavljeno:
Izvid. odelj. 373,
373. t. t.

Generallajtnant i
k-dant divizije
Eduard Aldrian

BR. 151

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DO-
MOBRANSTVA OD 8 PROSINCA 1943 GOD. O BORBAMA
SA JEDINICAMA NOV I PO HRVATSKE OKO SAMOBORA.
GENERALSKOG STOLA, KARLOBAGA I OBROVCA¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 342

(po podatcima primljenim 8. XII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagreba: 6. XII. nadmoćni partizani napali su našu po-
sadu u s. Jurković i s. Cerje² (5 km j. ist. i 3 km j.
od Samobora) koja se povukla prema Samoboru. 13
ustaša nestalo.

Podr. Koprivnice:

Gola (17 km s. izt. od Koprivnice) jako ugro-
žena od partizana.

Podr. Broda: 5. XII. napadnuto osiguranje za sječu drva kod
D. Dolca³ (8 km s. izt. od Broda). Nestalo 6 domo-
brana.

----- O -----

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE

Podr. Karlovca: 6. XII. u borbi kod s. Brest⁴ (4 km izt. od Ge-
neralskog Stola) poginula 3 partizana.

Podr. Gospića: 3. XII. poduzetim razviđanjem iz smjera Kar-
lobaga uz obalu gornjeg Jadrana je dostignuta Barić
Draga (22 km j. i. od Karlobaga). Plien: 8 jedrenjaka.

Topnička vatra na Gospić iz Ličkog Osika (7
km s. i. od Gospića) bez učinka.

Podr. Zadra: 6. XII. zauzet je i pored tvrdokornog odpora
Obrovac⁵ (36 km s. izt. od Zadra). Napredovanje u
sjevernom smjeru u toku je.

Djelatnost vlastitog

zrakoplovstva: 7. XII. zrakoplovstvo iz 1. zrakoplovne luke
Zagreb nije radilo zbog lošeg vremena.

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju na-
rodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog isto-
riskog instituta pod reg. br. 4/44—45.

² Napad je izveo Zumberačko-pokupski NOP odred, vidi dok.
br. 137.

¹¹ Vidi dok. br. 39.

⁴ Odnosi se na borbe Kordunaškog NOP odreda.

¹ Vidi dok. br. 49.

**Djelatnost
neprijateljskog**

zrakoplovstva: Saznaje se da je prilikom zračnog napadaja na Split (5. XII. pogodeno brodogradilište, te crkva puna ljudi. Teško je stradao Lučac i Sućurac (4 km s. od Splita). Do sada utvrđeno 20 mrtvih a predmieva se da ima više žrtava.

Događaji na prugama:

Pruga Zagreb

— **Sisak:** 7. XII. između ž.p. Lekenik i Greda naišao je teretni vlak na minu.⁶ Jedna kola izkliznula. Žrtava nema. Promet uzpostavljen.

Pruga Dugo Selo

— **Novska:** Noću 7/8. XII. minirana pruga oko Prečeca između ž.p. Dugog Sela i Ivanić Grada i oko Ludine⁷ (između ž.p. Novoselec-Križ i Popovača).

Pruga Vinkovci — Ilača:

7. XII. između ž.p. Đeletovci i Slavkovci brzi vlak naletio na minu. Stroj i oboja štitna kola prevrnuta. Žrtava nema.

Pruga Bjelovar —

Križevci: 8. XII. oštećen most kod ž.p. Rovišće. Pruga u prekidu.

Pruga Knin — Perković —

— **Slivno — Šibenik — Split:**

Od 7. XII. obavlja se promet na prugama Knin

— Plavno i Knin — Perković, Slivno — Šibenik.

(M.P.)

Po nalogu
Glavara glavnostožemog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Helbich)
Helbich

⁰ Vidi dok. br. 2—i. k. 121, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

* Vidi dok. br. 52.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 9 PROSINCA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA ZDENČINU, VEL. GORICU, ŠANDROVAC I O BORBAMA NA KORDUNU I OKO ZADRA¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 343

(po podacima primljenim 9. XII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagreba: Od 8. XII. borba sa partizanima između s. Horvati i Zdenčina (15 i 20 km j.z. od Zagreba).

Prom. Zd. U. V.

U nastavku podhvata (7. XII.) od strane P.T.Z. i jedne njemačke sati na području Hrašće — Vel. Gorica (9 km j.izt. od Zagreba) u jugozapadnom smjeru naišlo se na jače part. snage² na obroncima južno od s. Dragonožec — Markuševac — Siljakovina i M. Buna (16 i 19 km j. i 20 km j.i. od Zagreba). Neprijateljski gubitci: nađeno 85 mrtvih, vjerojatno veći broj mrtvih i ranjenih odvučen i 13 zarobljenih (svi pripadnici XIII, XVII i XXI part. brigade i Turopoljskog i Posavskog part. odreda. Vlastiti gubitci: 25 mrtvih, 16 ranjenih vojničara P.T.Z. i Prom. Zd. U.V. i 12 Njemaca nestalo. Utvrđeno je prebacivanje part. u sjev. smjeru preko pruge Zagreb — Jaska na područje Sv. Jana — Samobor.³

Podr. Varaždina:

6. XII. oko 200 part. upalo u s. Sandrovac⁴ (5 km s.i. od Varaždina), razoružalo i zarobilo 15 oružnika.

Podr. Virovitica —

Našice: 6. XII. prepad part. kod s. Lukača (5 km s.s.i. od Virovitice) na njemač. samovoz. 3 vlastita ranjena.

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4 46—47.

² Odnosi se na snage Dvadeset osme divizije NOV Jugoslavije, vidi dok. br. 32.

³ Riječ je o prebacivanju Omladinske NO brigade »Jože Vlahović« i Zumberačkog NOP odreda. Vidi tom V, knj. 21, dok. br. 141 i 142.

⁴ Vidi -dok. br. 127.

Podr. Bjelovara:

Partizani namjeravaju izvesti do 10. XII. velebnapadaj na Bjelovar i pomoći napadaj na Križevce (po izvješću povjerenika).

Podhvatom 6. XII. iz Križevaca u smjeru s. Vojakovac i Pobrđani⁵ (5 i 7 km s.i. od Križevaca) potučen je neprijatelj kod Pobrđana i raztjeran na manje skupine uz 17 mrtvih i 6 ranjenih (nađenih). Plien: 1 puška i 2 konja.

Podr. Kutine: 6. XII. kod Novoselec-Križa (12 km i. j. i. od Ivanić Grada) raztjerana je part. skupina⁰ na crti Sušnjari — Krčevine — Grabovac (11 i 9 km i. od Ivanić Grada), bez vlastitih gubitaka.

Podr. Banove Jaruge:

Partizani navodno prikupljaju sve mužkarce Moslavačke pl. za napadaj na Bjelovar i Garešnicu (16 km s.i. od Banove Jaruge).

Podr. Broda: Noću 4/5. XII. u borbi kod s. Završje (8 km s.z. od Broda) part. su imali 3 mrtva. Plien: 1 puška.

Podr. Vinkovaca:

Part. udarna skupina jaka 80 boraca⁷ (od toga 20 kozaka) u šumama sjeverozapadno od Županje uznemiruje osiguranje šumskih radnika. U predjelu Spačve (24 km j.j.i. od Vinkovaca) 6. XII. poslie kraće borbe skupina protjerana u iztočnom smjeru.

Podr. Požege: Sjever. crte Vetovo — Kaptol — Velika — Strazeman (13 km s.i., 11 km s.s.i., 14 km s. i 14 km s.s. z. od Požege) 10 part. divizija.⁸ a u prostoru Vilić Sela — Vrhovci pod građom (11 km z.s.z. i 5 km j.j. z. od Požege) part. brigade pripremaju navodno napadaj na Požegu, koji bi se imao izvesti do 10. XII.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Karlovca:! XII. poduzetim podhvatom smjerom Karlovac — Skakavac — Sjeniĉak⁹ (20 km j. od Karlovca) part. su odbaĉeni u j.i. smjeru uz 1 ranjenog, 1 zarobljenog partizana. Vlastitih gubitaka nema.

⁵ Na ovoj prostoriji dejstvovala je NO Udarua brigada »Braća Radić«, vidi dok. br. 127.

⁶ Odnosi, se na Moslavaĉki NOP odred, vidi dok. br. 127.

⁷ Na sektoru Vinkovci, Županja i Bosut dejstvovali su u to vrijeme dijelovi Drugog sremskog odreda i Župaujska ĉeta Diljskog NOP odreda, vidi dok. br. 39 ove knjige i dok. br. 1/2 i 1/5, k. 1992, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

⁸ U to vrijeme Deseta, odnosno Dvadeset Osmu divizija, vrši pokret za Turopolje, vidi dok. 15, a Dvanaesta divizija je oko Voĉina.

⁹ i ¹⁰ Vidi dok. br. 28 i 90.

7. XII. dostignut je Vojnić¹⁰ (22 km j.i. od Karlovca).

Podr. Dinare: U području Sinja od 8. XII. vode se borbe sjev. od Obrovca¹¹ (7 km s.i. od Sinja).

Nakon žestih borbi proširen je mostobran kod Obrovca (7 km s.i. od Sinja) u smjeru sjevera i iztoka.

6. XII. u borbama u predjelu 10 km s. od Zadra i kod Obrovca¹² (36 km s.i. od Zadra) part. su imali 48 mrtvih i 6 zarobljenih.

Djelatnost vlastitog zrakoplovstva:

8. XII. zrakoplovstvo iz 1. zrakoplovne luke Zagreb vršilo je bojne zadaće i prenos tvoriva.

Događaji na prugama:

Pruga Zagreb — Karlovac:

8. XII. između ž.p. Zdenčina i Horvati naletio je strojni vlak na 2 mine.¹³ Vlak neoštećen, a pruga razorena.

Pruga Dugo Selo — Novska:

Noću) 8/9. XII. između ž.p. Novoselec-Križ i Ivanić Grad naletila lokomotiva oklopnog vlaka na minu. Pruga oštećena.¹⁴

Pruga Nova Kapela-

Batrina — Pletemica:

7. XII. između ž.p. Ratkovic a i Pleternica naišao putnički vlak na minu a potom napadnut od partizana,¹⁵ opljačkan, a putnici odvedeni. Vlastiti gubitci: 4 pripadnika oruž. snaga mrtva.

Po nalogu
Ministra i zapovjed. oruž. snaga
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Helbich)
Helbich

(M.P.)

¹¹ Vidi dok. br. 18, 30, 50 i 134.

¹² Vidi o tome opširnije u dok. br. 49 i 135.

¹⁵ i ¹⁴ Miniranje izveo Drugi diverzantski bataljon, vidi dok. br. 2—4, k. 121, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

“ Vidi dok. br. 39.

BR. 153

ZAPOVIJEST 670 NJEMAČKOG GRENADIRSKOG PUKA
OD 9 PROSINCA 1943 GOD. PODREĐENIM JEDINICAMA
ZA ODBRANU NA PROSTORIJI OGULIN, OŠTARIJE,
SLJUNJ¹

Poverljivo

Grenadirski puk 670 Komandno mesto puka 9. XII.1943
Odelj. Ia br. 1014/43 Pov.

Pukovska zapovest br. 2
(Zapovest za odbranu) Pothvat »Panter« (Panther)

- 1.) Izgleda da **neprijatelj** namerava izvršiti nekoliko napada protivu borbenih grupa odbranbenog fronta. Glavna snaga neprijatelja zasada je Brigada »Plaški« u jačini 1.000—1.500 ljudi, na prostoru južno Oštarija.-
- 2.) Grenadirski puk 670 se kao i dosada nalazi u odbrani na prostoru Ogulin — Slunj — Generalski Stol.

A. **Borbeni raspored:**

a) **Sa 1/670:**

Ogulin: Trupe: 3/670, 1 protivtenkov. top 7,5, pripravnica odeljenja iz komore i sanitetskih jedinica (oko 70 ljudi), po povratku sa specijalne akcije oko 500 hrvatskih vojnika³ sa puškama.

K-dant borbene grupe: kapetan K a h e l
(Kachel)

K-dant mesta postavljen od strane feldkoman-
danture.

Oštarije: Trupe: 2/670, četvrta baterija artiljeriskog puka 371, komora oko 20 ljudi, domobranska četa 85 ljudi (samo sa puškama).

K-dant borbene grupe: p.poručnik A l e k s i
(Alexi)

K-dant mesta: p.poručnik Bige (B i g e) gre-
nadirski puk 671.

¹ Prevod sa njemačkog jezika. Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 1/5, k. 22.

² Na ovom prostoru bila je Druga NO brigada Osme divizije NOV i dijelovi Kordunaškog NOP odreda, o čijim dejstvima vidi dok. br. 56, 86, 90 i 123.

³ Odnosi se na Trideset treću i dijelove Desete ustaške bojne, vidi dok. br. 24 2—3, k. 53, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

Regiment 670
 Nr. 10/6/43
 10. 11. 43

Sachein

L. C.

Reg. Bef. Stdt., den 9. Dezember 1943

Regimentsbefehl Nr. 2
 (Verteidigungsbefehl) Unternehmen "Fenster"

1.) Feind vor Regiment beobachtet einzelne Angriffsbewegungen gegen die Gruppen der Verteidigungsfront zu beobachtigen. Hauptmasse der Feindes hat seit einigen Tagen Stärke 1000 - 1500 Mann in Raum südl. Ostarije.

2.) Gruppen 670 verteidigt sich wie bisher in Raum Ogulin - Clunj - Generalan Osob.

3.) Einzelheiten

3.1) Kampfgruppen

Gruppen: 3./670, 1 Pak 7,5, Abteilungen als Truppe und Neb.-Tp. (rund 70 Mann), nach Rückkehr von Sonderunternehmen rund 300 kretische PK-fertiger mit Bewehr.

Kampfgruppenkommandant: Hptm. **Sachein**
Ortskommandant durch Stabskommandatur gestellt

Ortsleiter: Gruppen: 2./670, 4./A.R.371, Truppe rund 20 Mann, Demofranen-Gr. 85 Mann (nur mit Bewehr).

Kampfgruppenkommandant: Lt. **Alixi**
Ortskommandant: Lt. **Sligeb**,
 Gren.-Abt. 671

Kampfgruppe Gruppen: 1./670, Brückensicherung 14./670,
General - Tounj: Truppe 13. und 14./670.

Kampfgruppenkommandant: Oblt. **Meier**
 oder Vertreter.
Ortskommandant: Stab durch 14./670 gestellt.

Kampfgruppe Gruppen: 1 veret. Kompanie.
Viadukt:

Verteidigung im Abschnitt Ogulin - Ostarije - Tounj - Viadukt durch Kommandeur 1./670. Ihm werden alle vorstehend bei den Kampfgruppen erwähnten Teile unterstellt, nach 4./A.R.371. Feuerwirkung aus Stellungen bei Ostarije bei Angriff aus Ogulin oder Tounj ist vorzubereiten und sicherzustellen.

Fotokopija prve stranice dokumenta br. 153

Borbena grupa Trupe: 4/670, osiguranje mosta 14/670, komore
Zdenac—Tounj: 13. i 14./670.

K-dant borbene grupe: poručnik M a j e r (Me-
ier) ili zamenik.

K-dant mesta: biće postavljen od 14./670.

Borbena grupa

Viadukt: **Trupe:** 1 ojačana četa.

Odbranom otseka Ogulin — Oštarije — Tounj — viadukt rukovodiće komandant I./670. Pod njegovu komandu se stavljaju svi napred navedeni delovi borbenih grupa, a tako isto i 4. baterija 371 artiljeriskog puka. Za slučaj borbe za Ogulin ili Tounj pripremiti i obezbediti vatreno dejstvo sa položaja kod Ostari ja.

b.) Sa 11/670

Slunj: **Trupe:** II./670 bez jedne čete, vod lakih pešadiskih topova, 1 protivtenkov. top 7,5.

Most kod Trupe: vod pukovskih biciklista, pukovski pionirski vod.

Primišlja: **K-dir:** p.poručnik Š i r i ć (Schieritz).

Komandant obeju borbenih grupa kapetan H e f l i h (Höflich)

K-de mesta itd. po nalogu kapetana Hefliha.

c.) **Borbena grupa Trupe:** 6/670, 2. bataljona 371 art. puka,

Generalski Stol: vod lakih pešadijskih topova, pri čemu je 6./670 pod **neposrednom** komandom k-danta puka.

K-dant grupe i k-dant mesta: P.poručnik Dornsajf (Dornseif) Isto tako se pod njegovom komandom nalazi i osiguranje mosta od jedne hrvatske čete kod Toplice Lešće. Vod lakih pešadiskih topova se povlači u rejon osiguranja Generalski Stol.

Baterija ostaje na svome dosadašnjem položaju i osigurava se pridotim delovima artiljer. puka.

B.) **Vođenje borbe:**

Obrana se ima vršiti tako, da se unutar odbranbenih položaja, koji se imaju organizovati ili su već organizovani, ima čvrsto držati a i u slučaju opkoljavanja nema povlačenja.

Težišta u otseku:

I./670: 2eleznička stanica Ogulin, most na cesti Oštarije, most južno Tounja i viadukt.

II./670: Mesto i most Slunj, most kod Primišlja.

6./670: Intendantsko skladište, stanica i cesta u mestu. Nadalje ima se pripremiti sve da se čete po nalogu puka mogu upotrebiti za protivnapade a da iste mogu biti zamenjene pripravnim odeljenjima komora.

3.) **Snabdevanje:**

Cesta Tounj — Slunj i cesta Tounj ka jugu do Skradnika ne sme se odsada upotrebljavati za pojedina vozila. Mostovna straža 14./670 ima da zaustavlja pojedina vozila te da ih pušta dalje kada se prikupe najmanje 4 sa dovoljnim osiguranjem. Kod hitnih vožnji (Sanitetska kola, prenošenje važnih zapovesti i izveštaja) ima 14./670 dati pratioca.

4.) **Nadzor nad delovima ceste koji nisu posednuti:**

14./670 nadzire patroliranjem na kamionu (jačina: 1 vođa, 3 laka mitraljeza i oko 15 ljudi) cestu Generalski Stol — Tounj, Tounj — Oštarije, cestu Oštarije — Slunj. Svaka cesta ima se po danu u raznim časovima najmanje jedanput kontrolisati. Ostala patroliranja po nalogu puka.

5.) **Pukovska rezerva:**

Na raspolaganju puka stoji: Glavnina 14./670 (kao stre-

ljačka četa na kamionima).

Komandant: poručnik Brennecke (Brennecke)

Teški J.G.⁴ vod i protivtenkov. vod kod Tounja.

1. vozarski eskadron u Potoku.

6.) **Veza:**

Linija Ogulin — Oštarije — osmatračnica komandanta puka — Generalski Stol biće do 10. XII. 1943 uređena kao telefonska linija.

Linija radio-veze: Komandno mesto puka — Ogulin
Komandno mesto puka — Slunj
Komandno mesto puka — Primišlje
Komandno mesto puka — Višnjić Brdo (viadukt).

Prilikom napada ili prekida veze, imaju se poslati kuriri (po dva) peške pored ceste.

7.) **Nadzor nad civilnim prometom:**

Komande mesta (ortskmandanture) će odrediti da se pojedina mesta mogu napustiti samo na temelju kratkotrajne dozvole. Sumnjive osobe uhapsiti i predati puku.

8.) **Komandno mesto puka:** Tounj.

Zastupa 5
major

Dostavljeno: A II

+ 6./670
2./A.R.371
4./A.R.371

* Vod teških pješadiskih topova
5 Pitpis nečitak

BR. 154

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PETRINJSKOG OTSJEKA OD 9 PROSINCA 1943 GOD. PODHVATNOM ZAPOVJEDNI- ŠTVU — SISAK O PLJAČCI DIJELOVA PRVE KOZACKE DIVIZIJE U HRASTOVICI¹

Zapovjedništvo petrinjskog odsjeka
broj: 153 Taj.
U Petrinji, dne 9. 12. 1943.

Predmet: Kozaci u Hrastovici. —

Podhvatnom zapovjedništvu — S i s a k

Dne 8. prosinca 1943. u 9 sati prije podne krenulo je iz Petrinje oko 35—40 kola sa Kozacima² pod vodstvom kozačkih častnika u Hrastovici radi oduzimanja hrane i siena.

Čim se za to doznalo bio je obaviešten g. Podžupan Komel, koji je o tome obavjestio njemačko Mjestno zapovjedništvo.

U 14.30 sati vratila se ta kolona kola natovarena sa sienom i slamom, dok razne stvari bile su u slami sakrite, da se to na prvi pogled nije moglo primijetiti.

Službujući dočastnik narednik Herceg je kod Mjestnog zapovjedništva zaustavio tu kolonu i odmah zatražio posredovanje zapovjednika obrane bojnika Lehmana.

Cim s.am ja za to doznao stavio sam se u vezu sa bojnikom Lehmannom, zapovjednikom mjesta nadporučnikom Teslaffom, koji su najspremnije posredovali i odredili su da ciela kolona kola ide na sajmište i tamo sve istovari time, da se oštećenim seljacima iz Hrastovice sve povrati.

Prije dolaska bojnika Lehmana i nadporučnika Teslaffa, kao i mene, Kozaci su se počeli buniti i nisu htjeli pristati, a kako se skupilo mnogo svieta i domobrana prietila je opasnost, da će doći i do otvorenog sukoba i obračunavanja sa Kozacima.

Nadzorni častnik u Posadi zastavnik Cvitković je odredio nadzornom dočastniku Hercegu da odmah skupi 1. i 2. Posadnu sat. pod oružje i isti je to i izvršio. Ističem da nadzorni častnik u Posadi nije tražio odobrenje od mene kao zapovjednika odsjeka, a niti od zapovjednika mjesta satnika Buntaka.

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u arhivi Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 42/13—3, k. 217.

² Iz sastava Prve kozacke konjičke divizije, vidi o njenoj dislokaciji dok. br. 141.

Po mom dolasku videći da vojnici trče prema **svojim** vojarnama zaustavio sam svako kretanje i sa sajmišta odstranio građane i domobrane.

Kozaci su tek nakon dugog riečkanja poslušali **strove** zapovjedi bojnika Lehmanna i nadporučnika Teslaffa i **iztovarili** su sve sieno i ostale stvari sa kola i nakon pregleda **praznih** kola uputili se u svoje nastambe.

Na sajmište je došlo 28 natovarenih kola u kojima je bilo oko 40 metara siena i oko 10 metara slame, **zatim 15** buradi vina oko 900—1000 litara sadržine. Sva burad nisu **bila** puna vina, jer je mnogo vina uzcurilo, pošto burad nije **imala** čepove, zatim je nađeno zaklanih tri debeli svinja (svaka **oko** 130 kila) te dvoje manjih svinja (svako 30 kila), 1 **demižon** od oko 40 litara, dva ampera od oko 10 kg. krumpira, 4 **vienca** luka i 1 mala kaca od 50 litara kiselog zelja, te par **sitnih** predmeta.

Sve stvari su predstavnici Hrastovice primili radi povratka oštećenim.

Ističem, da kod te pljačke nisu sudjelovali **njemački** častnici i dočasnici,³ nego naprotiv, da su oni u Petrinji **pre-**duzeli sve mjere na čelu sa bojnikom Lehmannom, **koji je** osobno hvatao kola, koja su htjela pobjeći.

Gosp. bojnik Lehmann i nadporučnik Teslaff su **mi se** izpričali za ovaj nezgodan izpad Kozaka, obećavši da neće **više** moći Kozaci izaći iz grada sa kolima radi pljačke, jer **je on** izdao potrebne upute stražarima na ulazu i izlazu iz **grada**.

Seljaci i građani su bili ovim postupkom vrlo uzbuđeni, međutim se je ipak posredovanjem njemačkih častnika, dočasnika, kao i mojim posredovanjem stvar mirno svršila.

Molim, da se kod Zapovjedništva I Kozacke divizije poduzmu potrebni koraci, kako se ne bi ponovili ovakvi izpadi Kozaka spram seljaka, koji su i onako od partizanskih napada u Hrastovici⁴ teško stradali. —

Za Poglavnika i Dom spremni!

Zapovjednik, satnik

Dr. Kovačević v. r.

Da je ovaj prepis vjeran svome izvorniku tvrdi i ovjerava:

Župska redarstvena oblast

U Petrinji, dne 10. prosinca 1943.—

(M.P.)

Upravitelj

Župske redarstvene oblasti:

(Topljak)

Topljak

* Vidi dok. br. 146 o postupku njemačkih snaga u okolini **Petrinje**.

* Vidi dok. br. 14.

BR. 155

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 10 PROSINCA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA MARKUŠEVAC I O BORBAMA KOD NOVE KAPELE, VRLIKE I VRBOVSKOG¹

T A J N O

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 344

(po podatcima primljenim 10. XII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE

Podr. Zagreba: 7. XII. part. su opljačkali občinsku zgradu u s. Markuševac (7 km s. od Zagreba). Odveden načelnik i tabornik.

Podr. Zlatara: Noću 8/9. XII. part. su kod s. Lobora (6 km s. od Zlatara) napali našu obhodnju.² Napadaj odbijen po 2 mrtva i 5 ranjenih partizana. Plien: 5 pušaka.

Podr. Vara-

ždina: 6. XII. prepad part. na most na r. Plitvici (6 km j. od Varaždina) odbijen.³

Podr. Požege: 7. XII. u borbi sa partizanima, koji su napali osobni vlak 12 km s.i. od Nove Kapele-Batrine,⁴ svladani su nakon kraće borbe: 25 domobrana, 13 Njemaca i 10 ustaša i odvedeni po partizanima. Vlastiti gubitci: 4 mrtva, 2 putnika lakše i 1 teže ranjen. Partizani su ostavili 3 mrtva a više mrtvih odnijeli.

----- O -----

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE

Podr. Karlovca: U podhvat u koji je u toku⁵ zauzet je Vojnić (22 km j.i. od Karlovca) i s. Primišlje (22 km j.i. od Ogulina). Neprijateljski gubitci: 10 mrtvih i 1 pobjegao.

¹ Original, pisan, na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4/48—49.

² Vidi dok. br. 42.

³ Napad je izveo Kalnički NOP odred, vidi dok. br. 127.

* Vidi dok. br. 39 i 152.

⁴ Vidi dok. br. 28 i 90.

Podr. Gor. Kotara:

Jače prikupljanje partizana⁵ navodno oko 4.000 u okolici Čabar — Delnice — Zlobin (17 km j.z. od Delnica) sa namjerom napadaja na Sušak — Rijeku.

9. XII. poslije borbe sa partizanima u Ravnoj Gori, Sušicama i Jablanu⁷ (11, 8 i 5 km. z. od Vrbovskog) milicija je prikupljena u Senjskom (2 km z.s.z. od Vrbovskog).

Podr. Gospića: 7. XII. protjerani su partizani iz Brušana (10 km j.z. od Gospića).

Podr. Sunje: Naknadno je ustanovljeno da su part. u dolini r. Sunje imali 80—100 mrtvih.⁸

Podr. Petrinja — Glina:

Po izvješću povjerenika, part. su većim dielom iz područja Glina — Petrinja odstupili u Kotar Dvor.

Podr. Dinare: Od 3. XII. vode se žestoke borbe u predjelu 14 km s.izt. od Sinja.⁹

Djelatnost vlastitog

zrakoplovstva: 9. XII. zrakoplovstvo iz 1. zrakoplovne luke Zagreb nije radilo uslied lošeg vremena.

Osobitosti:

Kod mosta u s. Lačarak (6 km j.z. od Srem. Mitrovice) pronađeno je 75 kgr. eksploziva engleskog podrijetla.

Događaji na prugama:

Pruga Zagreb — Sisak:

9. XII. između ž.p. Greda i Peščenica naletio je putnički vlak na minu.¹⁰ Jedna kola izkliznula. Žrtava nema.

9. XII. između ž.p. Turopolje i Mraclin naišao je putnički vlak na minu.¹¹ Štitna kola izkliznula, a pruga oštećena u dužini od 20 m. Žrtava nema.

9. XII. između ž.p. Greda i Sisak eksplodirala mina na pruži.¹² Teretni vlak koji je naišao na kvar izkliznuo je sa 1 štitnim kolima.

* Odnosi se na snage Osamnaeste (slovenačke) divizije NOV Jugoslavije. Vidi dnevne izvještaje ove divizije u Muzeju NOB u Ljubljani.

[†] Ngpad na Ravnu Goru izvela je Deveta NO brigada Osamnaeste divizije. Vidi dok. br. 23—2, k. 105c, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

⁵ Vidi dok. br. 125.

⁸ Vidi dok. br. 30 i 134.

⁹ Vidi dok. br. 74.

Pruga Dugo Selo —

Banova Jaruga: 9. XII. popravljena je pruga između ž.p. Ludine
i Popovače.¹³

Pruga Bjelovar — Križevci:

Od 9. XII. uzpostavljen promet.

(M.P.)

Po nalogu
Glavara glavnostožemog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Helbich)
Helbich

BR. 156

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DO-
MOBRANSTVA OD 11 PROSINCA 1943 GOD. O NAPADU
JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA S. BRDO BEDNJAN-
SKO, GRĐEVAC, ULJANIK TE O BORBAMA NA KORDUNU
I OKO LIVNA¹

Vojnička tajna

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 345

(po podatcima primljenim 11. XII. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE

Podr. Zagreba: 9. XII. napadnuta je riznička straža u s. Jese-
nice (7 km s.z. od Samobora). Jedan rizničar poginuo,
1 ranjen i 3 odvedena.²

Podr. Krapine: 1. XII. napali su partizani³ stražu P.Z.U.V. u
s. Brdo Bednjansko (7,5 km s.i. od Krapine). Napa-
daj odbijen uz 26 mrtvih partizana. Vlastiti gubitci:
2 ustaše ranjeni. Plien: 9 pušaka, 2 lovačke puške
i 2 konja sa sedlima.

¹³ Vidi dok. br. 152.

¹ Original, pisan, na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju na-
rodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog isto-
riskog instituta pod reg. br. 4/50—51.

² Napad je izveo Zumberačko-pokupski NOP odred. Vidi dok.
br., 137.

³ Vidi dok. br. 42 i 127.

Podr. Križevaca:

Cišćenje sela u predjelu 5 i 7 km s.i. od Križevaca⁴ (6. XII.) razbijene manje part. skupine imale su 17 mrtvih i 6 ranjenih.

Podr. Bjelovara:

U borbi kod s. Utiskani (11 km j. od Bjelovara) part. su imali 3 mrtva, 1 ranjenog (partizanka). Plien: 3 puške, 3 bombe i streljivo.

Noću 6/7. XII. borbe kod s. Grđevaca (21 km j.i. od Bjelovara). Nestalo je 10 domobrana.

Noću 6/7. XII. part. su napali želj. osiguranje kod Slatkog Potoka (21 km j.i. od Bjelovara). Vlastiti gubitci: 17 nestalih.

Podr. Daruvara:

Borba sa part. kod s. Uljanik (18 km j.z. od Daruvara) i s. Sibovac (4 km j.j.z. od Daruvara). Part. su imali 6 mrtvih i 1 zarobljenog. Plien: 1 puška i 1 samokres.

Podr. Broda: 10. XII. prepad part. na ugljenokop kod s. Stupnika (17 km z. od Broda). Uređaji teško oštećeni. Radnici odvedeni.

----- O -----

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE

Podr. Karlovca: 8. XII. vršeno je čišćenje predjela Vojnića⁵ (22 km j.i. od Karlovca). Njemačke postrojbe prošle područje Slunja.⁶

Podr. Dinare: U predjelu 7 km i.j.i. od Livna u toku su jake borbe sa partizanima,⁷ koji i nadalje dovlače pojačanja. Zauzeto je s. Roško Polje (15 km s.s.z. od Imotskog).

Djelatnost vlastitog

zrakoplovstva: 10. XII. zrakoplovstvo iz 1. zrakoplovne luke Zagreb nije radilo usljed lošeg vremena.

Djelatnost neprijateljskog

zrakoplovstva: Kod Pašmana teško napadnuta torpiljarka.

Naknadno se saznaje da je prilikom zračnog napadaja na Šibenik noću 2/3. XII. oštećeno više zgrada i obala u bivšoj bazi borbenih čamaca. Potopljeno je nekoliko manjih jedinica. Motorni leut sa našom posadom (2 dočastnika, 12 mornara i 1 nje-

* Vidi dok. br. 152.

⁵ i ⁰ Vidi dok. br. 90 i 123.

⁷ Vidi dok. br. 134, dio o Devetoj i Devetnaestoj diviziji.

r

mački mornar (zarobljeni od partizana (dnevno izvješće br. 340).

Događaji na prugama:

Pruga Dugo Selo —

Banova Jaruga: 10. XII. teretni vlak naišao na minu kod s.
Prečec.⁸ 8 vagona oštećeno.

Pruga Zagreb — Sisak:

10. XII. naišao je brzi vlak na minu između
ž.p. Greda i Lekenik.⁹ Stroj i 1 štitna kola izkliznula.

Pruga Sunja — Bos. Novi:

Noću 9/10. XII. između ž.p. Majur i Kostajnica
minirana je želj. pruga na 5 mjesta i oštećeno 8
tračnica.

(M.P.)

Po nalogu
Glavara glavnostožemog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Helbich)
Helbich

⁸ Vidi dok. br. 52.

⁹ Miniranje izvršio Drugi diverzantski bataljon. Vidi dok. br.
2—4, k. 121, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA **DOMOBRA**
NSTVA OD 12 PROSINCA 1943 GOD. O BORBAMA
 PROTIV JEDINICA NOV I PO HRVATSKE OKO KRAPINE,
 VRBOVSKOG, RIBNIKA, KOMOGOVINE, TOPUSKOG I
 VEL. KLADUŠE'

Vojnička tajna

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 346

(po podatcima primljenim 12. XII. 1943 godine).

Podr. Krapine: Od 8. XII. Klanjec (16 km j.z. od Krapine) obkoljen.²

Podr. Križevaca:

U borbi 10. XII. kod s. Habjanovac (17 km j. od Križevaca) part. su imali 7 mrtvih. Plien: 1 samokres, 1 stroj nička ciev, 1 brzoglas i stoke. Vlastitih gubitaka nije bilo.

Podr. Čazme: Razvidanjem 9. XII. utvrdilo se da part. utvrđuju Ivansku (16 km s.i. od Čazme).

Podr. Ogulina: U borbi 9. i 10. XII. kod s. Sušica i Jablana (6 km s.i. i 3 km z. od Vrbovskog part. su imali 4 mrtva i 1 ranjenog.³ Vlastitih gubitaka nema. Plien: 1 bacač, 1 strojopuška, 1 samovoz, 24 mine, 101 dinamitski naboj i ostalo streljivo.

Podr. Gospića: U noćnoj borbi 10/11. XII. kod Ribnika i Medaka (10 i 16 km j.i. od Gospića) part. su imali 3 mrtva. Plien: 1 puška.

Podr. Kostaj-

nice: U podhvalu kozaka 4. i 7. XII. iz Bos. Kostajnice u smjeru s. Kukuruzari — Mečenčani (5 i 9 km s.z. od Kostajnice) došlo je do borbe kod s. Komogovina⁴ (14 km s.z. od Kostajnice) u kojoj su partizani imali 107 mrtvih i ranjenih. Vlastiti gubitci: 1 častnik i nekoliko kozaka poginulo i ranjeno.

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istorijskog instituta pod reg. br. 4/52—53.

* Oko Klanjeca djelovao je Zagorski NOP odred. Vidi dok. br. 42.

⁵ O borbama za Vrbovsko vidi dok. br. 40, 147, 148, 163, 166 i 171.

⁴ i ⁴ Vidi dok. br. 125.

Podr. Gline — Petrinje:

8. XII. kod Jelačićevog spomenika (5 km j.z. od Petrinje) napadnuti kozaci imali su 1 mrtvog i 6 zarobljenih* (1 častnik). Gubitci partizana neocje-njeni.

Podr. Korduna: U toku je podhvat iz Vojnića u smjeru Vrgin-mosta — Čemernice (18 i 11 km z. od Gline). Do-stignuto je Topusko.⁶ Iz smjera Slunja zauzet je Cetingrad⁷ (13 km s.i. od Slunja). U Vel. Kladuši (16 km s.i. od Slunja) uništena je part. oružarnica. Plien: veliko skladište ručnih bombi.

Djelatnost vlastitog

zrakoplovstva: 11. XII. zrakoplovstvo iz 1. zrakoplovne luke Zagreb vršilo je prenos pošte i tvoriva.

Događaji na prugama:

Pruga Brod — Vinkovci:

10. XII. između ž.p. Ivankovo i Vinkovci mi-niran je teretni vlak. Žrtava nema.

Pruga Dugo Selo —

Banova Jaruga: 11. XII. između ž.p. Prečec i Ivanić Grad na-letio je teretni vlak na minu.⁸

(M.P.)

Po nalogu
Glavara glavnostožemog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Helbich) •
Helbich

• i ⁷ Vidi dok. br. 28, 90, 123 i 156.

* Miniranje izveo Treći diverzantski bataljon. Vidi dok. br. 20—3, k. 105c, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

BR. 158

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 13 PROSINCA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA ŠTEFANJE, TOUNJ, GLJEV I O BORBAMA NA KORDUNU¹

Vojnička tajna

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 347

(po podatcima primljenim 13. XII. 1943 godine do 9 sati)

Podr. Čazme: 10. XII. u borbi kod s. Štefanje (11 km j.i. od Čazme) naša jedna sat. u razviđanju napadnuta je od premoćnih part. snaga² i imala 1 mrtvog, 3 ranjena, 3 častnika, 5 dočastnika i 40 domobrana nestalih. Gubitci Njemaca: 3 mrtva, 1 ranjen, 1 dočast. i 6 vojnika nestalih.

Podr. Našica: U podhvat u razviđanja 10. XII. kod s. Gazije (14 km z. od Našica) part. su imali 31 mrtvog (brojano). Vlastitih gubitaka nije bilo.

Podr. Korduna: 10. XII. poslije jače borbe oko Vrginmosta* part. su se povukli u iztočnom smjeru. Dostignuta je južna ivica Petrove Gore i manje part. skupine razbijene su. Napadnut je Tounj⁴ (9 km i. od Ogulina). Partizani su imali 25 mrtvih. Plien: 12 sanduka streljiva. Utvrđen je jači neprijatelj na cesti: Tounj — Slunj.

Podr. Dinare: Poslije borbe sa part. zauzeto je s. Gljev (9 km s.i. od Sinja) i dalje se prodire u smjeru s. Prolog⁵ (18 km s.i. od Sinja). Part. su imali oko 200 mrtvih i ranjenih.

Podr. obale: U području otoka Brač, Hvar, Korčula jači promet neprijateljskih motornih čamaca. Usidreni neprijateljski brod (250 t.) u luci Lumbarda (o. Korčula) potopljen je zračnim napadajem.

¹ Original, pisan, na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4/54—55.

² Napad je izvela Druga NO brigada Druge operativne zone, vidi dok. br. 127.

⁵ Vidi dok. br. 123.

* Vidi dok. br. 90 i 123.

¹ Vidi dok. br. 18 i 134, dio o dejstvu Dvadesete divizije NOV.

9. XII. naš jedrenjak »Sv. Nikola« zarobljen od partizana na putu između Poljica i Makarske.⁸

Djelatnost vlastitog

zrakoplovstva: Usled lošeg vremena nije radilo.

Djelatnost neprijateljskog

zrakoplovstva: 10. XII. u 1530 sati napadnut Split iz zraka.

Učinak još nepoznat.

Osobitosti:

Amerikanci ponudili »Titi« da postave svoje častnike za vezu u njegovim stožerima kao što su to učinili i Englezi.⁷

Događaji na prugama:

Pruga Zagreb — Sisak:

12. XII. između ž.p. Greda i Lekenik teretni vlak naišao na minu. 3 kola izkliznula.

Pruga Sunja — Bos. Novi:

Noću 11./12. XII. između ž.p. Sunja i Majur minirana pruga na 3 mjesta, a između ž.p. Majur i Kostajnica na 9 mjesta.

(M.P.)

»

Po nalogu
Glavara glavnostožemog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Helbich)
Helbich

¹ Brod »Komat« iz Četvrtog POS zarobio je ovaj brod. Vidi dok. br. 1—1, M—1, 6/1891 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

⁷ 28 svibnja 1943 god. stigla je prva saveznička misija u Vrhovni štab NOV i PO Jugoslavije. Vidi »Dnevnik« V. Dedijera, str. 272 i 276, izdanje Državnog izdavačkog zavoda — Beograd, 1946 godine.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 14 PROSINCA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA MRACLIN, VRBOVSKO I KOSTAJNICU¹

Vojnička tajna

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 348

(po podacima primljenim 14. XII. 1943 godine do 9 sati)

Podr. Zagreba: Mraclin (19 km j.i. od Zagreba) noću 13/14. XII. teže napadnut. Borbe traju.² Pojednosti nedostaju.

Podr. Varazdina:

13. XII. posada oklopnog vlaka u borbi sa partizanima kod mosta preko r. Plitvice imala je 3 ranjena, a oštećena su 2 kola.³ Neprijateljski gubitci nepoznati.

Podr. Križevaca:

U razvidanju 16 km j. od Križevaca došlo je do borbe u kojoj su partizani imali 7 mrtvih. Vlastitih gubitaka nema.

Podr. Pakraca: 9. XII. u borbi slomljen je jači part. odpor kod s. Lipovca (7 km i. od Pakraca) sa 3 mrtva i 1 zarobljenog partizana.

Podr. Đakova: Javljeno je prikupljanje jačih skupina part. u prostoru sjeverno od s. Rozmajerovac — Granice — Paučje⁴ (23 km z.s.z., 24 km s.z. i 21 km z.s.z. od Đakova) sa namjerom napadaja na Đakovo ili Našice.

Podr. Ogulina: 12. XII. posada Vrbovskog (16 km s.z. od Ogulina) razpršila je part. skupinu kod Ravne Gore⁵ (26 km i. od Vrbovskog) nanievši partizanima gubitke od 26 mrtvih i ranjenih. Vlastiti gubitci: 4 ranjena.

12. XII. razvidanjem iz Ozlja prema Sv. Blažu-Bratovanci (5 km s.z. od Ozlja) ubijen je 1, a ranjen 1 partizan. Plien: 1 puška. Vlastitih gubitaka nema.

¹ Original, pisan, na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4/56—57.

¹ i ¹¹ Oko Mraclina i u Turopolju dejstvovala je Dvadeset osma divizija NOV, vidi dok. br. 74.

^s Vidi dok. br. 127.

* Odnosi se na snage Dvanaeste divizije NOV, koja je pripremila napad na Đakovo. Vidi dok. br. 26 i 48.

⁵ i ⁶ Vidi dok. br. 40, 148, 157 i 171.

13. XII. napadaj part. na preselicu za posadu Vrbovsko kod Lukov Dola (7 km s.s.i. od Vrbovskog) odbijen uz 2 naša ranjena.⁶ Partizani su imali 5 mrtvih i 3 zarobljena. Plien: 6 pušaka i 1 mazga.

Podr. Korduna i Bos. Krajine:

U toku je podhvat u Petrovoj Gori.⁷ U žešćoj borbi u prostoru 5 km j. i. od s. Tušilović, koja još traje, partizani su imali do sada 150 mrtvih (brojano) i 20 zarobljenih.

Razviđanjem je ustanovljeno da u području M. Kladuša — Todorovo — Pećigrad i s. Šturlić i Tržac (20 km j.z. od Topuskog, 9 km j.i., 10 km j. i., 13 km s.z. i 20 km s.i. od M. Kladuše) nema neprijatelja.

Podhvatom iz s.Otoke (10 km s. od Bos. Krupe) dostignuto je s. Bužim⁸ (16 km j.i. od M. Kladuše).

Odbijen noćni napadaj 11/12. XII. na Kostajnicu.⁹

Podr. obale: 11. XII. naše postrojbe izkrcale su se na o. Pag i zauzele mjesto Pag (9 km j. od Karlobaga).

Istog dana neprijateljske manje plovne jedinice tukle sa oko 300 topovskih metaka manjeg kalibra D. Rat (4 km z. od Omiša), uslijed čega je obustavljen promet morem duž obale.

Djelatnost vlastitog

zrakoplovstva: Uslijed lošeg vremena nije radilo.

Osobitosti:

Djelovanjem neprijateljskog topništva sa o. Mljeta i Korčule ometa se naš promet morskim putem.

Brod »Sv. Josip« napadnut je noću 9/10. XII. kod uvale Dub¹⁰ (32 km j.i. od Makarske) od 3 neprijateljska broda (od kojih 1 minonosac) i pošto je predhodno u *IV*2 satnoj borbi oštećen, zaplijenjen je od partizana. Vlastiti gubitci: 2 mrtva (1 njemački dočastnik) i 3 ranjena.

Događaji na prugama:

Na pruzi Zagreb — Sisak noću 13/14. XII. razrušena je želj. pruga između ž.p. Turopolja i Vel. Gorice.¹¹

⁷ Vidi dok.br. 28, 90, 123 i 158.

⁸ Vidi dok.br. 63.

⁹ Vidi dok.br. 38, 115 i 125.

¹⁰ Vidi tommornarice, knj. 1,

izvještaj Drugog POS od 15 pro-

sinca 1943 godine.

Na pruzi Zagreb — Ogulin 13. XII. između **ž.p.** Zdenčina i Horvati naletio je teretni vlak na minu.¹² Žrtava nema. Izbačeno 9 kola. Promet zatvoren.

Na pruzi Dugo Selo — Banova Jaruga noću 13/14. XII. kod ž.p. Ludina naletio je putnička vlak na minu. Izkliznula lokomotiva i 2 štitna kola. Promet u prekidu.¹³

(M.P.)

Po nalogu
Glavara glavnostožemog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Helbich)
Helbich

BR. 160

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 15 PROSINCA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA ĐAKOVO, PETRIJANEC, NARTU I GRAČAC¹

Vojnička tajna

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 349

(po podatcima primljenim 15. XII. 1943 godine do 9 sati)

Podr. Varaždina: 14. XII. part. opljačkali občinu, poštu i spalili pismaru u s. Petrijanec (11 km z. s. z. od Varaždina).

Podr. Bjelovara: Partizani dovukli topništvo i pojačanje te vrše jači pritisak u prostoru s. Narte² (10 km j. z. od Bjelovara) i Bjelovara.

¹² Vidi dok. br. 51 i 137.

¹³ Vidi o tome detaljnije u dok. br. 64 i 127.

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4/58—59.

² Vidi dok. br. 127.

Noću 13/14. XII. nadmoćni part. zarobili su oružnike postaje Vel. Grđevac³ (24 km j. i. od Bjelovara). Postaja zapaljena.

Podr. Podrav.
Slatine:

12. XII. ustaše su u borbi kod Podravske Slatine nanijeli partizanima gubitke od 13 mrtvih (brojano).

Podr. Kutine:

12. XII. u borbi u prostoru s. Bršljanica (13 km s. s. i. od Kutine) imali smo: 1 mrtvog (dočastnik) i 1 ranjenog (Njemac). Neprijateljski gubitci nepoznati. Plien: 14 konja.

Podr. Broda:

3. XII. part. skupina pljačkaša prešla na lievu obalu r. Save kod Kobaša (23 km z.j.z. od Broda) i opljačkala Kobaš, ubila i odvela 6 građana.

Podr. Đakova:

Noću 13/14. XII. part. sa jakim snagama napali Đakovo⁴ i dielom upali u mjesto. Pojačanje upućeno iz Osjeka i Broda. Borbe još traju.

Podr. Kordun — Bos.

Krajina:

Podhvat u Petrovoj Gori nastavlja se.⁵

Pri krstarenju u prostoru: Sisak — Petrinja — Gore (6 km j. z. od Petrinje) — Glina — Maja (7,5 km j. i. od Gline) — Majska Poljana (3 km i. od Gline), kao i u prostoru zapadno od Sunje nije se naišlo na partizane.

Noćni napadaj partizana u prostoru 3—5 km s. s. z. od Kostajnice odbijen i partizani odbačeni uz gubitke 12 mrtvih.⁶ Plien: 1 stroj-nica.

Podr. Knina:

12. XII. u borbi kod Gračaca part. su imali 13 mrtvih i 1 zarobljenog.

Podr. obale:

Poslie našeg izkrcavanja na o.. Pagu neprijatelj se povukao u jugoistočnom smjeru. Plien: veliko skladište soli. Neprijateljski motorni čamac sa 4 partizana potopljen. (Dnevno izvješće br. 348.)⁷

Djelatnost vlastitog

zrakoplovstva:

14. XII. zrakoplovstvo je vršilo bojne zadaće i prenos tvoriva.

³ Vidi dok. br. 77 i 97.

* Detaljnije o tome vidi u dok. br. 48, 60, 65, 66, 71, 161 i 164.

¹ Vidi dok. br. 28, 90, 123, 140, 142, 152, 159 i 161.

⁰ Napad su izvele jedinice Sedme udarne divizije, vidi detaljnije o tome u dok. br. 122 i 125.

⁷ Vidi dok. br. 159.

Djelatnost neprijateljskog

zrakoplovstva:

26 neprijateljskih zrakoplova odbacilo je

13. XII. svoje bombe na području Splitskog brodogradilišta »Sv. Kaja« i Sućurac. Posljedici još nisu javljeni.

Osobitosti:

14. XII. u zgradi teh. fakulteta (Kačićeva ulica) u kojoj je nastanjen zemljopisni zavod i njemačka policija došlo je do eksplozije. Pojedinih nepoznate. Podmievá se da je po sredi neopreza pripadnika njemačke policije. Žrtava nema.

Englesko glavno zapovjedništvo »za srednji istok« u Kairu zapovjedilo je povlačenje svih svojih častnika kod stožera Draže Mihailovića (njem. izvješće).

Po izvješću povjerenika »Titina« vlada⁸ stigla je iz Jajca u s. Siplrage (29 km s. z. od Travnika), a kod Petrovog Polja (23 km s. z. od Travnika) nalazi se uzletište.

Događaji na prugama:

Na pruzi Zagreb — Sisak porušena je na 6 mjesta želj. pruga. Prekinute b. b. veze.⁹ Vlakovi u Sisku zadržani. Promet uzpostavljen 14. XII.

Na pruzi Dugo Selo — Banova Jaruga 14. XII. u želj. postaji Deanovac razorene skretnice i prekinute b. b. linije.

Na pruzi Zabok — Krapina 13. XII. između ž. p. Vel. Ves i Krapina part. su strojopuščanom vatrom zaustavili putnički vlak,¹⁰ izterali putnike i neke odveli.

(M.P.)

Po nalogu
Glavara glavnostožemog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožemi podpukovnik
(Helbich)
Helbich

“ Odnosi se na Nacionalni komitet narodnog oslobođenja Jugoslavije.

* Diverziju na ovoj pruzi izvodila je Dvadeset osma divizija NOV, vidi dok. br. 159.

¹⁰ Vidi dok. br. 127.

BR. 161

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 16 PROSINCA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA ĐAKOVO, SOPOT, MAJUR I VRBOVSKO¹

Vojnička tajna

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 350

(po podatcima primljenim 16. XII. 1943 godine do 9 sati)

- Podr. Varaždina:** 14. XII. u borbi kod s. Sopota² (11,5 km s. od Klanjca) neprijatelj je imao 30 što mrtvih što ranjenih i 1 zarobljenog. Vlastiti gubitci: 2 mrtva i 3 ranjena. Plien: nekoliko pušaka i streljiva.
- Podr. Koprivnice:** Pošto je naša posada povučena partizani su noću 12/13. XII. ušli u s. Golu³ (16 km s. i. od Koprivnice).
- Podr. Đakova:** Napadaj na Đakovo odbijen⁴ uz pomoć pojačanja iz Osijeka i Broda. Partizani izmiču navodno u zapadnom smjeru (vidi izvješće br. 349).
- Podr. Broda:** 13. XII. u borbi sa četnicima odmetnicima zloglasnog Branka Kovačevića između Novigrada i Svilaja (12 km z. i 17 km z. s. z. od Bos. Šamca) naši dobrovoljci imali su 2 mrtva (1 častnik) i 2 ranjena, a četnici 10 mrtvih (nađeno).
- Podr. Korduna:** Noću 11/12. XII. u borbi kod s. Majura⁵ (4 km s. i. od Kostajnice) partizani su imali 5 mrtvih (1 zapovjednik bojne). Vlastiti gubitci: 2 mrtva i 9 ranjenih (kozaka).

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog historiskog instituta pod reg. br. 4/60—61.

² Vidi dok. br. 113.

³ U selo Gola su ušle snage NO Udarne brigade »Braća Radić«, vidi dok. br. 127.

⁴ Vidi dok. br. 48, 60, 62, 66, 150, 154 i 156.

⁵ Napad na Majur izvela je Sedma udarna divizija, vidi dok. br. 125.

13. XII. jaki napadaj part. na naše postave 5 km i. od Vojnića⁶ odbijen nakon žestoke borbe, uz 300 mrtvih partizana.

Istog dana vršeno je čišćenje predela sjeverno od ceste: Kostajnica — Jošanica i Samarice (16 km s. z. od Kostajnice).

Podhvatom iz Bos. Novog 13. XII. nakon više slomljenih neprijateljskih odpora dostignuto je s. Bešlinac⁷ (13 km s. z. od Bos. Novog), a u toku borbe iztočno od Graduse (13 km s. z. od Kostajnice) zarobljeno je 20 partizana. Ukupan plien: 7 strojnica, 2 bacača i 20 pušaka.

Podr. Gospića:

14. XII. ustaška posada Medaka (16 km j. i. od Gospića) vodila je borbu kod s. Papuče⁸ (18 km j. i. od Gospića). Partizani su imali 19 mrtvih i 2 ranjena i 20 zarobljenih. Plien: 40 pušaka, 7 stroj opušaka, 1 bacač i streljivo.

Podr. Gor. Kotara:

15. XII. Vrbovsko (16 km s. z. od Ogulina) jako napadnuto od premoćnih neprijateljskih snaga,⁹ djelimično prodor zabrtvljen. Dosadnji vlastiti gubitci: 1 mrtav i 12 ranjenih. Borba i dalje traje.

Podr. obale:

13. XII. prepad partizana sa 5 čamaca na lučku stražu Luka (na o. Sipan — 22 km s. z. od Dubrovnika) odbijen uz 2 ranjena naša mornara.

U cjelokupnom otočnom području živahan neprijateljski brodski promet.

13. XII. zračnim razviđanjem utvrđeno je, da se između o. Brača i Mljeta nalazi: 5 manjih neprijateljskih ratnih brodova, 1 brod od 800 tona i 120 čamaca (60 na o. Korčuli).

Naknadno se saznaje da su part. u borbama na o. Pagu¹⁰ imali 20 mrtvih. 1 čamac sa 40 partizana potopljen. Plien: 15 pušaka i 2 br-zoglasa. Otok Pag u našim rukama (vidi izvješće br. 348).

Djelatnost vlastitog

zrakoplovstva:

Zrakoplovstvo je vršilo bojne zadaće i prenos pošte.

* Vidi dok.br. 90 i 123.

¹ Vidi dok.br. 122 i 125.

⁸ Detaljnije o ovoj borbi vidi dok. br. 70.

⁹ Vidi dok.br. 40, 129, 150 i 171.
Vidi dok. br. 150.

Djelatnost neprijateljskog

zrakoplovstva:

13. XII. (1205) napalo je 24 neprijateljska zrakoplova Šibenik. Porušeno 12 zgrada. Ljudske žrtve malene.

Istog dana (1255) napalo 12 bombardera zaliv Solin i Sućurac (3 km s. od Splita).

Osobitosti:

12. XII. partizani popisali sve mladiće od 15—20 godina u s. Svinjičko (16 km j. i. od Siska) i izdali nalog da se svi mužkarci do 45 godina imaju do 20. XII. javiti u partizansku vojsku.

Događaji na prugama:

Na pruzi Novska — Nova Gradiška 15.

XII. između ž. p. Rajić i Novska putnički vlak naišao na minu.¹¹ Izkliznula 4 kola. Vlak napadnut. 1 Nijemac poginuo, a 54 osobe odvedene u šumu.

Na pruzi Zagreb — Karlovac 16. XII. prekinuta pruga između ž. p. Zdenčina i Horvati i ž. p. Horvati i Leskovac.¹²

Na pruzi Vinkovci — Borovo 14. XII. između ž. p. Vinkovci i Bršadin miniran vlak. Izkliznulo 6 kola. Ranjen 1.

(M.P.)

Po nalogu
Glavara glavnostožemog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožemi podpukovnik
(Helbich)
Helbich

¹¹ Vidi dok. br. 97 i 103.

¹² Diverziju su izvele snage Zumberačko-posavskog sektora, vidi dok. br. 137.

BR. 162

IZVJEŠTAJ VELIKE ŽUPE GORA OD 16 PROSINCA 1943
GOD. MINISTARSTVU UNUTRAŠNJIH POSLOVA O NA-
PADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA PANJANE,
MAJUR I STUBLJANE¹

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
VELIKA ZUPA GORA U PETRINJI

K Taj. broj: 1.259—1943. U Petrinji, dne 16. prosinca 1943.

Predmet: Izvješće o prilikama na području
kotara Kostajnica za 9. XII. 1943.

MINISTARSTVU UNUTARNJIH POSLOVA
U R E D M I N I S T R A

Zagreb

Kotarska oblast u Kostajnici od 10. XII. 1943 taj. broj 297/43. predložila jest sljedeće izvješće:

»Dana 9. prosinca 1943. u 23 sata napali su partizani selo Panjani, Majur, Stubalj i Graboštani,² područne občine Koštajnički Majur ovoga kotara na slijedeći način:

Partizani su obkolili selo Panjani, u kojem su smještene kozačke postrojbe,³ te iz tog sela produžili u sela Majur, Stubalj i Graboštani. —

Prema prikupljenim podacima napadalo je oko 250 ljudi naoržanih sa strojopuškama, parabelama i pištoljima. Tom prilikom odveli su iz Panjana i Majura 46 konja sa opremom te dvije kuhinje, koje su bile vlasništvo kozačkih postrojbi u Panjanima i Majuru. Borba je trajala oko 3 sata, a partizani su napali navodno i sa bacačima mina. Nakon stišanja borbe ustanovljeno je da su dva Kozaka mrtva, dva ranjena, a za petoricu se ne zna, dok je također jedan partizan ostao mrtav. Kod njega se nije pronašlo nikakvih dokumenata, pa se nije moglo ustanoviti identitet. Obučen je u podpuno trošno i poderano civilno odijelo i bio je bos, a kapom i petokrakom zvijezdom.

Prilikom borbe u selu Panjanima, ustreljena je u kući kroz zid Draginja Petrović kći Evice i pok. Petra, iz Panjana.

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u arhivi Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 26/13—1, k. 217.

² O tome napadu vidi i dok. br. 122 i 125.

³ Iz sastava Prve kozačke konjičke divizije, o čijoj dislokaciji vidi dok. br. 141.

Napomenuti je da kozačke postrojbe u Panjanima nisu bile pripremljene za borbu, jer su ih partizani sa napadom iznenadili i na vješt način obkolili selo, tako dok su se kozačke postrojbe snašle i borbu primile, već je ista sa strane partizana bila, u punom jeku.«

Predlaže se prednje izvješće radi znanja.—

ZA DOM SPREMNI!

**ZAMJENIK VELIKOG ŽUPANA
V. D. PODŽUPANA: (Komel)
Komel**

(M.P.)

Dostavljeno:
Opunomoćenom povjereniku kod Kozačke
divizije u Sisku
G. Vjekoslavu Krčelić

**NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA**

Nadzorni odjel
Primljeno dne 21.XII. 1943
N.O. Broj 4260

Odsjek II
Uzeto na znanje
AAZ. 21/XII. 43.

BR. 163

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 17 PROSINCA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA NOVAKE, ŽDALU, PODGORAC, VRBOVSKO I SKRADIN¹

Vojnička tajna

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 351

(po podacima primljenim 17. XII. 1943 godine do 9 sati)

- Podr. Zagreba:** 17. XII. (0400) napadnuta je u Zagrebu red. straža na radničkoj mitnici.² Odvedena 4 red. stražara, a 3 su pobjegla prema uzletištu. Napadači (oko 100) su se povukli prema Petruševcu (7 km j.i. od Zagreba).
- Podr. Jastrebarskog:** Noću 13/14. XII. u borbi kod s. Novaki* (4 km j.z. od Jastrebarskog) part. su ostavili 20 mrtvih, a mnoge još odvukli sa sobom. Vlastitih gubitaka nema.
- Podr. Koprivnice:** Noću 13/14. XII. part. zauzeli s. Zdalu⁴ (24 km i. od Koprivnice) i napali stražu kod mosta kod Đekenješa. Straža se povukla na mađarsku stranu. Navodno su u Goli oružnici sa 1 častnikom (poruč. Bauer) zarobljeni.
- Podr. Našica:** 12. XII. part. su pljačkali s. Podgorač (11 km i.j. i. od Našica).
- Podr. Ogulina:** Vrbovsko još drži naša hrabra posada.* Snage upućene za odterećenje Vrbovskog zadržane su od premoćnih partizana kod s. Ljubošina (7 km s.z. od Ogulina). Pojačanja upućena iz Karlovca. Dosadanji vlastiti gubitci: 5 mrtvih i 18 ranjenih. Neprijateljski gubitci: 24 mrtva nađeno.
14. XII. partizani su u borbi 4 km i. od Ogulina imali 5 mrtvih i 2 zarobljena. Zaplijenjeno: 2 strojnice i streljivo.

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4/62—63.

* i¹ Napad je izvršio Zumberačko-posavski NOP odred, vidi dok. br. 137.

* Vidi dok. br. 127 i 161.

⁵ O borbama za Vrbovsko vidi dok. br. 129, 159, 165, 166, 170 i 171.

Podr. Korduna:

14. XII. uspio je prodor⁶ iz Vojnića do Gline. Spoj sa Topuskim uzpostavljen. Plien: 60 pušaka, 5 strojica, 1 protuoklopni top, 12.000 naboja — streljiva.

14. XII. zauzeto je s. Gvozdansko⁷ (15 km s.z. od Dvora) uz 7 mrtvih, 20 ranjenih i 4 prebjegla partizana.

14. XII. kod Cazina zarobljeno je 9 partizana i oslobođeno 2 domobrana.⁸

Podr. Dinare:

Borba između četnika i partizana u prostoru i.j. i. od Skradina. Partizani su imali 8 mrtvih i 20 ranjenih.

Podr. obale:

Noću 12/13. XII. mjesto Trpanj (na Pelješcu) tučeno od većih neprijateljskih brodova (vjerojatno engleski razarači).

Na O. Korčuli ima mnogo čamaca (između kojih i brzih) i minopolagača. Istočni dio O. Korčule jako je posjednut od neprijatelja.⁹

Uništena neprijateljska bitnica na O. Mljetu (bombardiranjem iz zraka).

13. XII. odbijen napadaj part. na njemačku posadu na O. Sipan (20 km s.z. od Dubrovnika).

Djelatnost vlastitog

zrakoplovstva:

Zrakoplovstvo je vršilo prenos tvoriva.

Djelatnost neprijateljskog

zrakoplovstva:

14. XII. bačene su 3 bombe na Split. Jedna pala u blizini ložionice, a 2 na grad. Posljedici nepoznati.

16. XII. neprijateljski zrakoplovi kružili su nad Metkovićem, Gabelom i Čapljinom, i napadali strojničkom vatrom. Usljed djelovanja našeg protuzrakoplovnog topništva neprijateljski zrakoplovi su se udaljili.

Osobitosti:

14. XII. part. odveli blago seljacima u selu Bencetiću, Guci i G. Kupčini (13 km z.j.z., 9 i 8 j.z. od Jastrebarskog) koji se nalaze u vojsci.

Po izjavi jednog partizana koji se je predao, zbog slabog morala XVI. part. brigade, čija je momčad sklona predaji, dobila je zapovied da se iz Zumberka preko Korduna povuče u Slavoniju.¹⁰

⁶ i * Vidi dok. br. 90 i 123.

~ Vidi dok. br. 122 i 125.

⁷ Na otoku Korčuli bile su snage iz Dvadeset šeste divizije, vidi dok. br. 134, dio o ovoj diviziji.

¹⁰ Ova brigada ostala je na sektoru Zumberka sve do lipnja 1944 god. kada se prebacila u Slavoniju.

***Događaji na
prugama:***

Na pruzi Vinkovci — Ilača noću 15/16.

XII. naišao je teretni vlak na minu između ž.p. Jankovaca i Mirkovaca. Stroj i 6 kola izkliznulo. Žrtava nema.

Na pruzi Karlovac — Ozalj 14. XII. naišao je između ž.p. Zorkovca i Ozlja putnički vlak na minu. Vlak napadnut. Posada napadaj odbila. Žrtava nema.

Na pruzi Križevci — Bjelovar 16. XII. između ž.p. Cirkvena i Rovišća naletio putnički vlak na minu. Vlak napadnut vatrom.¹¹ Poginulo 5 putnika.

Na pruzi Osijek — Striživojna — Vrpolje noću 13./14. XII. prekinuta pruga između ž.p. Viškovci i Đakova te između Đakova i Vrpolja. Iste noći zapaljena je ž. postaja Satnica.¹² Pruga Dugo Selo — Banova Jaruga 16. XII. u prekidu između Dugog Sela i Banove Jaruge.¹³

Po nalogu
Glavara glavnostožemog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Helbich)
Helbich

(M. P.)

¹¹ Vidi dok. br. 88.

¹² Diverzija pruge je u vezi sa napadom na Đakovo, vidi dok. br. 48 i 65.

¹³ Rušenje pruge izveo je Treći diverzantski bataljon, vidi dok. br. 20—3, k. 105c, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 18 PROSINCA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA GOLU, ĐAKOVO, LIPOVAC, RIBNIK I STRMICU¹

Vojnička tajna

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 352

(po podatcima primljenim 18. XII. 1943 godine do 9 sati)

- Podr. Zagreba:* 17. XII. zarobljena je straža kod Jakuševačkog mosta na r. Savi.²
- Podr. Varaždina:* Prema još nepotvrđenim viestima uzpjela je I. bojna 1. rad. puk. povući se iz Gole³ (17 km i. od Koprivnice) sa svom svojom imovinom.
- Podr. Krapine:* 15. XII. u podhvalu kod s. Desinića (17 km z. od Krapine) part.⁴ su imali oko 30 mrtvih i ranjenih. Vlastiti gubitci: 2 mrtva, 3 ranjena. Ima nešto pliena u oružja i povožu.
- Podr. Kloštra:* 16. XII. part. su odbačeni od Kloštra⁶ (6 km i.s.i. od Križevaca) uz 3 mrtva (brojano). Zaplijenjena 1 puška, 1 samokres, 10 bombi (ruskog podrijetla), 1 bacač uništen.
- Podr. Đakova:* Po naknadno prikupljenim podatcima part. su kod Đakova⁶ imali 15 mrtvih, 40 ranjenih, 3 teklića sa oružjem i spisima zarobljena.
15. XII. u 17 sati ponovno je napadnuto Đakovo bez učinka. Vlastiti gubitci: 24 mrtva, 22 ranjena. Po još neprovjerenim podatcima imali su part. kod Đakova veoma velike gubitke.
- Podr. Vinkovaca:* 17. XII. partizani zauzeli i pljačkali s. Lipovac (33 km j.i. od Vinkovaca). Obćina i škola su zapaljene.

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4/64—65.

² i ³ Vidi dok. br. 163.

⁴ Odnosi se na dijelove Zagorskog NOP odreda, vidi dok. br. 127.

⁵ Kod Kloštra bila je Druga četa Drugog bataljona NO Udarne brigade »Braća Radić«, vidi dok. br. 1/4, k. 551, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

* O borbama za Đakovo vidi dok. br. 48, 60, 71 i 161.

Podr. Karlovca: Noću 16/17. XII. part.⁷ su u borbi Netretić — Kunići — Sračak (15 i 20 km s.z. od Karlovca) imali 7 mrtvih i 12 zarobljenih. Plien: 5 pušaka. Vlastiti gubitci: 2 ranjena.

Podr. Gospića: 17. XII. part. napali i uzpjeli prodrieti u s. Ribnik⁸ (10 km j.i. od Gospića) ali su upućenim pojačanjem iz Gospića odbačeni. Vlastiti gubitci: 1 mrtav i 1 ranjen. Neprijateljski: 5 mrtvih.

Podr. Korduna: U Šamarici (22 km j. od Petrinje) bez neprijateljskog otpora. Razviđanjem utvrđen jači neprijatelj⁹ kod Zirovca (21 km j. od Gline). Jači sukob sa neprijateljem¹⁰ na visovima j.i. od sela D. Bačuga (8 km j.j.i. od Gora) i 8 km j.j.i. od Petrinje. Borba je u toku.

Podr. Dinare: U prostoru s.z. od Knina vode se žestoke borbe¹¹ sa iznenada pojavljenim premoćnim neprijateljem. Popaljena su neka sela naklonjena part. a u kućama je došlo do eksplozija skrivenog streljiva. Otkriveno je skladište s.i. od Ervenika (22 km s.z. od Knina) i razoreno 9 tona streljiva. Neprijateljski gubitci: 50 mrtvih, 33 zarobljena i 16 prebjeglih (dielom sa tovarnim konjima natovarenim oružjem i streljivom). Predmiev se da su gubitci znatno veći.

Četnici kod s. Strmica (14 km s. od Knina) odbačeni od partizana,¹² koji su prodrli sve do ceste u prostor 14 km s.s.i. od Knina. Prodor zabrtvljen upućenim pojačanjima.

Djelatnost vlastitog

zrakoplovstva:

Zrakoplovstvo je vršilo prenos tvoriva.

Njemački zrakoplovi potopili u Vela Luki (na O. Korčuli — 54 km j. od Omiša) 2 neprijateljska broda od po 100 tona.

Djelatnost neprijateljskog

zrakoplovstva:

15. XII. napadnuto je iz zraka uzletište kod Zadra od 12 neprijateljskih zrakoplova. Šteta malena.

⁷ Na ovoj prostoriji djelovao je Karlovački NOP odred. Vidi dok. br. 80.

⁸ Napad na Ribnik izvela je Druga NO brigada Trinaeste divizije, vidi dok. br. 26/2, k. 920, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

^{*} i ¹⁰ Odnosi se na snage Sedme NO udarne divizije, vidi dok. br. 125.

¹¹ i ¹¹ Detaljnije o tim borbama vidi u dok. br. 59, 89, 134 i 135.

15. XII. bačene 2 bombe na Šibenik bez učinka. 60% stanovništva evakuirano iz Šibenika.

U otočnom području 2 vlastita manja broda oštećena od neprijateljskih zrakoplova. Vlastiti gubitci: 2 mrtva i 4 ranjena.

Događaji na prugama:

Na pruzi Zagreb — Sisak 17. XII. između ž. p. Vel. Gorica i Sv. Klara naletio je brzi vlak na minu.¹³ 4 kola izkliznula. Ima 2 ranjena.

(M.P.)

Po nalogu
Glavara glavnostožemog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Helbich) -
Helbich

BR. 165

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 19 PROSINCA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA SOPNICU, VRBOVSKO I OGULIN¹

Vojnička tajna

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 353

(po podacima primljenim 19. XII. 1943 godine do 9 sati)

Podr. Zagreba:

18. XII. oko 1730 sati veća skupina part. napala je na skladište streljiva zapov. broj zrakoplovstva u Sopnici² (1,5 km j. od Sesveta) i savladala stražu jakosti 1 častnika i 70 domobrana zagrebačkog posadnog zdruga.

* Vidi dok. br. 106.

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4/66—67.

² Napad je izveo Turopoljsko-posavski odred. Vidi dok. br. 124 i 137.

Upućena pomoć iz Sesveta, nije se uzpjela probiti, a pomoć iz Zagreba u jačini 2 hrvatske i 1 njemačke sati probila se do s. Sopnice u času kada je nastupila eksplozija glavne zgrade skladišta, od koje je glavna zgrada potpuno srušena, a time je uništeno i sve streljivo koje se u njoj nalazilo. Osim toga od eksplozije porušeno je i s. Sopnica. Na ostalim skladišnim zgradama porušeni su samo krovovi, dok je streljivo izgleda sačuvano, što će se utvrditi tek pošto stručnjaci odklone postavljene uređaje za rušenje.

Dosadašnji utvrđeni gubitci: 4 mrtva, 13 ranjenih i oko 50 nestalih (od čega 2 častnika).

Stručnjaci i osoblje čast. rad. službe upućeno je, a s. Sopnica osigurano dovoljno posadom. Izvidi su u toku.

Podr. Gor. **Kotara:** Hrabra posada Vrbovskog³ obkoljena i nalazi se već više dana u teškim borbama sa daleko nadmoćnijim neprijateljem. Ultimatum part. za predaju nije prihvatila. Upućene snage iz Ogulina radi odterećenja Vrbovskog u borbi 7 km s.z. od Ogulina odbacile su neprijatelja, ali su ponovno zadržani. Neprijateljski gubitci: 193 mrtva, 17 zarobljenih. Plien: 5 pušaka 14 mazgi (njem. izv.). — Poduzete mjere odterećenja Vrbovskog iz Karlovca i Ogulina u toku su. Zrakoplovstvo nije moglo pomoći (niski oblaci i magla).

Podr. Ogulina: Partizani tuku topničkom i strojničkom vatrom naše postave u Ogulinu. Pomoć upućena iz Karlovca vodila je borbu sa nadmoćnijim neprijateljem kod s. Klič (9 km s.z. od Ogulina). Vlastiti gubitci: 5 mrtvih i 2 ranjena.

Podr. Korduna: Obkoljavanje područja Samarice se nastavlja.⁴ Dostignuta crta: s. Zrinj — Gvozdansko — Zirovac — Klasnić — Dragotina — sela na sjevernoj i sjeverozapadnoj padini Samarice (28 km j.i. od Petrinje, 24 km j.i. od Gline, 22 km j. od Gline, 24 km j. i. od Gline i 11 km j.i. od Gline).

Dosada 38 mrtvih i 62 zarobljena partizana. Plien: 7 strojopušaka, 34 puške, 2 bacača, 14 tovarnjaka i nešto streljiva.

³ Vidi dok. br. 163.

⁴ Vidi dok. br. 125, 170 i 173.

Podr. obale: Živahan promet neprijateljskih brodova na području otoka i pojačana zračna djelatnost. U jačoj borbi u prostoru 16 km s. od Splita nepr. odbačen u sjev. smjeru sa 20 mrtvih partizana.

Djelatnost vlastitog zrakoplovstva: Tražena pomoć posadi Vrbovsko⁵ nije mogla biti pružena uslijed niskih oblaka i magle.

Djelatnost neprijateljskog zrakoplovstva: 3 neprijateljska zrakoplova oborena. 4 njemačka lovačka zrakoplova nisu se vratila na svoja uzletišta. Teži zračni napadaj na Zadar. Pojednosti nisu javljene. Napadaj neprijateljskih zrakoplova 16.XII. na Šibenik prčinio znatne štete na zgradama, želj. pruzi i pristaništu.

Osobitosti: Partizani zapalili brod »Jedro« na putu u Split, natovaren sa 7 vagona hrane i tvoriva.

Događaji na prugama: Na pruzi Zagreb — Dugo Selo — Banova Jaruga 18. XII. minirana je između ž.p. Seseveta i Kraljevec Sesevetski želj. pruga.⁶

(M.P.)

Po nalogu
Glavara glavnostožemog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Helbich)
Helbich

⁵ Vrbovsko je bilo blokirano sa jedinicama NOV, vidi dok. br. 40, 129 i 171.

⁶ Miniranje izveo Treći diverzantski bataljon. Vidi dok. br. 20—3, k. 105c, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 20 PROSINCA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA KURILOVEC, SOPNICU, ĐAKOVO I O GUBICIMA OD BOMBARDOVANJA U SPLITU, ŠIBENIKU I MAK^SKOJ¹

Vojnička tajna

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 354

(po podatcima primljenim 20. XII. 1943 godine do 9 sati)

Podr. Zagreba:

19. XII. part. su u borbi kod s. Luga² (3 km s.z. od Samobora) imali 1 mrtvog i više ranjenih. Vlastiti gubici: 9 ranjenih (njemač. oruž.).

19. XII. oko 2000 sati jača part. skupina napala uzletište Kurilovec³ (12 km j.i. od Zagreba). Borba trajala do 0100 sati 20. XII.

3. zrak. udarna sat. koja je čuvala uzletište razpršena je. Do tada pronađeno 7 mrtvih domobrana. Jedan častnik ranjen.

1. zrakopl. udarna sat održala se je do dolaska pomoći (1 sat P.T.S. i 1 njemač. sat), kada su part. pobjegli, ostavivši 1 svoju strojnicu.

Drvene barake na uzletištu su zapaljene.

19. XII. (2130) odletilo u zrak drugo, a u 2214 sati treće skladište streljiva u s. Sopnici (1,5 km j. od Sesveta). U Sesvete upućeno pojačanje. Javljeni su mrtvi i ranjeni. Pojediniosti još nepoznate.

Ministar i zapovjednik Orsa obišao je 19. XII. porušeno selo i skladište Sopnicu.

Podr. Varaždina:

Postrojbe P.T.S. u poduzetom podhvatu dostigle su 19. XII. r. Bednju — s. Presečno (12 km j. od Varaždina). Neprijatelj⁴ odstupa prema Kalniku ne pružajući odpora.

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4 68—69.

² Na Lug je napadala Omladinska brigada »Jože Vlahović«. Vidi dok. br. 137.

³ Detaljnije o napadu na Kurilovec vidi u dok. br. 106.

* Odnosi se na Kalnički NOP odred, koji djeluje oko Varaždina (vidi dok. br. 127), na koga je napala Prva pješadiska pukovnija PTS sa Četvrtom bojnomo P.Z.U.V., vidi detaljnije o tome u dok. br. 24/2—3, k. 53, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

- Podr. Daruvara:** 18. XII. u podhvat u području Daruvar — Pakrac — Sirač (8 km j.i. od Daruvara) part. su imali 7 mrtvih. Plien: 5 pušaka, 1 samokres, bombe i streljivo. Demontirano 6 nagaznih mina na putu Daruvar — Badlješina (8 km j.z. od Daruvara).
- Podr. Virovitice:** Pri uništavanju bunkera i u borbi sa part. kod Spišić Bukovice⁵ (7 km z.s.z. od Virovitice) vlastiti gubitci iznose: 3 mrtva i 3 ranjena. Neprijateljski gubitci neustanovljeni.
- Podr. Đakova:** Naknadno se saznaje da je Đakovo napadalo oko 3000 part.⁶ U borbi u grad. vanjskom području imali su 81 mrtvog (brojano) i 17 zarobljenih. Svoje mrtve i ranjene odveli su na 70 kola. Po izvaji pučanstva imali su najmanje 400 mrtvih i ranjenih. Vlastiti gubitci: 18 mrtvih i 59 ranjenih.⁷
- Podr. Karlovca:** 18. XII. kod s. Kamanje (6 km s.z. od Ozlja) zarobljena su 3, a ranjen 1 partizan.
- Podr. Ogulina:** 19. XII. podhvat za odterećenje Vrbovskog⁸ produžen je. Vlastiti zrakoplovi bombardirali su i tukli strojničkom vatrom partizane. Naša posada hrabro se drži. Dosadnji vlastiti gubitci: 5 mrtvih, 11 ranjenih. Nepr. osjetljivi.
Posadi bačeno streljivo iz zrakoplova.
Naknadno se saznaje da je neprijatelj u borbi 8 km s.z. od Ogulina i 10 km z. od Karlovca imao 27 mrtvih i 15 zarobljenih. Plien: 12 pušaka.
- Podr. Gospića:** 19. XII. poduzet podhvat prema s. Počitelju⁹ (12 km j.i. od Gospića). Borba u toku.
- Podr. Korduna:** U podhvat u 18. XII. dostignuta je pod slabim neprijateljskim odporom crta: Klasnić — Zirovac — Kraljevčani¹⁰ (21 km j., 13 km i.j.i. od Gline i 13 km j. od Petrinje). Neprijatelj odstupio u južnom i jugoistočnom smjeru.
- Podr. Kostajnice:** 17. XII. part. napali želj. postaju Dobrljin i zapalili vagone na postaji.¹¹ Za sudbinu uporišta želj. postaje ne zna se.

⁵ O toj borbi vidi dok. br. 97 i 136.

* i T Vidi dok. br. 48 i 97.

⁸ Vidi o Vrbovskom dok. br. 163 i 165.

* Vidi dok. br. 112.

¹⁰ Vidi dok. br. 28 i 125.

¹¹ Napad je izvela Jedanaesta krajiška NO brigada. Vidi tom IV, knj. 20, naređenje Štaba Četvrte divizije od 17 prosinca 1943 godine.

Podr. obale:

Podhvatom iz Šibenika u smjeru Primoštena (17 km j. od Šibenika) u jakoj borbi slomljen je neprijatelj uz 20 mrtvih i 3 zarobljena partizana.

Stroj ničkom vatrom sa otoka tučeni vlastiti brodovi. Danonoćno stalna neprijateljska zračna djelatnost.

Djelatnost vlastitog zrakoplovstva:

Pojačavanje odbrane Vrbovsko i obskrba ove posade.

Djelatnost neprijateljskog zrakoplovstva:

Stalna neprijateljska zrakoplovna djelatnost na području Split — Trogir.

16. XII. bačeno 3 bombe na Makarsku bez učinka.

18. XII. bačeno 8 bombi koje su pale oko želj. postaje, novog groblja i lukobrana Splita, bez većeg učinka.

Naknadno se saznaje da je prilikom terorističkog zračnog napadaja na Šibenik (13. XII.) srušeno 24 veće zgrade u središtu grada, a više zgrada oštećeno. Dosada utvrđeno preko 80 mrtvih.

Događaji na prugama:

18. XII. eksplodirala mina na pruzi Zagreb — Sesvete. Istog dana postavljena mina eksplodirala je na pruzi Sesvete — Dugo Selo.¹²

19. XII. (2030) naišao je vlak (Beč — Zagreb) na minu kod s. Vrapče.¹³ Na mjesto eksplozije upućen je njemač. sat.

Istog dana (2030) eksplodirala mina na želj. pruzi kod Odre (8 km j. od Zagreba) a oko 2100 druga između Vel. Gorice i Turopolja.

19. XII. oštećena je ž.p. kod ž.p. Kokinac.

18. XII. na pruzi Striživojna — Vrpolje — Osijek između ž.p. Semeljci i Široko Polje naišao mješoviti vlak na minu. Pruga oštećena.

Noću 19/20. XII. na pruzi Dugo Selo — Banova Jaruga između ž.p. Prečec i Ivanić Grad promet u prekidu.¹⁴

¹² Miniranje izveo Drugi diverzantski bataljon, vidi dok. br. 2—4, k. 121, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

¹³ i ¹⁴ Odnosi se na dejstva Trećeg diverzantskog bataljona, vidi dok. br. 2—4, k. 121, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

19. XII. želj. pruga Zagreb — Karlovac u
prekidu.¹⁵

Po nalogu
Glavara glavnostožemog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Helbich)
Helbich
(M.P.)

BR. 167

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DO-
MOBRANSTVA OD 21. PROSINCA 1943. GOD. O REZULTA-
TIMA BORBE PROTIV JEDINICA NOV I PO HRVATSKE
U SOPNICI, KURILOVCU, POČITELJU I LOVCU¹

Vojnička tajna

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 355

(po podacima primljenim 21. XII. 1943. godine do 9 sati)

Podr. Zagreba:

19. XII. prokrstarena prostorija: Sopnica
— Resnik — Ivanja Reka (15 km j., 4 km j.z.
i 4 km j. i. od Seseveta) bez dodira sa neprijaja-
teljem. Partizani su se vjerojatno poslie na-
padaja na Sopnicu povukli na desnu obalu r.
Save.²

Naknadno se saznaje da vlastiti gubitci
uslied eksplozije skladišta u Sopnici (18/19.
XII.) iznose: 2 mrtvai (1 Njemalc), 16 teško
ranjenih (6 Njemaca), 20 lakše ranjenih —
domobrani, a 19/20. XII.: 3 mrtva i 5 ranjenih
(vidi izv. br. 354). Dva skladišta su uništena
(ne tri kao što je bilo javljeno).

¹⁵ Vidi dok. br. 137.

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju na-
rodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog isto-
riskog instituta pod reg. br. 4/70—71.

⁵ i ³ Vidi dok. br. 106 i 166.

Pri napadaju na uzletište Kurilovec³ ukupni naši gubitci su:

— od 3 zrak. udar. sati: 1 častnik ranjen, 5 domobrana nađenih mrtvih, oko 100 nestalih, dok su se 1 narednik i 30 domobrana spasli;

— od njemač. osiguranja i pojačanja: 1 častnik i 14 vojnika mrtvih;

— osim toga oko 450 tal. zarobljenika i 50 naših legionara (nenaoružanih) odvedeni po partizanima.

Uništen 1 zrakoplov, zapaljene 4 barake i oštećena zidana stanbena zgrada.

1. zrak. udarna sat održala se je u zidanoj zgradi u teškoj borbi, sve do dolazka pojačanja iz Zagreba.

Podr. Pakraca: 19. XII. odbijen part. napadaj na Poljanu (16 km z. od Pakraca).

Podr. Gospića: U borbi⁴ kod s. Počitelja (12 km j.i. od Gospića) razpršen je stožer 1 part. brigade i 1 part bojna uz 29 mrtvih i 4 zarobljena partizana. Vlastiti gubitci: 2 mrtva i 1 ranjen. Plien: 2 protuoklopna topa sa 200 granata, 1 strojnica, 4 strojopuške, 30 pušaka, 15 gor. kuhinja, 1 brzoglas, 13 mula sa samarima, pi-smara brigade i dosta drugog tvoriva (izv. br. 354).

Podr. Korduna: U području Samarice na juriš je zauzeta Lovča⁵ (12 km s.z. od Bos. Kostajnice) uz 12 mrtvih i 23 zarobljena partizana. Plien: velika skladišta hrane i streljiva i 770 grla stoke.

Podr. obale: I nadalje se podržava živ pomorski i kop-neni saobraćaj u otočnom području.

18. XII. u podhvalu 19 km i.s.i. od Zadra ubijeno je 30 partizana.

Pojačana djelatnost part. u okolici Sušaka i Crikvenice.®

Odmetnici dano-noćno jedrenjacima izpražnjuju otok Rab i prevoze za Senj i Jablanac (31 km j. od Senja) mužkarce i tvorivo.

Djelatnost vlastitog

zrakoplovstva: Zrakoplovstvo zbog lošeg vremena nije radilo.

* Odnosi se na borbe Druge NO brigade Trinaeste divizije, vidi dok. br. 112 i 166.

⁵ Vidi dok. br. 28, 125, 140, 166, 169 i 170.

⁶ Vidi dok. br. 129.

*Djelatnost neprijateljskog
zrakoplovstva:*

Naknadno se saznaje da su zračnim napadajem na Zadar (16. XII.) osobito uništena skladišta u luci.

18. XII. napalo je 16 nepr. zrakoplova Trogir. Posjedci još nisu poznati.

Događaji na prugama:

Naknadno se saznaje da je prilikom nailaska vlaka na minu kod Vrapča izkliznuo stroj i službena kola a oštećeno 40 metara pruge. 2 lakše ranjena. (Izvješće br. 354).⁷

Na pruzi Zagreb — Kutina 19/20. XII. naletio je brzi vlak između ž. p. Prečec i Dugog Sela na minu. 12 vagona izkliznulo, a 5 oštećeno.⁸

Po nalogu
Glavara glavnostožemog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožemi podpukovnik
(Helbich)
Helbich

(M.P.)

⁷ Vidi dok. br. 166.

⁸ Miniranje izvršio Treći diverzantski bataljon, vidi dok. br. 2—4, k. 121, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 22 PROSINCA 1943 GOD. O NANESE-NIM GUBICIMA JEDINICAMA NOV I PO HRVATSKE U BORBAMA KOD V. BUNE, NETRETICA, PRIMOŠTENA I DUGOG RATA¹

Vojnička tajna

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 356

(po podacima primljenim 22. XII. 1943 godine do 9 sati)

- Podr. Zagreba:* Noću 20/21. XII. zapaljena obćinska zgrada Sv. Nedelja (5 km i. od Samobora).
- 21. XII. njemaćki zrakoplovi bombardirali supart. u podrućju s. Kravarsko (22 km j. od Zagreba).
Naknadno se javlja da su part. u žešćim borbama² sa postrojbama P.S.U.V., P.T.S.U. i Njemcima kod s. Šiljakovine i V. Bune (6,5 km. j. z. i 8 km j. od Vel. Gorice) imali 32 mrtva i 4 zarobljena. Vlastiti gubitci: 10 mrtvih i 11 ranjenih.
- Podr. Varaždina:* 20. XII. part.³ su u borbi kod Varaždinskog Brega, Šemovca i Zbelave (11 km i. i 6 km j. i. od Varaždina) imali 2 mrtva. Plien: 3 puške i promidžbeno tvorivo. Vlastitih gubitaka nije bilo.
- Podr. Karlovca:* 17. XII. u borbi kod s. Netretića (17 km j. j. z. od Karlovca) ubijeno je 4, a zarobljeno 9 partizana. Vlastiti gubitci: 1 ranjen.
Noću 19/20. XII. u borbi⁴ kod s. Draganići i Novi Grad (13 km s. i 8 km z. od Karlovca) zarobljena su 3 part. Plien: 1 puška.

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4/72—73.

² Odnosi se na dejstva Dvadeset osme divizije, vidi dok. br. 74. 97 i 106.

³ Na pomenutoj prostoriji nalazio se Kalnićki NOP odred, vidi dok. br. 127.

* Dva bataljona Turopoljsko-posavskog odreda izvršili su diverziju na pruzi Zagreb — Karlovac u cilju posrednog sadejstva Dvadeset osmoj diviziji, koja je napadala na Kurilovec. Vidi dok. br. 124 i 137.

- Podr. Bjelovara:* Noću 17/18. XII. razpršeni su part. razvi-
 dački dielovi na položajima iztočno od Bjelo-
 vara.
 20. XII. napadaj part. na s. Narta (9 km
 j. z. od Bjelovara) odbijen bez vlastitih gubi-
 taka. Uobće jača djelatnost part. u toku zad-
 njih dana na području s. Narta — Bjelovar —
 Križevci. Namjera napasti Bjelovar.
- Podr. NoveGradiške:* Noćni prepad part. (19/20. XII.) na Rajić
 (8 km s. z. od Okučana) odbijen bez vlastitih
 gubitaka.
- Podr. Broda:* Noću 15/16. XII. skupina Vorkapinih čet-
 nika upala u s. Zivike i Pričac (26 km z. od
 Broda) i opljačkala 17 domova.
- Podr. Vinkovaca:* Novi Jankovci (9 km j. i. od Vinkovaca)
 navodno su središte komunističkih skupina, koje
 imaju zadaću rušenja i razaranja.
- Podr. Korduna:* Čišćenje područja: Glina — Topusko —
 Maja (7 km j. i. od Gline) u toku je.⁵ Zauzeto
 je Topusko. Partizani su nakon žešće borbe u
 prostoru 5 km j. z. od Gline odbačeni u južnom
 smjeru uz 6 mrtvih i 9 zarobljenih.
 Nastavlja se krstarenje po Šamarici (22
 km j. od Petrinje) bez dodira sa neprijateljem.
- Podr. Vrbovskog:* Vrbovsko 20. XII. odterećeno.® Pojačanje
 stiglo u Vrbovsko sa 1 vlastitim ranjenim i 10
 zarobljenih part.
- Podr. obale:* 19. XII. u borbi kod Primoštena⁷ (17 km
 j. od Šibenika) part. su imali 10 mrtvih i 30
 ranjenih.
 Poslie prikupljanja brodova u| otočnom
 području, pokušao je neprijatelj 19. XII. ukr-
 can u Postiri (O. Brač) (9 km j. z. od Omiša)
 izkrcavanje i napadaj na kopneno uporište Dugi
 Rat⁸ (4 km z. od Omiša). Napadaj odbijen.
 Dalji pokušaji izkrcavanja vjerojatni su. Pro-
 tumjere su u toku.

⁵ Vidi dok. br. 28, 125, 140, 143, 166 i 170.

⁶ O Vrbovskom vidi dok. br. 129. Kao pojačanje upućena je Prva
 sat Desete ustaške bojne, vidi dok. br. 24/2—3, k. 53, u arhivi Vojnog
 istoriskog instituta.

⁷ Vidi tom V, knj. 23, izvještaj Štaba grupe NOP odreda za sred-
 nju Dalmaciju od 15 siječnja 1944 godine.

⁸ Vidi dok. br. 68.

*Djelatnost vlastitog
zrakoplovstva:*

Osobitosti:

Zrakoplovstvo je vršilo prenos tvoriva.
Noću 18/19. XII. u s. Podvrškom (11 km s. s. i. od Nove Gradiške) bacile su 3 osobe ručne bombe u uredovnicu komunističkog kotarskog suda i ubili svoje vlastite pripadnike.

17. XII. prinudno se spustio i naš zrakoplov kod Crkvena (15 km z. j. z. od Bjelovara), a 18. XII. 1 kod s. Karanovca (15 km j. i. od Doboja) bez posij edaka.

Noću 17/18. XII. neprijateljski zrakoplovi bacili su u s. Ključ i Ljubeščica (15 km j. od Varaždina) zamotke sa toplim rubljem.

*Događaji na
prugama:*

Na pruzi Dugo Selo — Banova Jaruga 21. XII. između ž. p. Popovača i Novoselec-Križ naletio oklopni vlak na minu.⁹ Stitna kola izkliznula.

Na pruzi Sunja — Bos. Novi 19. XII. između ž. p. Dobrljin i Bos. Novi miniran most. Promet u prekidu.

(M.P.)

Po nalogu
Glavara glavnostožernog ureda
Zastup. pročelnika operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Elblinger)
Elblinger

⁹ Miniranje izvršio Treći diverzantski bataljon, vidi dok. br. 2—4, k. 121, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 23 PROSINCA 1913 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA PREDGRAĐA ZAGREBA, LUG, GORJANE I DRVENIK¹

Vojnička tajna

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 357

(po podacima primljenim 23. XII. 1943 godine do 9 sati)

- Podr. Zagreba:* Utvrđeno je jače prikupljanje partizana² navodno (3000—4000) oko samog Samobora sa namjerom da napadnu Samobor i dignu u zrak most preko r. Save kod Podsuseda.
Noću 20/21. XII. (0010) part. napali gradsku mitnicu na Radničkoj cesti. Napadaj odbili redarstvenici bez gubitaka.
Noću 22/23. XII. part.³ napali njemač. oruž. posadu u s. Lug (3 km s. od Samobora). Pojedinosi nedostaju.
- Podr. Varaždina:* 21. XII. utvrđeno je jače prikupljanje part. prema Lepoglavi. Do borbe je došlo kod s. Sestranec (1 km j. z. od Lepoglave). Ishod još nepoznat.
- Podr. Siska:* 17. XII. prilikom pretresa s. Letovanić (13 km z. s. z. od Siska) seljaci pobjegli u šumu. 1 part. ubijen. Plien: 1 puška i 27 naboja. U selu komunistički nadpisi.
- Podr. Kutine:* 20. XII. u borbi kod s. Međurić (12 km i. od Kutine) vlastiti gubitci iznose: 2 mrtva i 2 nestala. Neprijateljski nepoznati.
- Prir. Dakmin-* 20. XII. izvršili prepad na uporište Topolje i Gorjani⁴ (17 km j. z., i 10 s. od Đakova). Posij edci nepoznati.
- Podr. Korduna:* 20. XII. prilikom čišćenja Samarice⁵ (22 km j. od Petrinje) zaplijenjeno promičbeno tvorivo i 60 tona živežnih namirnica.

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4/74—75.

² i ³ Odnosi se na snage Omladinske NO brigade »Jože Vlahović« i Zumberačko-posavski odred. Vidi dok. br. 137.

⁴ O napadu na Gorjane vidi dok. br. 97 i 119.

⁵ Vidi dok. br. 28, 125, 140, 166 i 170.

Podr. obale: 20. XII. neprijateljski napadaji na Igrane i Drvenik⁵ (14 i 23 km j. i. od Makarske) odbijen. Slabije neprijateljsko topničko djelovanje sa O. Korčule na Orebić (na Pelješcu — 37 km j. i. od Makarske).

Djelatnost vlastitog zrakoplovstva: Zbog lošeg vremena zrakoplovstvo nije radilo.

Osobitosti: Partizani Slovenci⁷ u Gor. Kotaru vrlo su krvoločni, a naročito ovo iztiču prema Hrvatima. Prinudno ih svrstavaju u svoje jedinice, te vrše pljačku. Narod zaplašen i ogorčen.

Događaji na prugama: Na pruzi Zagreb — Karlovac 22. XII. između ž. p. Leskovac i Horvati naletio vojni vlak na minu.⁸ 3 kola oštećena. Žrtava nema. Na pruzi Vukovar — Ilača 22. XII. kod Bokšića zaustavljen je mješoviti vlak uslijed postavljene mine. Garnitura lako oštećena. Noću 18/19. XII. porušen most na želj. pruzi Kostajnica — Bos. Novi kod Svijetljeva.

(M.P.)

Po nalogu
Glavara glavnostožernog ureda
Zastup. pročelnika operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Elblinger)
Elblinger

* Napad je izveo Makarski NOP odred. Vidi tom V, knj. 23, izvještaj Štaba grupe NOP odreda za južnu Dalmaciju od 19 siječnja 1944 godine.

⁷ Riječ je o Osamnaestoj (slovenačkoj) diviziji, koja je tada operisala u Gorskom Kotaru. Vidi dok. br. 23—2, 47—3, 48—3, k. 105c, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

⁸ Miniranje izveo Drugi diverzantski bataljon, vidi dok. br. 2—4, k. 121, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

BR. 170

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 24 PROSINCA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV I PO HRVATSKE U V. BARNI, GORJANIMA, VRBOVSKOM, POČITELJU, PECIGRADU I NA OTOKU KORČULI¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 358

(po podacima primljenim 24. XII. 1943 godine do 9 sati)

Podr. Grubišnog Polja:

21. XII. u obkoljenom selu V. Barna (4 km s. z. od Grubišnog Polja) ubijen je 1 partizan. Plien: 1 puška, 1 jahaći konj.

Podr. Našica:

19. XII. nasilnim razviđanjem u smjeru s. Ceremošnjaka (5 km j. od Našica) uhićeno je 14 osoba naklonjenih komunizmu. Ubijen 1, plien: 1 puška.

Podr. Pakraca:

22. XII. u borbi kod s. Omanovac² (5 km s. od Pakraca) odbačene su jače part. snage u smjeru Sirača i Goveđeg Polja (14 km i. s. i. i 12 km s. z. od Pakraca). Gubitci nepoznati.

Podr. Đakova:

21. XII. part. zauzeli s. Gorjani³ (10 km s. od Đakova). Za sudbinu posade (njemač. oruž.) ne zna se.

Podr. Ogulina:

21. XII. u prostoru 9 km j. i. od Oštarija (6 km j. i. od Ogulina) uhvaćen stožer 1 neprijateljske bojne. Ubijena su 2, a zarobljena 3 partizana. Plien: 30 pušaka.

Podr. Vrbovskog:

Vrbovsko oslobođeno nadmoćnog pritiska part., pristiglim našim pojačanjem.⁴ Partizani odstupili. Ukupni gubitci u borbama kod Vrbovskog od 15. XII. do 20. XII. iznose: naši: 20 mrtvih (6 građana), 45 ranjenih (6 građana) a neprijateljski: oko 400 mrtvih i ranjenih.

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4/76.

² Vidi detaljnije o toj borbi u dok. br. 136.

³ Vidi dok. br. 97, 119 i 169.

* O Vrbovskom vidi dok. br. 129, 159 i 171.

- Podr. Gospića:* 22.XII. poduzetim podhvatom prema s. Počitelj⁵ (12 km j. i. od Gospića) razpršene su 2 part. bojne (II. brigade), koje su se u neredu povukle u Velebit. Neprijateljski gubitci: 29 mrtvih (brojano) i 20 zarobljenih. Plien: 2 strojnice, 5 strojpušaka, 34 puške, 4 mule, 2 konja, 11 samara, 35 sanduka raznog streljiva i nešto opreme. Tvorivo je talijanskog podrijetla. Vlastiti gubitci: 3 ranjena.
- Podr. Kostajnice:* Noćni napadaj partizana (21. i 22. XII.) na Dobrljin odbijen.®
- Podr. Korduna:* 21. XII. u borbi kod Pećigrada⁷ (28 km s. i. od Bihaća) part. su odbačeni u Petrovu Goru uz 120 mrtvih i 17 zarobljenih. Plien: 2 strojnice i 50 pušaka.
- Naknadno se saznaje da su part. u borbama prilikom čišćenja Šamarice⁸ (20. XII.) imali 57 mrtvih i 6 zarobljenih. Plien: 2 strojnice, 2 poljske kuhinje, streljivo i povoz. Osim toga palo nam je u ruke 1 bolnica sa 22 teško ranjena, 1 liečnik (Židov), 3 bolničarke i 2 bolničara.
- U s. Klasnić (13 km j. i. od Gline) eksplozijom je razoreno jedno veće nepr. skladište streljiva.
- Podr. obale:* 18/19. XII. part. su se izkrcali kod Krila (14 km j. i. od Splita) uz podporu plovni jedinica. Posij edci nepoznati.
21. XII. u podhvat čišćenja prostora Priamoštena⁹ (18 km j. od Šibenika) part. su imali 15 mrtvih, 60 ranjenih i 1 zarobljenog.
21. XII. odpočeo je podhvat za zauzimanje Korčule.¹⁰ Poslije slomljenog neprijateljskog odpora kod Račišta i zapad, od mjesta Korčule (35 km j. i 38 km j. j. i. od Makarske) u daljem napadaju u južnom smjeru naišlo se na jaku

⁵ Odnosi se na Drugu NO brigadu Trinaeste divizije NOU. U izvještaju ove Brigade od 28 prosinca 1943 god.stoji da su gubitci Brigade: 10 mrtvih, 8 ranjenih i 7 zarobljenih, a neprijateljski 10 mrtvih i ranjenih. Vidi dok. br. 27/2, k. 920 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

* Vidi dok. br. 166.

⁷ Vidi dok. br. 87, 104 i 125.

* Vidi dok. br. 28, 140, 125 i 166.

* Vidi dok. br. 168.

¹⁰ O desantu na Korčulu vidi dok. br. 134, 177 ove knjige i tom V, knj. 23, izvještaj Štaba Dvadeset šeste divizije NOV od 6 siječnja 1944 godine.

topničku, strojničku i bacačku vatru neprijatelja.

Poduzetim podhvatima¹¹ u toku 21. XII. neprijatelj je u istočnoj Bosni, Kordunu, Dinari i na obali imao 607 mrtvih (najmanje), 282 ranjena, 160 zarobljenih i 38 prebjeglih.

Djelatnost vlastitog

zrakoplovstva:

Usljed lošeg vremena nije radilo.

Djelatnost neprijateljskog

zrakoplovstva:

17. XII. prilikom zračnog napadaja na Zadar pogođen je brod »Marbjansko« na koje je bilo ukrcano 208 tona raži za Split i Šibenik.

20. XII. neprijateljski zrakoplovi napali »Špinut« (Split).

Naknadno se saznaje da je dosada u Šibeniku srušeno 230 kuća usljed neprijateljskih zračnih napadaja.

*Događaji na
prugama:*

Na pruzi Dugo Selo — Banova Jaruga 23. XII. između ž.p. Ivanić Grad i Novoselec-Križ naišao je putnički vlak na minu, a iza toga je zapaljen.¹² Pojednosti nedostaju.

Na pruzi Nova Gradiška — SI. Brod naišao je noću 23/24. XII. između ž. p. Sibirj i SI. Brod oklopni vlak na minu. 2 kola izkliznula.¹³

Na pruzi Vinkovci — Šid 21. XII. uklonjene su 3 mine, na koje je trebao naići putnički vlak.

Na pruzi Pleternica — Našice 23. XII. između ž. p. Pleternica i Ciglenik naišao je oklopni vlak na porušenu ž. prugu. Izkočila 2 štitna i 2 oklopna kola. 2 domobrana i 1 građanin ranjeni.

Na pruzi Zagreb — Samobor 24. XII. naišao je »Samoborac« na minu. Izkliznula lokomotiva i 3 vagona. Žrtava nema.

Po nalogu

Glavara glavnostožemog ureda
Zastup. pročelnika operativnog odjela
glavnostožemi podpukovnik
(Elblinger)

(M.P.) **Elblinger**

¹¹ Vidi dok.br. 18, 28, 54, 74, 140 i 143.
¹² Vidi dok.br. 127.
¹³ Vidi dok.br. 105 i 121.

BR. 171

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 25 PROSINCA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA GOLJAK, GROMACNIK, VRBOVSKO I O NJEMAČKOM DESANTU NA OTOK KORČULU¹

Vojnička tajna

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 359

(po podatcima primljenim 25. XII. 1943 godine do 9 sati)

- Podr. Zagreba:* Noću 24/25. XII. napadnuta vatrom straža kod Jakuševačkog mosta bez posij edka.
- Podr. Varaždina:* 23. XII. poduzetim nasilnim razviđanjem postrojbi P.T.S. u smjeru vile »Bauer« (10 km j. j. i. od Varaždina)² zarobljena 4 partizana. Plien: 11 pušaka.
- Podr. Jastrebarskog:* Noću 19/20. XII. partizani su u selu Goljak (9 km s. z. od Jastrebarskog) zarobili i odveli 33 Kozaka. Ubijen 1 partizan.*
- Podr. Daruvara:* 22. XII. kod s. Grbovac (14 km s. z. od Daruvara) zarobljena 3, a ubijen 1 partizan.
- Podr. Broda:* 24. XII. part. su u 2 maha napali skladište streljiva Gromačnik⁴ (5 km s. z. od Broda). Napadaj odbijen bez gubitaka.
- Podr. Ogulina:* Posada Vrbovskog⁵ (16 km s. z. od Ogulina) zbog nemoguće obskrbe streljivom i čuvanja ceste povučena je u Ogulin.
- Podr. Gospića:* 23. XII. part. tukli bacačkom vatrom naše postave na r. Lici. Našim topničkim djelovanjem neprijatelj ušutkan.

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog historiskog instituta pod reg. br. 4/77.

* Na ovom prostoru djelovao je Kalnički NOP odred. Vidi dok. br. 127.

* Jedinice Zumberačko-posavskog sektora su zarobile ove Kozake. Vidi dok. br. 137.

* O napadu na Gromačnik vidi dok. br. 119, 121, 172, 173 i 174.

⁵ Vidi dok. br. 129, 163, 165, 166, 168 i 170.

Podr. obale:

22. XII. poslije slomljenog neprijateljskog jakog odpora zauzeto je mjesto Korčula i Pupnat⁶ na O. Korčuli — 28 km j. od Makarske). Neprijateljski gubitci: 30 mrtvih, 56 zarobljenih. Plien: 1 top, 10 strojnica, 2 bacača, 50 pušaka, engleske odore i streljivo. Ojačani neprijatelj i nadalje daje jaki odpor.

Djelatnost vlastitog zrakoplovstva:

Vršilo borbene zadaće.

Događaji na prugama:

Na pruzi Zagreb — Sisak 24. XII. naišao je teretni vlak na minu. Jedna štitna kola izkliznula. Žrtava nije bilo.

(M.P.)

Po nalogu
Glavara glavnostožernog ureda
Zastup. pročelnika operativnog odjela
glavnostožerni pod pukovnik
(Elblinger)
Elblinger

⁶ Vidi dok. br. 134 i 177.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 26 PROSINCA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA OMANOVAC, GROMACNIK, SIBINJ I O BORBAMA NA OTOKU KORČULI¹

Vojnička tajna

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 360

(po podacima primljenim 26. XII. 1943 godine do 9 sati)

- Podr. Zagreba:* Noću 24/25. XII. odbijen vatreni prepad na bunkere duž želj. pruge Leskovac — Horvati² (9 i 18 km j. z. od Zagreba).
- Podr. Varaždina:* Jače prikupljanje part. u području Varaždina.
- Podr. Pakraca:* Naknadno se saznaje da su part. u borbama³ kod Omanovca (5 km s. od Pakraca) imali 6 mrtvih (nađeno). Vlastiti gubitci: 5 mrtvih (1 častnik), 2 ranjena i 3 nestala (vidi izvješće br. 358).
- Podr. Broda:* U borbi 24. XII. kod skladišta streljiva u Gromačniku⁴ (5 km s. z. od Broda) part. su imali 5 mrtvih (pronađeno). Plien: 2 puške i promičbeno tvorivo. Vlastiti gubitci: 9 ranjenih. 23. XII. poslie jače borbe sa partizanima napušteno je s naše strane s. Sibinj⁵ (9 km z. od Broda). Protumjere u toku.
- Podr. Dinare:* U toku je podhvat za povraćaj Vrlike* (10 km j. i. od Knina).
- Podr. obale:* Kod Krila (13 km j. i. od Splita) njemački jedrenjak napadnut od nepr. topovnjače. Dio posade se spasio na kopno, a 18 poginulo. Poslie žešćih borbi zauzeta je Lumbarda⁷ (na O. Korčuli). Potučeni neprijatelj na O. Kor-

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4/78—79.

² Napad je izveo Zumberačko-pokupski NOP odred. Vidi dok. br. 137.

* Detaljnije o toj borbi vidi u dok. br. 136.

³ i ⁵ Vidi dok. br. 105, 119, 121, 171, 173 i 174.

⁴ Vidi dok. br. 134, dio o Dvadesetoj diviziji.

⁷ Vidi dok. br. 134, 175 i 177.

čuli progoni se s naše strane u zapadnom smjeru. Zauzeta je Cara (18 km z. od Lumbarde).

Neprijatelj je u engleskim odorama i eng. naoružanjem, a pripada jugoslov. prekomorskoj brigadi.⁸ Neprijateljski gubitci: 500 mrtvih. Plien: 3 topa, mnogo oružja i streljiva i nekoliko manjih brodova.

Djelatnost vlastitog

zrakoplovstva:

Zrakoplovstvo je vršilo prenos tvoriva.

Događaji na prugama:

Na pruzi Vinkovci — Sid 23. XII. kod želj. postaje Đeletovci miniran brzi vlak. 2 štitna kola izbačena. Žrtava nije bilo.

Na pruzi Zagreb — Karlovac 24. XII. između ž. p. Zdenčine i Horvati naletio oklopni vlak na minu. 2 kola izkliznula.

Na pruzi Nova Gradiška—Nova Kapela-Batrina 24. XII. između ž. p. Nova Gradiška i Staro Petrovo Selo minirana oba kolosjeka.*

Na pruzi Nova Kapela-Batrina — Brod naišao je mješoviti vlak 25. XII. na minu.¹¹ Jedna kola izkliznula. Žrtava nema.

Naknadno se saznaje da je prilikom napadaja na vlak kod s. Sirinec (na pruzi Ivanić Grad — Novoselec-Križ) poginulo 3 njemačka vojnika i 1 ustaša. Veći broj njemačkih i hrvatskih vojnika nestalo. (Vidi izvješće br. 358.)¹¹

(M.P.)

Po nalogu
Glavara glavnostožernog ureda
Zastup. pročelnika operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Elblinger)
Elblinger

⁸ Prvoj. Vidi tom V, knj. 23, izvještaj Štaba Dvadeset šeste divizije NOV od 6 siječnja 1944 godine.

* i ¹⁰ Miniranje izvele jedinice Dvanaeste divizije, vidi dok. br. 105 i 119.

¹¹ Vidi dok. br. 170.

BR. 173

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 27 PROSINCA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV I PO HRVATSKE U SIBINJU, NA ŠAMARICI I NA OTOKU KORČULI¹

Vojnička tajna

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 361

(po podatcima primljenim 27. XII. 1943 godine do 9 sati)

- Podr. Broda:* 24. XII. poslije žeščih uličnih borbi povraćen je Sibirj² (9 km z. od Broda). Naknadno se saznaje da su Njemci u borbama oko Sibirja imali 7 mrtvih i 12 ranjenih, a izgubljeno je 37 samovoza (vidi izvješće br. 360).
- Podr. Ogulina:* Posada Vrbovskog (16 km s. z. od Ogulina) prilikom povratka u Ogulin ubila je 1 i zarobila 1 partizana. Plien: 2 bacača, 1 stroj-nica, 3 strojopuške i 46 pušaka.
- Podr. Korduna:* Podhvat čišćenja Šamarice³ (22 km j. od Petrinje) završen sa punim uspjehom. Neprijateljski ukupni gubitci iznose: 882 mrtva (brojan o), 191 zarobljen, 21 prebjegao i najmanje 400 ranjenih. Plien: 47 stroj opušaka, 189 pušaka, 2 bacača, 3 topa, 1 protuoklopni top, 1 protuoklopna puška i razno drugo tvorivo. Uništeno nekoliko skladišta streljiva i hrane, 1 poljska bolnica, 2 poljske kuhinje. Zaplijenjeno: 3027 grla rogate stoke, 80 konja, 14 mula, 60 tona živežnih namirnica. Predmieva se da su podhvatom čišćenja Šamarice uništene 3 neprijateljske brigade (1500 ljudi).
- Podr. obale:* Jedan naš motorni jedrenjak nasukao se kod Šibenika.
Bivša jug. krstarica »Dalmacija« sada u njemačkoj službi uništena je kod Otoka Silbe⁴ (34 km j. z. od Karlobaga).

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4/80—81.

* O borbi u Sibirju vidi dok. br. 97, 105, 119, 121 i 172.

* Vidi dok. br. 28, 125, 140 i 143.

* Krstarica »Dalmacija« nasukala se 19 prosinca, a 23 tog mjeseca uništila ju je saveznička avijacija. Vidi mikrofilm CK SK Hrvatske, reg. br. 3/458 u mikroteci Vojnog istoriskog instituta.

24. XII. u području Smokvice (20 km z. j. z. od Korčule) odbijeni su svi neprijateljski napadaji.⁵ U toku su pripreme za dalje napredovanje duž južne obale O. Korčule prema Blatu (29 km z. j. z. od Korčule).

»

Djelatnost vlastitog zrakoplovstva: Vršilo prenos tvoriva.

Djelatnost neprijateljskog zrakoplovstva: 22. XII. neprijateljski zrakoplovi bombardirali Zadar (vojničke barake).

Događaji na prugama:

Na pruzi Striživojna—Vrpolje—Osijek kod želj. postaje Semeljci napadnut je i opljačkan teretni vlak.⁶ Pojediniosti nepoznate.

Na pruzi Ozalj — Mahično — Karlovac noću 24/25. XII. između ž. p. Ozalj i Mahično naletio putnički vlak na minu. Jedna kola oštećena. Žrtava nema.

Na pruzi Zagreb — Sisak 26. XII. između ž. p. Turopolje i Vel. Gorica naletio brzi vlak na minu. Jedna kola oštećena, a 1 izkliznula. Ima 3 mrtva i 4 ranjena.

(M.P.)

Po nalogu
 Glavara glavnostožemog ureda
 Zastup. pročelnika operativnog odjela
 glavnostožemi podpukovnik
 (Elblinger)
Elblinger

⁸ Vidi dok. br. 134, 175 i 177.
 “Napad na vlak je izveo Prvi bataljon Osječkog NOP
 vidi dok. br. 32/2, k. 471 u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

odreda.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 28 PROSINCA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA ŠIRINEC, SIBINJ I GROMAČNIK, TE O BORBAMA NA OTOKU KORČULI¹

Vojnička tajna

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 362

(po podacima primljenim 28. XII. 1943 godine do 9 sati)

- Podr. Popovače:* 23. XII. kod s. Širinec (15 km s. z. od Popovače) napadnut je osobni vlak pošto je prije toga naišao na minu.² Borba prihvaćena. Partizani su uzpjeli djelimično opljačkati vlak prije nego što su odbijeni. Vlastiti gubitci: 2 mrtva i 2 ranjena (3 Njemca — 1 ustaša).
- Podr. Broda:* 25. XII. odbijeni ponovni neprijateljski napadaji na Sibinj i skladište streljiva Gromačnik³ (9 i 4 km s. z. od Broda).
- Podr. Gospića:* Noću 26/27. XII. neprijatelj je tukao postave za odbranu Gospića na r. Lici stroj ničkom i bacačkom vatrom. Vlastiti gubitci: 1 ranjen. Neprijateljski gubitci nepoznati.
- Podr. obale:* 25. XII. poslie slomljenog jačeg neprijateljskog otpora dostignut je prostor 13 km j. i. od Biograda i Tijesna (22 km s. z. od Šibenika).
25. XII. kod Primoštena (17 km j. od Šibenika) zaplijenjen je poslie kraće borbe 1 nepr. jedrenjak.
25. XII. iznenadnim izkrcavanjem i snažnim prodorom zauzeti su Blato i Vela Luka i slomljen u tvrdokornoj borbi posljednji nepr. odpor na O. Korčuli.⁴ Produžava se uništenje još preostalih slabijih nepr. dielova, a mornarica spriječava bijeg neprijatelja na O. Hvar.
- Osobitosti:* Uzpostavljanje pruge: Vrbnik — Crikvenica — Sušak te Kraljevica — Sušak sa parobrodima pod njemačkom trgovačkom zastavom.

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4/82—83.

² Vidi dok. br. 127, 170 i 172.

³ Vidi o tim napadima dok. br. 97, 105, 119, 121, 172 i 174.

⁴ Vidi dok. br. 134, 173 i 175.

Skoro u svim selima između Štefanje — Draganac — Čazma — Vrtlinska — G. Garešnica (12 i 6 km s. i. od Čazme, 6 i 18 km j. i od Čazme) nalaze se u privatnim kućama partizanski ranjenici. Predmieva se da ih ima oko **2000**.

*Djelatnost vlastitog
zrakoplovstva:
Događaji na
prugama:*

Zrakoplovstvo je vršilo prenos pošte.

Na pruzi Krapina — Rogatec u noći 24/25 XII. partizani su napali želj. postaju Burma-nec.⁵ Uništena zgrada postaje i 4 vagona puna robom. Minirane su 4 skretnice.

Na pruzi Našice — Osijek 25. XII. porušena pruga u dužini od 60 metara [između] Naš. Breznice i Koške.⁶

Na pruzi Krapinske Toplice — Krapina 26. XII. napadnut vlak od partizana između ž. p. V. Vesi i Krapine.⁷ Štete i žrtava nema.

Na pruzi Zagreb — Novska 27. XII. naišao je osobni vlak na minu.⁸ Stroj i 2 kola izkliznula. 2 lakše ranjena.

(M.P.)

Po nalogu
Glavara glavnostožernog ureda
Zastup. pročelnika operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Elblinger)
Elblinger

⁵ Napad su najvjerojatnije izvele jedinice Zagorskog NOP odreda, koje su u to vrijeme djelovale oko Krapine i Pregrade. Vidi dok. br. 127 ove knjige i dok. br. 1/4, k. 551a u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

⁶ Prugu je srušio Osječki NOP odred, vidi dok. br. 173.
⁷ Napad na vlak izvršio je Zagorski NOP odred, a miniranje pruge izveo je Treći diverzantski bataljon. Vidi dok. br. 1/4, k. 551a u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

⁸ Diverziju je izveo Treći diverzantski bataljon. Vidi tom V, knj. 24, izvještaj Štaba Desetog korpusa NOV Jugoslavije od 7 veljače 1944 godine.

BR. 175

**IZVOD IZ DNEVNOG IZVJEŠTAJA DRUGE OKLOPNE
NJEMAČKE ARMIIJE OD 28 PROSINCA 1943 GOD. O BOR-
BAMA NA OTOKU KORČULI¹**

Izvod iz dnevnog izvještaja 2. oklopne armije od 28. 12. 1943.

Poduhvat »Herbstgewitter II« (»Jesenja oluja II«) je završetkom akcije čišćenja uspješno okončan.²

Zauzeće ostrva Korčule je od odlučujuće važnosti za odbranu obale protivu pokušaja iskrcavanja Saveznika, za sprečavanje stalnog snabdevanja bandi sa mora i za otvaranje puta za snabdevanje morem između Dalmacije i Crne Gore (Kotor). Osobito priznanje zaslužuje Komanda 118. lovačke divizije, kao komanda poduhvata, i trupne komande — naročito 750. lovački puk i orno za borbu obalsko-lovačko odeljenje Brandenburg.

Naši gubici, koji iznose ukupno 100 mrtvih i ranjenih, mali su u odnosu na težinu borbe protivu jako utvrđenog neprijatelja. Uspehu su znatno doprineli mornarica pod komandom A'dmirala Jadranskog Mora i vazduhoplovstvo pod komandom Vazd. k-danta Hrvatske, koji su poduhvat pomagali pod teškim vremenskim prilikama i sa primernom borbenošću.

Prilikom Poduhvata »Herbstgewitter II«, neprijatelju, koji je napadu 750. lovač. puka istavio žilav otpor, naneti su teški gubici i zaplenjeno je mnogobrojno oružje i municija. Izvanredno teško i nepregledno planinsko zemljište, naročito na prostoru Pupnat — Smokvica i rdave vremenske prilike stavljali su trupama najveće zahteve. Brzim prodorom i smelim i preduhitrenim iskrcavanjem Obalskog-lovačkog odeljenja Brandenburg neprijatelju nije dato vremena da se ponovo zautavi, i u višednevnim uzastopnim dnevnim i noćnim napadima slomljen je otpor neprijateljskih zaštitnica.

Neprijateljski gubici: 500 mrtvih, 300 ranjenih, 212 zarobljenih, 7 topova (od kojih 5 engleskih 10,5 cm/cm), 4 protivavionska oruđa, 3 protivkolska oruđa (motor, engl.) 14 minobacača, 60 pešad. automatskih oruđa, 1 bazuka, 824 puške, 1 radio-kola i deo 1 velike engleske radio-stanice, 8

¹ Original, na njemačkom jeziku, nalazi se u Londonu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. London-N 10, X 303785.

² Napad na o. Korčulu otpočeo je 20 prosinca 1943 god. Detaljnije o sastavu snaga i borbi vidi dok. br. 134, dio o Dvadeset šestoj diviziji ove knjige i tom V, knj. 23, izvještaj Štaba Dvadeset šeste divizije od 6 siječnja 1944 godine.

/

kamiona, 2 jedrenjaka sa po 3 jarbola, 19 sa 1 jarbolom, 4 jedrilice, 4 motorna čamca, 160 malih čamaca, velike količine teške i lake municije (među kojima okruglo 1.000.000 pešad. metaka). Plen koji sadrži mnogobrojno englesko oružje i opremu verovatno će se i dalje povećavati.

BR. 176

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 29 PROSINCA 1943 GOD. O VOĐENIM BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV I PO HRVATSKE OKO PREKRIZJA, CERJA, KUPINCA, LASINJE, VRLIKE I TROGIRA¹

Vojnička tajna

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 363

(po podatcima primljenim 29. XII. 1943 godine do 9 sati)

Podr. Samobora: Noću 28/29. XII. jedna naša obhodnja napala je kod s. Prekrižje (8 km j. z. od Samobora) stožer XVI. part. brigade. Neprijateljski gubitci: 6 mrtvih i nekoliko ranjenih. Vlastiti gubitci: 1 ranjen (častnik).

Podr. Pokuplja: Posljedici poduzetog podhvata u području Pokuplja² 26. XII.:
Po prelazu r. Kupe i slomljenog neprijateljskog otpora kod s. Letovanić i Farkašić (11 km s. z. od Petrinje) dostignuto je Cerje (16 km s. z. od Petrinje).

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4/84—85.

² Poslije završenih operacija pod nazivom »Panter« (vidi dok. br. 28, 140, 143 i 150) neprijatelj je planirao i otpočeo nova dejstva u području Turopolja, nazvana »Božić Bata« (Weihnachtmann), sa ciljem uništenja naših snaga na uzanom prostoru i obezbjeđenja komunikacija Zagreb — Sisak. Ova dejstva otpočela su 25 prosinca 1943 god., ali uslijed blagovremenog odlaska snaga Dvadeset osme divizije — 24 prosinca, za Slavoniju preko Moslavine, vidi dok. br. 117, neprijatelj nije postigao cilj.

U operaciji »Božić Bata« učestvuju snage 371 pješadijske divizije i Četvrti konjički kubanski puk Prve kozačke divizije.

Poduzetim podhvatom iz mostobrana Pokupskog (23 km z. s. z. od Petrinje) poslije slomljenog neprijateljskog otpora dostignuto je s. Čerje (3 km s. z. od Pokupskog).

Poduzetim poduhvatom u iztočnom smjeru zauzet je + dostignut Kupinec (25 km s. i. od Karlovca) i + bezimeni potok zapadno od Kupčine (17 km s. i. od Karlovca). Iz mjesta D. Kupčina (18 km s. i. od Karlovca) dobijena vatra.

Podr. Jastrebarskog: Noću 24/25. XII. part. napali s. Lazina* (8 km j. z. od Jastrebarskog). Vlastiti gubitci: 4 ranjena i 17 zarobljenih (Njemaca). Neprijateljski gubitci: 2 mrtva (nađena), dok je veći broj mrtvih i ranjenih odvučen.

Podr. Krapine: Noću 25/26. XII. jača skupina part. napala mjesto i oruž. postaju Krapinske Toplice.⁴ Posada oružničke postaje (14) savladana i zarobljena.

Podr. Varaždina: Jače prikupljanje part. u području iztočno Novog Marofa (4 km j. z. od Varažd. Toplica).

Podr. Dinare: Zauzeta je Vrlika (22 km j. i. od Knina). Neprijatelj ostavio 21 mrtvog.⁵

Podr. obale: U toku je mjestimično čišćenje još preostalih nepr. manjih skupina na O. Korčuli.⁶
26. XII. napadaj part. na uporište s. z. od Trogira (14 km z. od Splita) odbijen. Posljedci nepoznati.

Djelatnost vlastitog zrakoplovstva: Uslied lošeg vremena nije radilo.

Osobitosti: Noću 24/25. XII. part. zapalili drž. pilanu u s. Đurmanec (5 km s. z. od Krapine).

Noću 27/28. XII. part. minirali strojarnicu kamenoloma »Bizek« (3 km s. i. od Poduseda). Strojevi uništeni. Žrtava nema.

* Napad je izvela Omladinska NO brigada »Jože Vlahović«. Vidi dok. br. 137.

⁴ Na prostoru Krapine dejstvovao je Zagorski NOP odred, vidi dok. br. 127.

⁵ Vidi dok. br. 134, dio o Dvadesetoj diviziji.

⁶ Vidi dok. br. 134, 175 i 177.

U s. Poznanovec (11 km i. s. i. od Zaboka) part. zapalili vatrogasni dom.

Ratni sud (pri kozačkoj pukovnji) osudio je na smrt streljanjem — krivca, koji je izvršio nasilje nad jednom ženom.

Događaji na prugama:

Noću 27/28. XII. srušen most kod ž. p. Bedekovčina (10 km j. i. od Krap. Toplica), zgrada postaje dielom uništena, b. b. uređaji uništeni, zapaljeno skladište.⁷

Na pruzi Zagreb — Sisak 28. XII. između ž. p. Lekenik i Greda naletio putnički vlak na minu. 2 kola oštećena. Ima 6 ozljeđenih.

Na pruzi Zagreb — Dugo Selo 28. XII. između ž. p. Sesevete i Kralj evec Sesevetski eksplodirale su 2 mine. Pruga oštećena.

(M.P.)

Po nalogu
Glavara glavnostožernog ureda
Zastup. pročelnika operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Elblinger)
Elblinger

⁷ Diverziju izveo Zagorski NOP odred. Vidi dok. br. 1 4, k. 551 a, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

BR. 177

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBРАНSTVA OD 30 PROSINCA 1943 GOD. O DEJSTVIMA PROTIV JEDINICA NOV I PO HRVATSKE U POKUPLJU, KUTINI, VRLICI I NA OTOKU KORČULI¹

Vojnička tajna

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 364

(po podatcima primljenim 30. XII. 1943 godine do 9 sati)

- Podr. Varaždina:* 28. XII. poduzetim nasilnim razviđanjem u pravcu s. Trnovca (5 km i. j. i. od Varaždina) part. su imali 2 ranjena i 4 zarobljena. Vlastitih gubitaka nema.
- Podr. Krapine:* Jače prikupljanje part. u području Krapine.
- Podr. Pokuplja:* Podhvata u području Pokuplja² uspješno se nastavlja. Neprijatelj se povlači pod slabijim odporom. Dostignuto je: Zgurić Brdo (3,5 km s. z. od Pokupskog) — Pisarovina i Veliki P. (23 km s. i. od Karlovca) i crta: Gajec — Cerje (8,5 km z. j. z. i 7 km j. z. od Lekenika).
- Podr. Broda:* Naknadno se saznaje da su part. prilikom napadaja na skladište Gromačnik³ (5 km s. z. od Broda) imali 9 mrtvih (brojano — 1 komesar), a oko 60 mrtvih odvučli. Navodno još i veći broj mrtvih leži u području sjeverno od Gromačnika.
- Podr. Moslavine:* Navodno se 29. XII. imadu u Moslavini prikupiti sve raspoložive part. snage.
- Podr. Kutine:* Razpršene su slabije part. skupine⁴ kod s. Kapelica (13 km s. i. od Kutine) uz 7 mrtvih i 10 ranjenih. Vlastitih gubitaka nema.
- Podr. Knina:* U području Vrlike djeluju jače neprijateljske snage.⁵ 27. XII. nepr. napadaj na Vrliku odbijen je.

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4'86—87.

² Vidi dok. br. 177.

³ Vidi dok. br. 105, 119, 121, 172 i 173.

⁴ Odnosi se nadijelove Moslavačkog NOP odreda, vidi dok. br. 157 ove knjige i dok. br. 1/4, k. 551 a, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

⁵ Vidi dok. br. 134 i 176.

Podr. obale:

Po završenom podhvatu na O. Korčuli neprijateljski gubitci⁸ iznose: preko 500 mrtvih, oko 300 ranjenih, 212 zarobljenih. Plien: 7 topova (među kojima 5 engl. 10,5 cm.), 4 protuzrakoplovna topa, 3 protuoklopna topa, 14 bacača, 60 strojnice, 1 protuoklopna puška, 824 puške, 1 pokretna krugovalna postaja i delovi 1 velike engl. krugovalne postaje, 2 broda sa 3 jarbola, 15 brodova sa 1 jarbolom, 4 jedrenjaka, 4 motorna čamca, 160 čamaca, velika količina raznog streljiva (među kojima 1,000.000 pušč. naboja). Među plienom nalazi se puno naoružanja engl. podrijetla.

Vlastiti gubitci: oko 100 poginulih i ranjenih mogu se prema neprijateljskim smatrati veoma malenim, tim prije što je neprijatelj branio utvrđene postave.

Djelatnost vlastitog

zrakoplovstva:

Vršilo borbene zadaće i prenos tvoriva.

Osobitosti:

Partizani su u mjestima Lapovci i Perkovci (8 km s. z. i 8 km s. i. od Andrijevac) prisilno odveli sve mužkarce do 40 i žene do 30 godina starosti.

Događaji na prugama:

Na pruzi Zagreb — Dugo Selo 29. XII. eksplodirala je između ž. p. Sesvete i Kraljevec Sesvetski mina pred putničkim vlakom. Ljudskih žrtava nije bilo.

Na pruzi Zabok — Varaždin u noći 28/29. XII. između ž.p. Sv. Križ-Začretje i Velika Ves razorena je pruga u dužini od 100 metara.⁷ Popravak pruge otešćan uslijed prisutnosti partizana.

Po nalogu
Glavara glavnostožemog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožemi podpukovnik
(Helbich)
Helbich

(M.P.)

* O gubicima jedinica NOV na otoku Korčuli vidi dok. br. 134 i 177.

⁷ Rušenje pruge izveo Zagorski NOP odred, vidi dok. br. 1/4, k. 551 a. u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

BR. 178

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 31 PROSINCA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA VARAŽDINSKI BREG, KRAPINU, ZDENČAC, RADUC I VRLIKU¹

Vojnička tajna

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 365

(po podatcima primljenim 31. XII. 1943 godine do 9 sati)

- Podr. Varaždina:* 29. XII. part. napali ustašku posadu na Varaždin Bregu- (9 km j. i. Varaždina). Pomoć upućena. Dosada javljeni vlastiti gubitci: 1 mrtav i 12 teško ranjenih. Borba je u toku.
- Podr. Krapine:* Prema viestima primljenim od Gl. rav. za jav. red i sig. partizani su 30. XII. napali Krapinu snagom od 3 brigade³ (X., XII. i XVII.). O tome obaviješteno nadležno njemačko zapovjedništvo i zatraženo upućivanje pojačanja. Dalje vesti nedostaju.
- Podr. Samobora:* U borbi kod s. Prekrižja (8 km j. z. Samobora) među ostalim poginulo je i 6 part. zapovjednika sati.
- Podr. Pokuplja:* Podhvat u području Pokuplja nastavlja se.⁴ Neprijatelj izmiče u sjeveroistočnom smjeru. Dostignuta je: cesta Pesarovina — Kiselica Jamnička (26 i 24 km s. i. Karlovca) i crta: Cvetković Brdo — s. Starjak (10 km s. i 23 km s.s.z. Pokupskog).
- Podr. Bjelovara:* Jače prikupljanje part. u području oko Bjelovara sa vjerojatnom namjerom napadaja na Bjelovar.

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u Muzeju narodnog oslobođenja u Zagrebu, a mikrofilm u mikroteci Vojnog istoriskog instituta pod reg. br. 4/88—89.

³ Napad je izvela NO udarna brigada »Braća Radić«, a na obezbjeđenju napada prema Varaždinu i Ivanecu bila je NO brigada »Matija Gubec«. Detaljnije o ovoj borbi vidi tom V, knj. 24, izvještaj Štaba Desetog »zagrebačkog« korpusa od 7 veljače 1944 godine.

³ U ovom periodu oko Krapine jedino djeluje Zagorski NOP odred, vidi dok. br. 152.

* Vidi dok. br. 176 i 177.

- Podr. Garešnice:* U noćnom sukobu 27/28. XII. kod s. Zdenčac (4 km s.i. Garešnice) part.⁵ su imali 2 mrtva, 5 ranjenih i 2 uhvaćena konfidenta. Vlastitih gubitaka nema.
- Podr. Karlovca:* 29. XII. u borbi kod s. Vukini (5 km j. z. Ozlja) part. su imali 3 mrtva. Plien: 3 puške. Vlastiti gubitci: 1 ranjen.
- Podr. Ogulina:* 28. XII. u podhvatu na području Ogulina part.⁶ su imali 33 mrtva.
- Podr. Gospića:* 29. XII. napadnuta njemačka preselica kod s. Raduča (23. km j. i. Gospića). Upućenim pojačanjima iz s. Papuča (18 km j.i. Gospića) napadači odbijeni. Vlastiti gubitci: 2 mrtva i 3 ranjena (Njemca). Neprijateljski gubitci nepoznati.
- Podr. Sušaka:* Njemci su 29. XII. zauzeli, a 30. XII. opet napustili Delnice. Partizani su imali 51 mrtvog⁷ (od toga 1 častnik).
Vrši se čišćenje područja jugoistočno od Crikvenice. Po još nepotvrđenim viestima stigla je 1 skupina do izpred Novog, a druga napreduje iz Karlobaga prema Senju.
- Podr. Vrlike:* U toku su borbe u području Vrlike.⁸
- Djelatnost vlastitog zrakoplovstva:* Obskrba četa.
- Osobitosti:* 29. XII. partizani upali u s. G. Stubica (4 km j. i. od D, Stubice), zapalili občinsku zgradu i odveli sobom občinskog bilježnika, bivšeg načelnika, pisara i redara i 1 trgovca.
- Događaji na prugama:*
Na pruzi Dugo Selo — Banova Jaruga 30. XII. između ž.p. Moslavina—Popovača i Gračenica njemački oklopni vlak naišao na minu.⁹ Izkliznula štitna kola.

* Odnosi se na Moslavački NOP odred, vidi tom V, knj. 24, izvještaj Desetog »zagrebačkog« korpusa NOV od 7 veljače 1944 godine.

⁶ Oko Ogulina nalazila se Deveta NO brigada Osamnaeste (slovenačke) divizije NOV, — dok. br. 48—3, k. 105 c, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

⁷ Iz Osamnaeste (slovenačke) divizije. Isti dokumenat kao pod napomenom 6.

⁸ Vidi dok. br. 126, 134, 172 i 176.

⁹ Miniranje izvršio Treći diverzantski bataljon, vidi dok. br. 2—4, k. 121, u arhivi Vojnog istoriskog instituta.

Na pruzi Nova Gradiška — Nova Kapela-Batrina 30. XII. između ž.p. Nova Gradiška i Zapolje eksplodirale 2 mine i oštetile prugu. Jedna mina pronađena i uklonjena. Žrtava nema.

Na pruzi Bjelovar — Garešnica — Grubišno Polje 30. XII. kod ž.p. Kokinca part. razorili želj. prugu.

Na pruzi Nova Kapela-Batrina—Pleternica 29. XII. između ž.p. Pleternica i Ratkovića naišao oklopni vlak na porušenu želj. prugu.¹⁰ Stroj i štitna kola izkočila.

Po nalogu
Glavara glavnostožemog ureda
Pročelnik operativnog odjela
glavnostožerni podpukovnik
(Helbich)
Helbich

(M.P.)

¹¹ Vidi tom V, knj. 23, dok. br. 18.